

Zarządzenie Nr 295/ BWP /2021

Prezydenta Miasta Knurów

z dnia 23.08.2021r.

w sprawie: przeprowadzenia konsultacji z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3 ustawy o wolontariacie i pożytku publicznym nt. projektu w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Knurów na lata 2021- 2026.

Na podstawie art.7 ust.1 pkt 19 w związku z art. 30 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz.1372) oraz art.5 ust.2 pkt.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z póź. zm.) oraz Uchwały Nr II/19/10 z dnia 06 grudnia 2010r. w sprawie szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3 projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

zarządza się, co następuje:

1. Wyznaczyć do zorganizowania i przeprowadzenia konsultacji Inspektora BWP Krystiana Plutę oraz pracownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej panią Beatę Ganczaryk.
2. Przeprowadzić konsultacje w formie otwartego spotkania z przedstawicielami organizacji pozarządowych w dniu 01 września 2021 roku o godz.13.30 w sali budynku Urzędu Miasta Knurów przy ul. Niepodległości 7 w zakresie projektu uchwały w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Knurów na lata 2021-2026 , stanowiącego załącznik nr 1 do niniejszego Zarządzenia.
3. Zamieścić w terminie do 25.08.2021 roku w BIP oraz na stronie internetowej Urzędu Miasta, ogłoszenie o przeprowadzeniu konsultacji, stanowiące załącznik nr 2 do niniejszego Zarządzenia.
4. Wyniki konsultacji wraz z propozycją ewentualnych zmian przedstawić Prezydentowi Miasta w terminie do 08.09.2021 roku.
5. Wykonanie Zarządzenia powierza się Inspektorowi BWP Krystianowi Pluta.
6. Nadzór nad wykonaniem Zarządzenia powierza się Zastępcy Prezydenta Piotrowi Surówka.
7. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

PREZYDENT MIASTA

ADAM RAMS

Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 295/BWP/2021
Prezydenta Miasta Knurów
z dnia 23.08.2021r.

Projekt
z dnia 13 sierpnia 2021 r.
Zatwierdzony przez

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA KNURÓW
z dnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Knurów
na lata 2021-2026.**

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt. 6 i 6a i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późniejszymi zmianami) na wniosek Prezydenta Miasta.

Rada Miasta Knurów
uchwala:

§ 1. Przyjąć „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Knurów na lata 2021-2026”

stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Knurów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PREZYDENT MIASTA

ADAM RAMS

Załącznik nr 2 do Zarządzenia nr 295/BWP/2021
Prezydenta Miasta Knurów
z dnia 23.08.2021r.

Ogłoszenie o spotkaniu konsultacyjnym

Zapraszam przedstawicieli organizacji pozarządowych i innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego na terenie Gminy Knurów do zapoznania się z projektem uchwały w sprawie:

- przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Knurów na lata 2021-2026.

W dniu 01 września 2021 roku o godz. 13.30 w sali budynku Urzędu Miasta Knurów przy ul. Niepodległości 7, odbędą się konsultacje w formie otwartego spotkania z przedstawicielami organizacji pozarządowych i innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego z terenu Gminy Knurów w przedmiocie w/w projektu uchwały. W trakcie konsultacji można zgłaszać opinie i uwagi do w/w projektu uchwały.

W załączeniu w/w projekt uchwały.

PREZYDENT MIASTA

ADAM RAMS

*Załącznik do Uchwały Nr
Rady Miasta Knurów
z dnia*

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA KNURÓW
NA LATA 2021-2026**

SPIS TREŚCI

I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII.....	6
1. PODSTAWY PRAWNE.....	6
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE.....	6
3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII.....	17
II. DIAGNOZA SPOŁECZNA.....	22
1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA.....	22
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ.....	22
3. DEMOGRAFIA.....	23
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	25
5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT.....	27
6. GOSPODARKA.....	28
7. ZASOBY I DODATKI MIESZKANIOWE.....	29
8. EDUKACJA I KULTURA.....	30
9. OCHRONA ZDROWIA.....	37
10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	41
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	43
12. POMOC SPOŁECZNA.....	45
13. BEZROBOCIE.....	60
14. BEZDOMNOŚĆ.....	65
15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	66
16. SYTUACJA DZIECKA.....	72
17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	76
18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY.....	82
19. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW, DIALOG SPOŁECZNY.....	87
20. PROBLEMY RÓWNOŚCI SZANS.....	90
21. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH.....	93
III. PROGRAMOWANIE.....	105
1. WIZJA I MISJA.....	105
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	106
3. PROGNOZA ZMIAN.....	121
4. RAMY FINANSOWE.....	124
5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA.....	125
6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA.....	125
7. PROGRAMY I PROJEKTY.....	127
UWAGI KOŃCOWE.....	131

WSTĘP

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Knurów został przygotowany na lata 2021-2026. W swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, w której zawarto informacje na temat uwarunkowań zewnętrznych tworzenia strategii oraz ocenę stopnia wdrożenia poprzednio realizowanej strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w mieście i identyfikuje problemy społeczne, oraz **programową**, przedstawiającą założenia polityki społecznej miasta na najbliższe lata, ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń, określony został także czas realizacji wyznaczonych działań. W celu określenia postępów w realizacji założeń programowych, wyznaczone zostały **wskaźniki monitorowania realizacji celów strategii**, uwzględniające wartości z ostatniego roku objętego analizą danych i oczekiwane wartości docelowe w roku kończącym zaplanowany okres programowania opracowanej strategii. Część programowa zawiera także ramy finansowe, prognozę zmian oraz informacje na temat sposobu wdrażania, prowadzenia monitoringu oraz ewaluacji strategii.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące sytuacji społecznej w mieście, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka. Do analizy wykorzystano trzy rodzaje ankiet.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli mieszkańcy miasta oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy przedłożono 40 anonimowo wypełnionych arkuszy. Wśród ankietowanych było 55% mężczyzn i 45% kobiet. Dominujące grupy respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 56-65 lat (32%) oraz 46-55 lat (27%). Mniejszy odsetek spośród respondentów stanowiły grupy osób w wieku powyżej 65 lat (17%) i 26-35 lat (13%) oraz 36-45 lat (8%), zaś osoby w wieku 20-25 lat były reprezentowane przez 3% ankietowanych. W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 20. roku życia. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to 60% spośród nich

zadeklarowało posiadanie wykształcenia wyższego. Kolejne grupy stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (25%) oraz zasadniczym zawodowym (13%), natomiast 2% respondentów nie określiło poziomu wykształcenia.

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w mieście, to 57% wszystkich respondentów mieszka na terenie Knurowa od urodzenia, jedna trzecia uczestników badania zamieszkuje w mieście od 31 do 57 lat, zaś 10% ankietowanych przebywa na terenie miasta od 1 roku do 11 lat. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w mieście oraz problemów, jakie dotyczą jej mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w mieście	wykształcenie
40	kobiety (45%)	20-25 lat (3%)	od urodzenia (57%)	zasadnicze zawodowe (13%)
		26-35 lat (13%)		
		36-45 lat (8%)	od 1 roku do 11 lat (10%)	średnie (25%)
	46-55 lat (27%)	od 31 do 57 lat (33%)		wyższe (60%)
	56-65 lat (32%)		brak deklaracji (2%)	
	pow. 65 lat (17%)			

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wykorzystano do analizy 40 arkuszy wypełnionych anonimowo ankiet. Wśród respondentów było 57% mężczyzn i 43% kobiet. Najliczniej wśród respondentów reprezentowane były grupy osób w wieku 56-65 lat (30%) i 46-55 lat (28%). Kolejne liczne grupy stanowiły osoby w wieku powyżej 65 lat (18%), 26-35 lat (13%) oraz osoby w wieku 36-45 lat (7%). Osoby w wieku 20-25 lat reprezentowane były przez 2% badanych i taki sam odsetek respondentów nie określił swojej grupy wiekowej. W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 20. roku życia. Profil respondentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w mieście	wykształcenie	
40	kobiety (43%)	20-25 lat (2%)	od urodzenia (60%)	podstawowe (3%)	
		26-35 lat (13%)		zasadnicze zawodowe (13%)	
		36-45 lat (7%)	od 8 do 57 lat (35%)	średnie (20%)	
		46-55 lat (28%)		wyższe (60%)	
	mężczyźni (57%)	56-65 lat (30%)	brak deklaracji (5%)		brak deklaracji (4%)
		pow. 65 lat (18%)			
		brak deklaracji (2%)			

Osobna ankietę, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 10 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie miasta.

Prezentowany dokument strategii został przygotowany na lata 2021-2026. Sygnalizuje problemy społeczne występujące w mieście i prezentuje rozwiązania o charakterze systemowym, których realizacja powinna przyczynić się do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Knurów na lata 2021-2026 jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad strategią uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, Kościołów i związków wyznaniowych, mieszkańcy miasta oraz eksperci.

I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876

z późn. zm.). Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich w szczególności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2133 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 75);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 716);

- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1297);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Knurów jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich:

- 1) „Unia innowacji”
- 2) „Młodzież w drodze”
- 3) „Europejska agenda cyfrowa”
- 4) „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”
- 5) „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”
- 6) „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”
- 7) „Europejski program walki z ubóstwem”.

Dnia 28 kwietnia 2020 r. Rada Ministrów RP przyjęła „Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2020/2021”. O ile w poprzednich latach zasadniczym celem KPR było przedstawienie działań

wspierających unijną strategię na rzecz wzrostu i zatrudnienia, określoną w dziesięcioletniej strategii „Europa 2020”, konkretyzowaną dodatkowo w wytycznych formułowanych przez Komisję i Radę Europejską na początku każdego rocznego cyklu nadzoru, o tyle w bieżącym cyklu sytuacja była odmienna. Po pierwsze, już na starcie prac nad KPR oczekiwano uwzględnienia w KPR działań na rzecz priorytetów nowej strategii dla UE, zaprezentowanej w komunikacie KE pn. „Europejski Zielony Ład” z 11 grudnia 2020 r. oraz w dokumencie otwierającym nowy cykl Semestru, tj. „Rocznej Strategii Zrównoważonego Wzrostu Gospodarczego na 2020 rok” z 17 grudnia 2020 r.

Po drugie, w trakcie prac nad KPR doszło do wybuchu pandemii COVID-19, której skutki społeczne i gospodarcze oraz reakcja na nie ze strony polityki państwa musiały znaleźć odzwierciedlenie w przygotowywanym dokumencie. W rezultacie na ostatnim etapie prac dokument uzupełniono o odrębny rozdział poświęcony przedstawieniu działań mających na celu bezpośrednią walkę z pandemią COVID-19 i przeciwdziałanie rozszerzającym się jej skutkom ekonomicznym, zawartych w ustawach składających się na tzw. „tarczę antykryzysową”. W KPR znalazła się też bardzo wstępna, ze względu na niemający precedensu dynamiczny charakter kryzysu gospodarczego wywołanego przez pandemię, ocena sytuacji i scenariusz makroekonomiczny na najbliższe miesiące. Jednocześnie w KPR zachowano dorobek wcześniejszych prac nad dokumentem, zastrzegając, że realizacja zaplanowanych działań będzie uzależniona od rozwoju sytuacji w Polsce i na świecie.

Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2021-2027

Dotychczas wieloletnie ramy finansowe (WRF) przyjmowano pięciokrotnie. Na mocy Traktatu z Lizbony WRF zostały przekształcone z porozumienia międzyinstytucjonalnego w akt prawnie wiążący. WRF, przyjmowane na okres co najmniej pięciu lat, muszą gwarantować dokonywanie wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zawierają przepisy, z którymi musi być zgodny roczny budżet Unii, a tym samym stwarzają podwaliny pod dyscyplinę finansową. W rozporządzeniu w sprawie wieloletnich ram finansowych określono w szczególności pułapy wydatków w obszernych kategoriach wydatków zwanych działami.

Dnia 2 maja 2019 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2021–2027. Aby odpowiedzieć na społeczno-gospodarcze skutki pandemii Covid-19, 27 maja 2020 r.

zapropowała **zmieniony długofalowy budżet UE**, wprowadzając nadzwyczajny instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę.

Podczas szczytu w Brukseli w dn. 17-21 lipca 2020 r. przywódcy uzgodnili długofalowy budżet UE 2021-2027 opiewający na kwotę 1 074,3 mld EUR. Z budżetu wspierane będą m.in. inwestycje w transformację cyfrową i ekologiczną. Przywódcy uzgodnili też pakiet odbudowy o wartości 750 mld EUR, który pomoże UE poradzić sobie z kryzysem spowodowanym pandemią. Z kwoty tej 390 mld EUR zostanie wypłaconych w formie dotacji dla państw członkowskich, a 360 mld EUR – w formie pożyczek.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny współfinansuje krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia

i dobrego rządzenia, wspiera innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

Komisja Europejska proponuje przeznaczenie dodatkowych środków w latach 2020-2022 na fundusze strukturalne w ramach programów perspektywy 2014-2020 na walkę ze skutkami kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19 oraz przygotowanie długookresowej transformacji w kierunku zielonej, cyfrowej, bardziej odpornej na zagrożenia Europy. To inicjatywa KE nazywana w skrócie REACT-EU. Polska popiera podejście polegające na wykorzystaniu obecnych programów polityki spójności jako narzędzia wspierania działań krótko- i średnioterminowych za pośrednictwem REACT-UE, natomiast polityka spójności w latach 2021-2027 powinna realizować cele w dłuższej perspektywie czasowej.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 to dokument mający na celu przede wszystkim poprawę jakości życia obywateli. Ukazuje on główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także kierunki zagospodarowania przestrzennego państwa. Powyższy dokument wyznaczył trzy strategiczne obszary, w których powinien odbywać się rozwój Polski:

- Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:
 - Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna,
 - Polska Cyfrowa,
 - Kapitał ludzki,
 - Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.
- Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:
 - Rozwój regionalny,
 - Transport.
- Obszar efektywności i sprawności państwa:
 - Kapitał społeczny,
 - Sprawne państwo.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Został uchwalony

przez Radę Ministrów 17 września 2019 r. Rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

W KSRR wskazuje się Obszary Strategicznej Interwencji istotne z punktu widzenia realizacji polityki regionalnej, które zostaną uwzględnione w krajowych i regionalnych strategiach rozwoju (m.in. poprzez wskazanie dedykowanych im działań). Są to dwa typy obszarów: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Oprócz tego KSRR wskazuje również wschodnią Polskę i Śląsk jako OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju (Program Polska Wschodnia, Program dla Śląska). Jednocześnie na poziomie regionalnym samorząd województwa może wyznaczać swoje obszary strategicznej interwencji, takie m.in. jak obszary przemysłowe, zdegradowane czy tzw. wewnętrzne peryferia, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. W dokumencie wyznaczono następujące trzy cele szczegółowe i priorytety:

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:

- 1.1 Usprawnienie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami,
- 1.2 Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.

Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:

- 2.1 Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze,
- 2.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dóbr kultury,
- 2.3 Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury,
- 2.4 Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę,
- 2.5 Wzmocnienie promocji kultury polskiej za granicą.

Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne:

- 3.1 Wzrost udziału sektorów kreatywnych w rozwoju gospodarczym kraju,

3.2 Rozwój kompetencji zawodowych na potrzeby branż kreatywnych,

3.3 Wzmocnienie potencjału kreatywnego społeczeństwa.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” jest kluczowym dokumentem określającym cele rozwoju regionu oraz instrumenty ich realizacji w perspektywie roku 2030. Wyznacza cele i kierunki, które wskazują drogę oraz narzędzia pozwalające na istotne zmiany gospodarcze prowadzące do pobudzenia tempa rozwoju gospodarczego regionu w oparciu o dynamicznie rozwijający się sektor przedsiębiorstw innowacyjnych. Strategia „Śląskie 2030” odpowiada również na wyzwania demograficzne stojące przed województwem śląskim. Dotyczą one w głównej mierze starzenia się społeczności regionu oraz malejącej liczby mieszkańców, co jest wynikiem ujemnego przyrostu naturalnego oraz procesów migracyjnych. Na podstawie szczegółowych prac analitycznych oraz szeroko zakrojonego procesu konsultacji społecznych sformułowano niżej przedstawione cele strategiczne i operacyjne:

CEL STRATEGICZNY A – Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej.

- A.1. Konkurencyjna gospodarka.
- A.2. Innowacyjna gospodarka.
- A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość.

CEL STRATEGICZNY B – Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca.

- B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych.
- B.2. Aktywny mieszkaniec.
- B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki.

CEL STRATEGICZNY C – Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym.

- C.1. Wysoka jakość środowiska.
- C.2. Efektywna infrastruktura.
- C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu.

CEL STRATEGICZNY D – Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni.

- D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny.
- D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu.
- D.3. Nowoczesna administracja publiczna.

Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 – projekt programu

Program „Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027” służy realizacji wizji i celów rozwojowych regionu, zawartych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” i stanowi jeden z najistotniejszych instrumentów polityki regionalnej. Interwencja w ramach programu będzie wspierała uczynienie województwa śląskiego nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji i zapewniającym możliwości rozwoju mieszkańcom oraz oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku. Cele programu wpisują się w wizję rozwoju Unii Europejskiej zawartą w komunikacie oraz regulacjach dotyczących Europejskiego Zielonego Ładu w zakresie przekształcenia UE w sprawiedliwe i dobrze prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto. Program stanowi także instrument realizacji Umowy Partnerstwa 2021-2027 – dokumentu określającego strategię interwencji funduszy europejskich w ramach unijnej polityki spójności i wspólnej polityki rybołówstwa w Polsce i wykazuje z nią pełną zgodność. Program „Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027” określa niżej przedstawione priorytety i cele szczegółowe na rzecz rozwoju województwa w nowej perspektywie unijnego finansowania na lata 2021-2027.

Priorytet I: Inteligentne Śląskie.

Cel szczegółowy: Zwiększenie potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii.

Priorytet II: Ekologiczne Śląskie.

Cel szczegółowy: Promowanie działań na rzecz efektywności energetycznej.

Priorytet III: Mobilne Śląskie.

Cel szczegółowy: Rozwój i poprawa zrównoważonej, inteligentnej i intermodalnej mobilności odpornej na zmianę klimatu na szczeblu regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do sieci TEN-T i mobilności transgranicznej.

Priorytet IV: Społeczne Śląskie.

Cel szczegółowy: Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy, zmian w karierze zawodowej i mobilności.

Priorytet V: Śląskie dla mieszkańca.

Cel szczegółowy: Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury.

Priorytet VI: Śląskie bliżej mieszkańców.

Cel szczegółowy: Wspieranie zintegrowanego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, dziedzictwa kulturowego i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.

Priorytet Pomoc Techniczna.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030

Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030 jest dokumentem, który określa cele polityki społecznej prowadzonej w regionie. W jej ramach dokonano diagnozy sytuacji społecznej w województwie śląskim, na podstawie której sformułowano cel generalny (misję): „Wysoka jakość życia mieszkańców województwa śląskiego. Aktywna społeczność regionalna” oraz wyznaczono następujące cele strategiczne i kierunki działań:

Cel strategiczny 1. Aktywna polityka prorodzinna. Wspieranie właściwego funkcjonowania rodziny, zapewniającej prawidłowy rozwój i opiekę wszystkim jej członkom, zwłaszcza osobom zależnym.

Kierunki działania:

- 1.1. Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu. Wzmacnianie funkcji opiekuńczej i wychowawczej rodzin.
- 1.2. Promowanie rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju. Wzmacnianie rodzin wielodzietnych.
- 1.3. Pomoc dzieciom zgłoszonym do przysposobienia i przysposobionym, w tym przeciwdziałanie ich ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.
- 1.4. Diagnozowanie i monitorowanie sytuacji rodzin w województwie śląskim.

Cel strategiczny 2. Rozwój warunków sprzyjających aktywnemu i pełnemu uczestnictwu osób starszych w życiu społecznym. Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb starzejącego się społeczeństwa.

Kierunki działania:

2.1. Kreowanie polityki senioralnej celem zaspokojenia potrzeb osób starszych i umożliwienia wykorzystania ich zasobów dla rozwoju społeczności lokalnych.

2.2. Rozwijanie opieki środowiskowej w społecznościach lokalnych ukierunkowanej na wsparcie niesamodzielnych seniorów, tworzenie sieci wsparcia opartych na zasobach indywidualnych (rodzina, otoczenie) i zasobach instytucjonalnych

2.3. Niwelowanie barier w dostępie seniorów do rynku dóbr i usług.

2.4. Promowanie pozytywnego wizerunku osób starszych. Propagowanie idei i działań służących korzystaniu z potencjału seniorów oraz więzi międzypokoleniowych.

Cel strategiczny 3. Kształcenie i doskonalenie zawodowe kadr służb społecznych oraz instytucji wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Kierunki działania:

3.1. Organizacja kształcenia i doskonalenia zawodowego pracowników systemu pomocy i integracji społecznej oraz instytucji wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Podnoszenie standardu i jakości świadczonych usług.

Cel strategiczny 4. Wzmocnienie instytucji, organizacji i innych podmiotów realizujących zadania na rzecz włączenia społecznego mieszkańców regionu oraz skuteczności działań w tym obszarze. Organizowanie społeczności lokalnej.

Kierunki działania:

4.1. Rozwój działalności terapeutycznej regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych.

4.2. Wspieranie aktywności zawodowej i przeciwdziałanie bezrobociu.

4.3. Integracja społeczno-zawodowa osób z niepełnosprawnościami.

4.4. Wzmacnianie bazy instytucjonalnej systemu pomocy i integracji społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

4.5. Diagnozowanie warunków oraz jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i społecznie wykluczonych. Tworzenie programów wsparcia.

Cel strategiczny 5. Wzmocnienie roli ekonomii społecznej i solidarnej w integracji społeczno-zawodowej oraz w dostarczaniu usług społecznych.

Kierunki działania:

5.1. Rozwój podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej.

5.2. Wzmocnienie funkcjonowania systemu wsparcia ekonomii społecznej i solidarnej w regionie.

5.3. Zwiększenie roli ekonomii społecznej i solidarnej w życiu mieszkańców instytucji publicznych województwa śląskiego.

Cel strategiczny 6. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Kierunki działania:

6.1. Edukacja publiczna w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od narkotyków i alkoholu oraz uzależnieniom behawioralnym.

6.2. Wzmacnianie oddziaływań profilaktycznych.

6.3. Wzmacnianie procesu leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych i ich rodzin.

6.4. Badanie i monitorowanie problemów związanych z używaniem narkotyków i alkoholu.

6.5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Gliwickiego na lata 2021-2026 – w trakcie opracowywania

Aktualnie trwają prace i konsultacje społeczne nad projektem uchwały Rady Powiatu Gliwickiego w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Gliwickiego na lata 2021-2026”. W dokumencie, który obejmował poprzedni okres programowania, wyznaczono 3 obszary działania i wdrażano 5 celów strategicznych:

Obszar I: Model wsparcia rodziny w trudnych sytuacjach.

Obszar II: Model wsparcia osób niepełnosprawnych i osób starszych.

Obszar III: Model standardowych usług świadczonych przez służby społeczne.

Cel 1.: Wspieranie rodzin w pełnieniu ich funkcji.

Cel 2.: Integracja działań na rzecz ochrony dzieci i młodzieży przed zjawiskami patologii społecznej.

Cel 3.: Tworzenie warunków sprzyjających funkcjonowaniu rodzin zastępczych, adopcyjnych oraz zagrożonych marginalizacją i ekskluzją.

Cel 4.: Tworzenie warunków do aktywizacji osób niepełnosprawnych i starszych.

Cel 5.: Model standardowych usług świadczonych przez służby społeczne powiatu.

Strategia Rozwoju Gminy Knurów do 2030 roku – w trakcie opracowywania

W ramach działań koordynowanych przez Urząd Miasta w Knurowie, aktualnie prowadzone są prace związane z przygotowaniem nowej polityki rozwoju miasta, które stoi przed wieloma wyzwaniami. Celem przygotowania dokumentu jest m.in. wyznaczenie kierunków rozwoju miasta oraz określenie obszarów, w które miasto powinno inwestować w perspektywie najbliższych kilku lat. Strategia obejmuje bardzo wiele elementów i wskaźników, aby jak najbardziej precyzyjnie określić potencjał miasta przy uwzględnieniu oczekiwań mieszkańców.

W dokumencie, który obejmował poprzedni okres programowania, wdrażano następujące cele strategiczne:

Cel strategiczny 1.: Wzmocnienie i zróżnicowanie bazy gospodarczej miasta w kierunku branż tworzących trwałe miejsca pracy o wysokiej jakości.

Cel strategiczny 2.: Wykreowanie „specjalizacji funkcjonalnej” Knurowa w Metropolii Górnośląskiej.

Cel strategiczny 3.: Knurów miastem dostarczającym obecnym i potencjalnym mieszkańcom szerokich możliwości samorealizacji w przyjaznym otoczeniu.

3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanej strategii stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej miasta na następne lata. W jej ramach zostały wskazane m.in. osiągnięcia i trudności we wdrażaniu strategii, przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania jej realizacji, najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane.

Trudności we wdrażaniu strategii:

- zamknięcie w 2020 r. Placówki Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży „Świetlik” (z powodu braku zainteresowania),
- czasowe zawieszenie realizacji zaplanowanych programów i akcji z powodu stanu epidemii Covid-19 w kraju,
- ograniczenie funkcjonowania placówek zdrowotnych z powodu pandemii,
- zamknięcie Poradni Zdrowia Psychicznego w Knurowie w ramach NFZ (placówka działała do 31.12.2019 r.).

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach strategii:

- otwarcie Miejskiego Żłobka „Kraina Maluszka” w Knurowie w 2018 r.,

- przystąpienie do Programu „Ogólnopolska Karta seniora – edycja lokalna w Gminie Knurów” w 2018 r.,
- wprowadzenie kampanii społecznej „Knurowska Koperta Życia” w 2018 r.,
- otwarcie Dziennego Domu „Senior+” w Knurowie w 2019 r.,
- budowa Tężni Solankowej w 2020 r.,
- otwarcie Hali Sportowej w Knurowie w 2020 r.,
- poszerzenie oferty Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego w Knurowie przy ul. Dworcowej (wcześniej świadczył usługi komercyjne, obecnie jest dostępny dla szerszej grupy beneficjentów również na NFZ) od 2020 r.,
- otwarcie Centrum Wsparcia Inicjatyw Społecznych w 2020 r.,
- otwarcie w 2020 r. Miejskiego Przedszkola nr 1 w Knurowie,
- przystąpienie do programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2019-2020,
- przystąpienie do programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania strategii:

- rozwój zasobów mieszkań socjalnych,
- poszerzenie oferty prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie miasta.

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- przeciwdziałanie problemom ubóstwa, bezrobocia i bezdomności,
- wzmacnianie potencjału rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania oraz przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie,
- wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych, m.in. poprzez udział w programach: „Opieka wytchnieniowa” i „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”,
- zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa publicznego,
- rozwój kapitału społecznego i ludzkiego,
- współpraca instytucji i organizacji działających na rzecz mieszkańców,
- rozwój usług elektronicznych w MOPS-ie.

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane:

- **Otwarcie i prowadzenie Dziennego Domu „Senior+” w Knurowie.**

Cel główny – podniesienie jakości życia seniorów (nieaktywnych zawodowo osób w wieku 60 +”, przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych oraz budowanie ich świadomości bycia aktywnym członkiem społeczności lokalnej poprzez ofertę terapeutyczną, rehabilitacyjną, społeczno-kulturalną i pomoc socjalną).

Beneficjenci – nieaktywni zawodowo mieszkańcy Knurowa w wieku 60+.

- **Otwarcie i prowadzenie Centrum Wsparcia Inicjatyw Społecznych.**

Cel główny – zwiększenie dostępności i jakości usług społecznych na terenie rewitalizowanym w celu zapobiegania wykluczeniu społecznemu i ubóstwu.

Beneficjenci – mieszkańcy terenu rewitalizowanego, min. 50 osób.

- **Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży „Światlik”.**

Cel główny – wsparcie dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz znajdujących się w trudnej sytuacji socjalnej.

Beneficjenci – uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów, dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

- **„Zresetuj się – program profilaktyczny”**

Cel główny – zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa w szkole.

Beneficjenci – uczniowie i ich rodzice.

- **„Bezpieczna i Przyjazna Szkoła”**

Cel główny – zwiększenie skuteczności działań wychowawczych i profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa i tworzenie przyjaznego środowiska w szkole.

Beneficjenci – uczniowie, rodzice, nauczyciele i pracownicy szkoły.

- **„Bądź kowalem swojego zdrowia”**

Cel główny – wytworzenie nawyków zapewniających utrzymanie zdrowego stylu życia.

Beneficjenci – uczniowie i rodzice.

- **„Szkolny Ośrodek Karier”**

Cel główny – poszerzenie usług związanych z wyborem szkoły ponadgimnazjalnej. Świadome kierowanie karierą zawodową.

Beneficjenci – uczniowie klas gimnazjalnych.

Ogólna ocena realizacji założeń strategii:

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniej strategii, uwzględniając osiągnięcia, ograniczenia, zachodzące lokalnie zmiany w zakresie

problemów społecznych, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, zaproponował ogólną ocenę realizacji strategii na poziomie 4.5, co oznacza, że zrealizowano zdecydowaną większość założeń programowych.

Krótkie uzasadnienie przyjętej oceny:

Większość założeń strategicznych została zrealizowana na zadowalającym poziomie. Współpraca instytucji, organizacji i stowarzyszeń działających w gminie pozwala na niwelowanie negatywnych zjawisk społecznych i jest pomocna w realizacji przyjętych celów. Większość (poza jednym) projektów zawartych w Strategii została zrealizowana, a część z nich jest kontynuowana. Obniżenie oceny spowodowane jest brakiem rozwoju zasobów mieszkań socjalnych oraz spadkiem liczby prac interwencyjnych i społecznie użytecznych. Zaznaczyć jednak należy, że rewitalizacja III Kolonii (gdzie do tej pory znajdowała się znaczna liczba mieszkań socjalnych) służy poprawie jakości warunków mieszkaniowych. Zmniejszenie liczby prac interwencyjnych i społecznie użytecznych spowodowane jest spadkiem liczby osób bezrobotnych, co w konsekwencji jest zjawiskiem pozytywnym.

Działania ocenione najwyżej:

- otwarcie Dziennego Domu „Senior+”,
- otwarcie Miejskiego Żłobka „Kraina Maluszka”,
- otwarcie Miejskiego Przedszkola nr 1,
- budowa Tężni Solankowej,
- otwarcie Hali Sportowej,
- otwarcie Centrum Wsparcia Inicjatyw Społecznych.

Działania ocenione najniżej:

- rozwój zasobów mieszkań socjalnych – przedsięwzięcie nie zostało zrealizowane, gdyż zmniejszyła się liczba mieszkań socjalnych (duża liczba mieszkań socjalnych była umiejscowiona w rejonie III Kolonii, która aktualnie objęta jest rewitalizacją),
- poszerzenie oferty prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie miasta – przedsięwzięcie nie zostało zrealizowane, zmniejszyła się liczba osób bezrobotnych, a także liczba placówek oferujących tę formę pracy,
- wspieranie inicjatyw mających na celu utworzenie i utrzymanie się na rynku podmiotów ekonomii społecznej – na terenie miasta powstała jedna spółdzielnia socjalna, która nie utrzymała się na rynku.

Dodatkowe uwagi:

Ponadto w Gminie Knurów wprowadzono, między innymi, następujące inicjatywy i programy:

- Karta Dużej Rodziny,
- Budżet Obywatelski,
- Młodzieżowa Rada Miasta przy Radzie Gminy Knurów,
- Program Wspieraj Seniora,
- Program Rodzina 500+ – zmniejszył skalę ubóstwa w mieście.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Miasto Knurów jest gminą miejską, położoną w województwie śląskim, w obrębie południowej części powiatu gliwickiego. Zajmuje obszar 33,95 km², co stanowi 5,1% powierzchni powiatu, i jest jedną z ośmiu powiatowych jednostek terytorialnych. Miasto Knurów graniczy od zachodu z gminą Pilchowice, od północy z miastem Gliwice, od wschodu z gminą Gierałtowice i gminą Ornontowice (powiat mikołowski), zaś od południa z gminą powiatu rybnickiego – Czerwionka-Leszczyny.

Obszar miasta obejmuje 11 osiedli mieszkaniowych: Osiedle 1 000-lecia Państwa Polskiego, Osiedle I Wojska Polskiego, Osiedle II Wojska Polskiego, Osiedle Szczygłowice, Kolonia I, II, III i IV, Redyna, Pola Farskie oraz Domki Fińskie.

Na terenie miasta działa 87 organizacji pozarządowych, które zajmują się m.in. promowaniem tradycji regionu, krzewieniem kultury i sportu oraz integracją środowisk lokalnych. Miasto, pragnąc mieć wpływ na rozwój i promocję Knuruwa, bierze udział w pracach i działaniach związków ponadgminnych, m.in. uczestniczy w Śląskim Związku Gmin i Powiatów, Stowarzyszeniu Gmin Górniczych w Polsce, Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii oraz Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego.

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom Knuruwa pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów miasta, czynników, które ograniczają jego możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić miasto bardziej przyjaznym dla mieszkańców.

Wskazując atuty miasta, wypełniający ankietę najczęściej wymieniali dogodne położenie geograficzne i komunikacyjne (przy skrzyżowaniu autostrad A1 i A4, w pobliżu dużych aglomeracji – Gliwic, Katowic, Zabrze) oraz dobrze rozwiniętą infrastrukturę miejską. Wśród atutów wymieniono też wysoki poziom i wyposażenie placówek oświaty, odpowiedni dostęp do opieki zdrowotnej i obiektów kultury, sprawnie działającą komunikację publiczną oraz rozbudowaną bazę rekreacyjno-sportową. Duże znaczenie badani przywiązywali również do stabilnego rynku pracy, funkcjonowania kopalni węgla kamiennego oraz poczucia bezpieczeństwa. Ankietowani docenili także rozpoczętą rewitalizację starego Knuruwa, dbałość o czystość, estetykę i zieleń miejską oraz atrakcyjne tereny inwestycyjne.

Wśród wypowiedzi mieszkańców na temat słabych stron miasta najczęściej pojawiała się kwestia ograniczeń finansowych na rozwój i inwestycje, niewystarczający, w stosunku do potrzeb miasta, budżet oraz niezadowalające pozyskiwanie środków unijnych. Za równie dotkliwy problem ankietowani uznali brak miejsc pracy poza branżą wydobywczą. W tym kontekście respondenci zwracali uwagę na zbyt małą liczbę lokalnych zakładów pracy mogących dać zatrudnienie. Według respondentów problem stanowi też degradacja środowiska naturalnego, szkody górnicze i nadmierne zanieczyszczenie powietrza. Za czynniki ograniczające rozwój badani uznali również niedostatek obszarów pod zabudowę mieszkaniową i inwestycje przemysłowe oraz stale rosnące podatki i opłaty lokalne. Ankietowani wspomnieli także o deficycie miejsc w żłobkach oraz problemach komunikacyjnych (niedobór parkingów, korki w godzinach szczytu).

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby miasto uczynić bardziej przyjaznym dla mieszkańców. Za najważniejsze uznano tworzenie miejsc pracy poza przemysłem wydobywczym oraz rozwój strefy ekonomicznej. W tym kontekście respondenci zwrócili uwagę na pozyskiwanie inwestorów mogących dać zatrudnienie, szczególnie w sektorze innowacyjnych technologii.

Do istotnych kwestii respondenci zaliczyli też rozwój budownictwa mieszkaniowego, w tym socjalnego i komunalnego, dalszą rozbudowę infrastruktury miejskiej (modernizacja dróg, rozwój sieci gazowej, budowa parkingów). Wśród niezbędnych do realizacji działań wskazano także tworzenie żłobków i klubów malucha, zwiększenie dostępu do placówek kultury, uruchomienie świetlic środowiskowych i miejsc spotkań dla młodzieży. Wspomniano także o rozszerzeniu działań proekologicznych – rewitalizacja zdegradowanych terenów przemysłowych, likwidacja źródeł niskiej emisji, niwelowanie szkód górniczych, inwestycje w Odnawialne Źródła Energii (OZE) oraz sukcesywne powiększanie terenów zielonych.

3. DEMOGRAFIA

Na koniec 2020 r. miasto liczyło 35 340 osób, wśród których było 18 519 kobiet, które stanowiły 52,4% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 1 041 osób na km². Analizując dane demograficzne, można stwierdzić, iż w latach 2018-2020 ogólna liczba mieszkańców miasta systematycznie malała. Jeśli chodzi o poszczególne grupy wiekowe, to warto zauważyć, że w rozpatrywanym

okresie zarówno liczba dzieci i młodzieży, jak i liczba osób w wieku produkcyjnym zmniejszała się, natomiast liczba najstarszych mieszkańców miasta z roku na rok rosła.

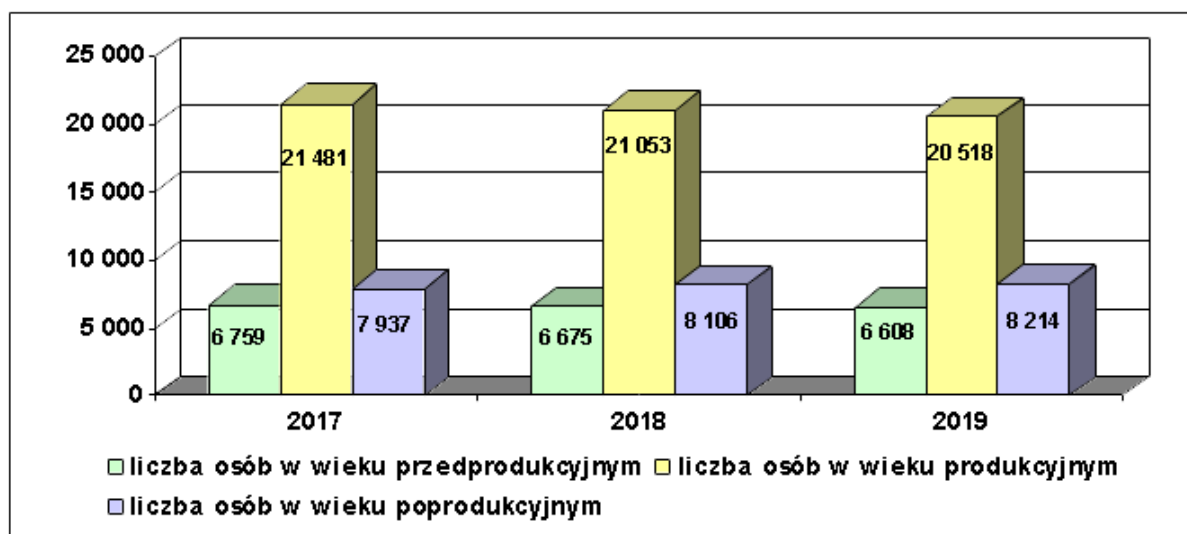
W latach 2018-2020 w każdym kolejnym roku analizy liczba urodzeń była stale niższa niż liczba zgonów, przyrost naturalny był więc wyrażony liczbą ujemną. Saldo migracji ludności miasta było w latach 2018-2019 stale ujemne. Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej miasta przedstawiają poniższe tabele i wykresy.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	6 759	6 675	6 608
liczba osób w wieku produkcyjnym	21 481	21 053	20 518
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	7 937	8 106	8 214
ogółem	36 177	35 834	35 340

Dane Urzędu Miasta Knurów.

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2018-2020

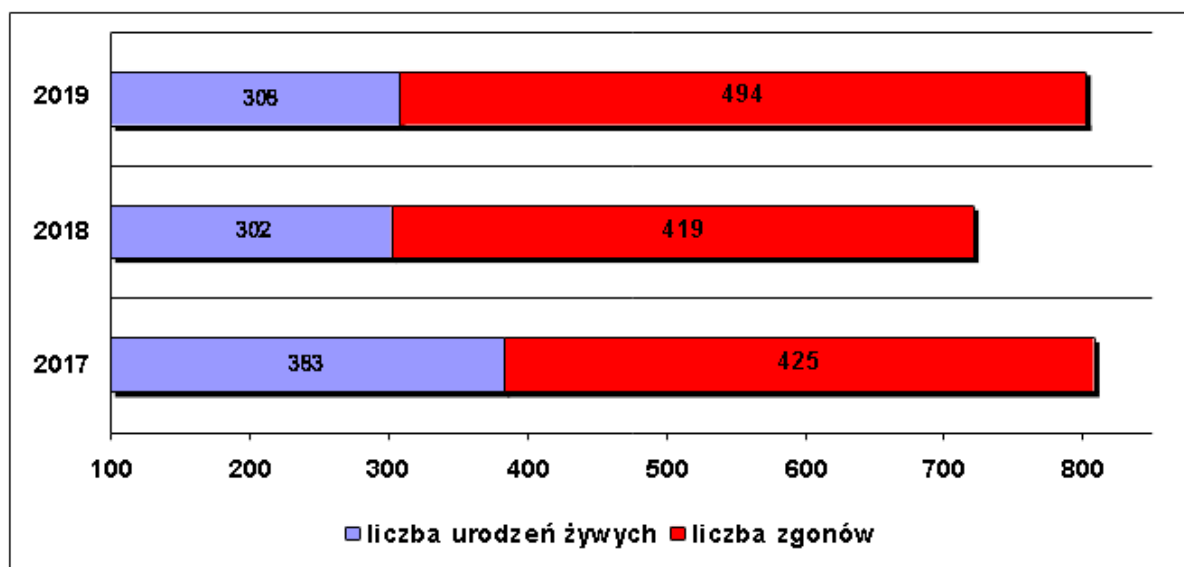
Dane Urzędu Miasta Knurów.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba urodzeń żywych	383	302	308
liczba zgonów	425	419	494
przyrost naturalny	-42	-117	-186

Dane Urzędu Miasta Knurów.

Wykres 2. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2018-2020

Dane Urzędu Miasta Knurów.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba zameldowanych osób spoza miasta	345	351	b.d.
w tym z zagranicy	8	5	b.d.
liczba osób wymeldowanych poza gminę	588	515	b.d.
w tym za granicę	20	12	b.d.
saldo migracji ogółem	-243	-164	b.d.

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Dostrzegane zmiany demograficzne, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska starzenia się społeczeństwa, wymagają kompleksowego podejścia do sytuacji poszczególnych grup mieszkańców, poznania ich potrzeb i oczekiwań, co umożliwi wypracowanie odpowiednich rozwiązań sprzyjających zarówno rozwojowi społecznemu, jak i gospodarczemu miasta.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w Knurowie jest wysoki. Miasto jest w całości zwodociągowane, natomiast sieć kanalizacyjna o długości 83,9 km jest dostępna dla ponad 96% mieszkańców. Zbiorowym zaopatrzeniem mieszkańców w wodę oraz odprowadzaniem ścieków zajmuje się Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Knurowie, w którym miasto posiada 100 % udziałów. Na terenie miasta funkcjonują 2 mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków komunalnych oraz 59 oczyszczalni przydomowych. Dalszego rozwoju i nakładów

inwestycyjnych wymaga nieco słabiej rozwinięta sieć gazowa o długości 77,55 km. Poniżej zawarto szczegółowe dane na temat istniejącej infrastruktury technicznej.

Tabela 6. Infrastruktura techniczna w mieście w 2020 r.

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	107,4
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	35 340
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	83,9
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	33 959
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków	2
liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	59
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	33 959
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w km)	77,55
liczba przyłączy sieci gazowej	b.d.
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w mieście ogółem (w km)	46,179
w tym długość dróg gminnych (w km)	22,475

Dane Urzędu Miasta Knurów.

W uzupełnieniu powyższych danych warto wymienić najważniejsze spośród inwestycji realizowanych w mieście w latach 2018-2020:

Tabela 7. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w mieście w latach 2018-2020

inwestycje w 2018 r.
<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa ciągu pieszo-rowerowego na odcinku od ulicy 1 Maja do ulicy Szpitalnej wraz z przebudową oświetlenia, odwodnienia i budową placu zabaw; 2. Przebudowa ulic: Ogrodowej, Parkowej, Piłsudczyków, Puszkina, Wita Stwosza, Łokietka, Jerzego Ziętka i dr. Floriana Ogana wraz z przebudową kanalizacji deszczowej; 3. Modernizacja systemu oświetlenia ulicznego wzdłuż ul. Szpitalnej i ul. 26 Stycznia; 4. Budowa obwodnicy od ul. Szpitalnej do ul. Rybnickiej Etap I – budowa drogi dojazdowej do terenów KSSE; 5. Budowa siłowni zewnętrznej w rejonie ul. Michalskiego; 6. Budowa parkingu przy ul. Szpitalnej; 7. Budowa miejsc postojowych przy ul. Batorego.
inwestycje 2019 r.
<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa tężni solankowej w rejonie ul. Ułanów; 2. Budowa drogi wewnątrzosiedlowej w rejonie ul. Mieszka I; 3. Budowa placu zabaw dla dzieci w Szczygłowicach przy ul. Zwycięstwa; 4. Budowa lokalnego centrum przesiadkowego w Knurowie-Szczygłowicach (Etap I); 5. Zagospodarowanie placu w rejonie skrzyżowania ul. Wilsona z ul. 1 Maja; 6. Przebudowa ulic: Dywizjonu 303 II, Piłsudczyków;

7. Otwarta Strefa Aktywności – ul. Szpitalna;
8. Modernizacja parku NOT w Szczygłowicach;
9. Plac zabaw przy ul. Kozielek oraz plac zabaw wraz z miejscem dla rowerów przy ul. Dworcowej;
10. Budowa oświetlenia wzdłuż ul. Wilsona, ul. Mickiewicza, ul. Karola Miarki wraz z odgałęzieniami bocznymi.

inwestycje 2020 r.

1. Przebudowa skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 924 (ul. Zwycięstwa z ul. Lignozy);
2. Przebudowa ulic: Kościelnej, Stawowej, Michalskiego;
3. Budowa lokalnego centrum przesiadkowego w rejonie przystanku FOCH;
4. Budowa oświetlenia ulicznego wzdłuż ul. Wieczorka, ul. Rakoniewskiego, ul. Słoniny wraz z odgałęzieniami bocznymi.

Dane Urzędu Miasta Knurów.

Warto dodać, że w ramach działań proekologicznych miasto Knurów przy wykorzystaniu funduszy unijnych oraz środków krajowych sukcesywnie wdraża przedsięwzięcia inwestycyjne oraz rozwiązania systemowe zmierzające do zwiększenia udziału energii pochodzącej z OZE, zarówno w obiektach użyteczności publicznej, jak i w budynkach prywatnych.

5.KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Gmina miejska Knurów posiada bardzo korzystny układ dróg komunikacji kołowej, odpowiadający strukturze zagospodarowania przestrzennego wewnątrz miasta i jego powiązaniom zewnętrznym. Długość dróg publicznych w Knurowie wynosi ogółem 46,179 km, w tym 22,475 dróg miejskich. Przez wschodnią część miasta przebiega ważny szlak komunikacyjny – autostrada A1 relacji północ-południe (Gdańsk – Gliwice – Gorzyczki – Praga) z węzłem Knurów, a w jego pobliżu przebiega autostrada A4 relacji zachód-wschód (Berlin – Wrocław – Katowice – Przemyśl – Kijów). Ponadto układ drogowy na terenie miasta tworzą: droga krajowa DK nr 78 (Gliwice – Rybnik – Chałupki) oraz dwie drogi wojewódzkie DW nr 921 (Zabrze – Przyszowice – Przerycie – Rudy) i DW nr 924 (Kuźnia Nieborowicka – Czerwionka – Żory).

Na terenie miasta funkcjonuje także infrastruktura kolejowa – linia nr S76 (Rybnik – Gliwice) ze stacją kolejową w Knurowie.

Zadania związane z organizacją zbiorowego transportu publicznego realizuje Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia, której gmina miejska Knurów jest członkiem. Na terenie miasta funkcjonuje 11 linii komunikacyjnych (z 48 przystankami) obsługiwanych przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Gliwicach sp. z o.o. oraz przez prywatnego przewoźnika – firmę PPUH „Kłosok”. Ponadto usługi

transportowe realizują przewoźnicy komercyjni: Zajazd Sp. z o.o., Transport, GTV BUS Polska Sp. z o.o., Feniks V spółka z o.o. oraz Firma Transportowa „Mario-Trans”, która zajmuje się przewozem dzieci niepełnosprawnych.

W 2019 r. miejska infrastruktura obsługi pasażerskiej wzbogacona została o nowe centrum przesiadkowe, z w pełni zautomatyzowaną poczekalnią pasażerską, 3 zadaszonymi peronami, nowoczesnym systemem dynamicznej informacji pasażerskiej oraz 10 miejscami parkingowymi.

Miasto Knurów położone jest w odległości ok. 33 km od Katowic (siedziby władz administracji państwowej i samorządowej województwa śląskiego), ok. 10 km od Gliwic (siedziby władz powiatu gliwickiego), ok. 15 km od Zabrze i ok. 25 km od Rybnika.

6. GOSPODARKA

Bogactwa naturalne – złoża węgla kamiennego determinują gospodarkę Knurów opartą na przemyśle wydobywczym. Największym zakładem pracy jest kopalnia Ruch Szczygłowice KWK Knurów-Szczygłowice, należąca do Grupy JSW S.A. Miasto rozwija także funkcje produkcyjne, handlowe i usługowe. Rozwojowi przedsiębiorczości sprzyjają: dogodne położenie komunikacyjne, przynależność do Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii oraz funkcjonowanie na terenie gminy Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Podstawę gospodarki miasta stanowią małe i średnie firmy, wśród których dominują podmioty zaliczające się do prywatnego sektora własności, głównie są to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W strukturze gruntów udział użytków rolnych wynosi 16,5%, zaś lasy stanowią ponad 41% powierzchni miasta. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w mieście.

Tabela 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia miasta ogółem (w ha)	3 395
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)	560
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	1 394
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków	95

Dane Urzędu Miasta Knurów.

W latach 2018-2020 liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie miasta rosła. Dane na temat aktywności gospodarczej mieszkańców miasta przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Aktywność gospodarcza mieszkańców miasta w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba podmiotów gospodarczych ogółem (według stanu na koniec roku)	1 965	2 070	2 156

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Na koniec 2020 r. na terenie miasta funkcjonowało 2 156 podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne.

W rozpatrywanym okresie do Urzędu Miasta Knurów wpłynęło 386 wniosków przedsiębiorców rozpoczynających działalność gospodarczą o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, w tym: w 2018 r. – 144 wnioski, rok później 155, a w ostatnim roku analizy 87 wniosków.

Według danych statystycznych GUS-u w 2020 r. najwięcej podmiotów gospodarczych w mieście prowadziło działalność w sferze handlu hurtowego i detalicznego oraz napraw pojazdów samochodowych. Kolejnymi sferami widocznie wyróżniającymi się były budownictwo, a także działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

7. ZASOBY I DODATKI MIESZKANIOWE

W 2020 r. miasto posiadało w swoich zasobach 1 631 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni 73 812,49 m², w których zamieszkiwało 3 815 osób. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania komunalnego wynosiła 45,26 m², a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania komunalnego przypadająca na jedną osobę liczyła 19,35 m². Jeśli chodzi o mieszkania socjalne, to w 2020 r. miasto dysponowało 65 takimi lokalami o łącznej powierzchni 2 501,91 m², zamieszkiwało w nich 195 osób. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania socjalnego wynosiła 38,49 m², natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania socjalnego przypadająca na jedną osobę liczyła 12,83 m². Dane szczegółowe dotyczące sytuacji mieszkaniowej w mieście Knurów w latach 2018-2020 zawiera poniższa tabela.

Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe w mieście w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba mieszkań komunalnych	1 680	1 650	1 631
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	75 593,08	74 435,84	73 812,49
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	4 072	3 922	3 815
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	45,00	45,11	45,26

komunalnego (w m ²)			
przeciętna pow. użytkowa mieszkania komunalnego na 1 osobę (w m ²)	18,56	18,98	19,35
liczba mieszkań socjalnych	184	166	65
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (w m ²)	7 646,33	6 910,23	2 501,91
liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	460	433	195
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania socjalnego (w m ²)	41,56	41,63	38,49
przeciętna pow. użytkowa mieszkania socjalnego na 1 osobę (w m ²)	16,62	15,96	12,83

Dane Urzędu Miasta Knurów.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, świadczona jest pomoc pieniężna zwana dodatkiem mieszkaniowym. W Knurowie tej formy wsparcia udziela Urząd Miasta Knurów – Wydział Świadczeń Socjalnych i Działalności Gospodarczej, a dane dotyczące liczby rodzin, którym przyznano dodatek, i ich łącznej wartości prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 11. Dodatki mieszkaniowe przyznane w mieście w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	301	268	215
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	4 378	3 856	3 072
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	1 163 778,17	972 047,46	803 905,36

Dane Urzędu Miasta Knurów.

8. EDUKACJA I KULTURA

W roku szkolnym 2020/2021 w mieście funkcjonowało 29 placówek systemu oświaty: w tym 1 żłobek i 3 kluby dziecięce, 15 placówek wychowania przedszkolnego (8 przedszkoli i 7 oddziałów przedszkolnych w szkołach), 7 szkół podstawowych, 2 szkoły ponadpodstawowe oraz 1 szkoła specjalna. Dane na temat żłobków, przedszkoli i szkół w mieście oraz podopiecznych i nauczycieli w nich zatrudnionych zawierają tabele zamieszczone poniżej.

Tabela 12. Opieka nad dziećmi do lat 3 w mieście w roku szkolnym 2020/2021

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci objętych opieką	liczba opiekunów
--------------	-----------------	-------------------------------	------------------

Żłobek lub klub dziecięcy	4	178	29
w tym prowadzone przez gminę	1	120	18
w tym prowadzone przez inne podmioty	3	58	11

Dane Urzędu Miasta Knurów.

Tabela 13. Placówki wychowania przedszkolnego w mieście w roku szkolnym 2020/2021

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	15	1484	149
w tym przedszkola	8	898	97
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	7	586	52

Dane Urzędu Miasta Knurów.

Tabela 14. Placówki oświatowe w mieście w roku szkolnym 2020/2021

typ placówki	liczba placówek	liczba uczniów	liczba nauczycieli
szkoły podstawowe	7	3 263	360
szkoły ponadpodstawowe	2	1 280	131
szkoła specjalna	1	88	40

Dane Urzędu Miasta Knurów.

Tabela 15. Wykaz placówek systemu oświaty działających w mieście w roku szkolnym 2020/2021

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Miejski Żłobek „Kraina Maluszka”	ul. Wiosenna 1, 44-196 Knurów
2.	Klub dziecięcy „Muzykolandia”	ul. Dworcowa 10a, 44-190 Knurów
3.	Niepubliczny Klub Dziecięcy „Mali Agenci”	ul. Armii Krajowej 1, 44-194 Knurów
4.	Niepubliczne Przedszkole i Żłobek „Ceduś”	ul. Rybnicka 37 i ul. Lotników 4, 44-196 Knurów,
5.	Niepubliczne Przedszkole „Planeta”	ul. Szpitalna 24b, 44-194 Knurów
6.	Przedszkole Niepubliczne „Światelko” bł. E. Bojanowskiego	ul. ks. Koziółka 31, 44-190 Knurów
7.	Niepubliczne Przedszkole „Wesołe Nutki”	ul. Szttygarska 4, 44-193 Knurów
8.	Punkt Przedszkolny „Kolorowa Tęcza”	ul. Piłsudczyków 13, 44-196 Knurów
9.	Miejskie Przedszkole Nr 2	ul. Lotników 3, 44-196 Knurów
10.	Miejskie Przedszkole Nr 7	ul. Dąbrowskiego 21a, 44-190 Knurów
11.	Miejskie Przedszkole Nr 12	ul. Armii Krajowej 5, 44-194 Knurów

12.	Miejskie Przedszkole Nr 13 Integracyjne	ul. Piłsudczyków 4, 44-196 Knurów
13.	Miejska Szkoła Podstawowa Nr 1	ul. Słoniny 1, 44-190 Knurów
14.	Miejska Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 2	ul. Wilsona 2, 44-190 Knurów
15.	Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1	ul. Michalskiego 27, 44-193 Knurów
16.	Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 2	ul. Kilińskiego 6, 44-193 Knurów
17.	Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 3	ul. St. Batorego 7, 44-194 Knurów
18.	Miejska Szkoła Podstawowa Nr 7	ul. Jedności Narodowej 5, 44-194 Knurów
19.	Miejska Szkoła Podstawowa Nr 9	Aleja Lipowa 12, 44-196 Knurów
20.	Niepubliczna Szkoła Podstawowa Maranatha	ul. W. Witosa 31b, 44-196 Knurów
21.	Zespół Szkół im. J. I. Paderewskiego	ul. 1 Maja 21, 44-190 Knurów
22.	Zespół Szkół Zawodowych Nr 2	ul. Szpitalna 29, 44-194 Knurów
23.	Zespół Szkół Specjalnych	ul. Szpitalna 25, 44-194 Knurów

Dane Urzędu Miasta Knurów.

Tabela 16. Wykaz placówek kształcenia ustawicznego, kształcenia praktycznego, ośrodków dokształcania i doskonalenia, inne placówki umożliwiające uczenie się przez całe życie w roku szkolnym 2020/2021

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Centrum Kształcenia Ustawicznego „Energoexpert”	ul. Dworcowa 38a, 44-190 Knurów
2.	Kompanijny Ośrodek Kształcenia w Knurowie	ul. Szpitalna 8, 44-194 Knurów
3.	Zakład Szkoleń i Pomiarów „GBK” S.C.	ul. Staszica 1, 44-193 Knurów
4.	Szkoła Języków Obcych „Level”	ul. W. Witosa 31a, 44-196 Knurów
5.	Miejskie Ognisko Pracy Pozaszkolnej	Aleja Lipowa 12, 44-196 Knurów
6.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Kosmonautów 5a, 44-194 Knurów
7.	Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Geneza	ul. B. Chrobrego 11a, 44-194 Knurów
8.	Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „Dobre Miejsce”	ul. Niepodległości 43/1, 44-190 Knurów

Dane Urzędu Miasta Knurów.

Na terenie miasta funkcjonuje także świetlica opiekuńczo-wychowawcza im. bł. Edmunda Bojanowskiego, prowadzona przez Zgromadzenie Sióstr Służebniczek NMP. Placówka zapewnia 30 podopiecznym opiekę po zajęciach szkolnych, pomoc w odrabianiu lekcji, ciepły posiłek oraz atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego.

Działalność kulturalną w gminie prowadzi Centrum Kultury w Knurowie. Placówka zajmuje się propagowaniem kultury, organizowaniem imprez miejskich, promocją amatorskiego ruchu artystycznego, a także przyczynia się do poszerzenia zainteresowań mieszkańców kulturą, sztuką i tradycjami. Ponadto współpracuje z niepublicznymi ośrodkami kultury – Dance Academy i Akademia Tańca Perfect. W strukturach knurowskiego Centrum Kultury działają:

- Dom Kultury – w placówce odbywa się szereg różnorodnych zajęć, m.in. plastyczne, rytmika, nauka gry na instrumentach, nauka języka angielskiego, a także zajęcia warsztatowe w ramach akcji „Zima w mieście” oraz „Lato w mieście”, realizowany jest też międzynarodowy program kreatywności Destination Imagination „Kolorowe Czarodziejki”. Pod patronatem Domu Kultury działają: Studio Piosenki i Musicalu („Kolorowe Nutki”, „Happy Band”, „Bez Nazwy”, „Szczygiełki”, „Magic Voice”) oraz teatr „Paranoja” i „paranoja ETE”. Dom Kultury dysponuje salą widowiskową z 260 miejscami przystosowaną do organizacji koncertów, przedstawień teatralnych, konferencji i innych imprez kulturalnych.
- Kino Scena Kultura – zajmuje się upowszechnianiem kultury filmowej, scenicznej i artystycznej, ponadto realizuje misję edukacyjną w ramach Interdyscyplinarnego Programu Edukacji Medialnej KinoSzkoła. Placówka organizuje także imprezy kulturalne dla dzieci, spektakle teatralne i kabaretowe, pokazy tańca, przedstawienia szkolne, uroczystości miejskie oraz wykłady Knurowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
- Klub Kultury Lokalnej (KKL) „Sztukateria” – działalność placówki obejmuje wspieranie działalności artystycznej lokalnych artystów z różnych dziedzin kultury i sztuki oraz edukację artystyczną dzieci i młodzieży. W Klubie odbywają się zajęcia zespołów tanecznych: „Marzenie” i „Marzenie Bis”, zespołów tańca hip-hop „Hipnoteria” i „Hipnoteria Bis” oraz „Majoretki”, zajęcia taneczne dla dzieci do lat 6, wakacyjne warsztaty artystyczne, spotkania z literaturą, warsztaty gitarowe, wystawy malarstwa, koncerty charytatywne oraz inne przedsięwzięcia o charakterze edukacyjnym, promocyjnym i artystycznym. Ponadto KKL „Sztukateria” organizuje Festiwal Piosenki Świątecznej, a pod jego patronatem działa knurowska scena hardrockowa.
- Miejska Biblioteka Publiczna wraz z 3 filiami – główną funkcją placówek jest zaspokajanie i rozbudzanie potrzeb czytelniczych społeczności lokalnej.

Biblioteka inicjuje także przedsięwzięcia służące promocji kultury, książki i czytelnictwa, organizuje też spotkania autorskie, lekcje biblioteczne, wystawy poświęcone: nagrodom literackim Nike, Nobel, Gdynia, konkursy literackie, czytelnicze i plastyczne, zajęcia kreatywne z udziałem animatora oraz Dyskusyjny Klub Książki – zajęcia dla młodzieży.

Działania wszystkich instytucji kultury funkcjonujących na terenie miasta wzajemnie się uzupełniają, zachęcając mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym Knuruwa.

Na terenie miasta corocznie organizowane są imprezy okolicznościowe, m.in.: Dni Knuruwa, Knurowskie Dni Integracji, Gala Sportu i Kultury, Dni Muzyki Chóralnej, Festiwal Pieśni i Piosenki Obcojęzycznej, Festiwal Piosenki Turystycznej, imprezy kulturalno-sportowe, festyny rodzinne, spektakle teatralne, koncerty i musicale, jak również uroczystości z okazji świąt państwowych.

W ramach działań promujących, nakładem Urzędu Miasta wydano album „Knurów zawsze po drodze” (z tłumaczeniem na język angielski i niemiecki), przedstawiający bogato ilustrowany zdjęciami portret miasta. Wydawnictwo prezentuje walory Knuruwa, jego historię i dorobek kulturalny oraz zrealizowane inwestycje i nowe obiekty sportowo-rekreacyjne.

Na terenie miasta i gmin ościennych Gierałtowice i Pilchowice ukazuje się „Przegląd lokalny” – tygodnik przygotowywany i wydawany przez Centrum Kultury w Knurowie. Czasopismo promuje imprezy kulturalne, sportowe i rekreacyjne oraz informuje lokalną społeczność o bieżących wydarzeniach, działaniach władz samorządowych i realizowanych projektach.

Dane na temat funkcjonujących w gminie placówek kultury przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 17. Placówki kultury w mieście w 2020 r.

typ placówki	liczba placówek	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
ośrodki kultury	1	ok. 106 000	49
światlice	–	–	–
biblioteki i filie	4	57 485	15
inne	2	35 000	10

Dane Urzędu Miasta Knurów.

Tabela 18. Wykaz placówek kultury w 2020 r.

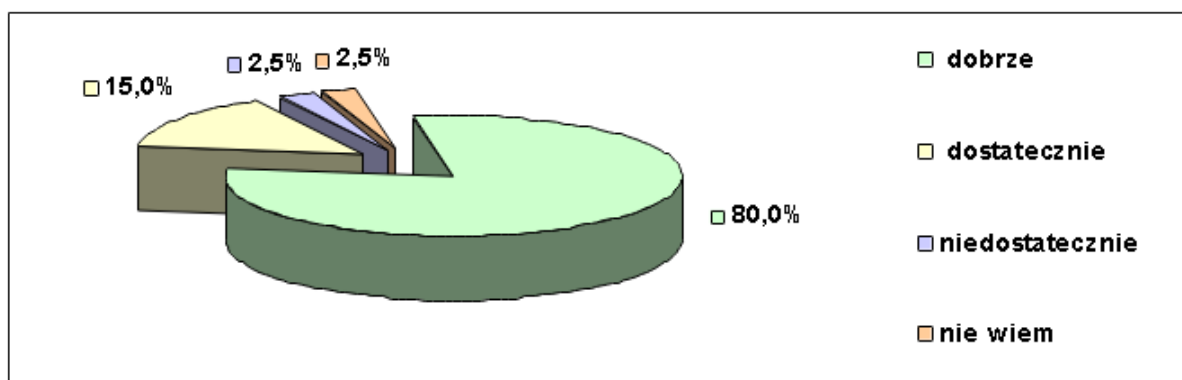
lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Centrum Kultury	ul. Niepodległości 26, 44-190 Knurów
2.	Centrum Kultury – Kino Scena Kultura	
3.	Centrum Kultury – Dom Kultury w Knurowie-Szczygłowicach	ul. Górnicza 1, 44-193 Knurów
4.	Centrum Kultury – Klub Kultury Lokalnej „Sztukateria”	ul. Kosmonautów 7a, 44-194 Knurów
5.	Centrum Kultury – Miejska Biblioteka Publiczna	Al. Lipowa 12, 44-196 Knurów
6.	Centrum Kultury – Miejska Biblioteka Publiczna, Filia nr 1	ul. Dworcowa 10A, 44-190 Knurów
7.	Centrum Kultury – Miejska Biblioteka Publiczna, Filia nr 2	Al. Lipowa 12, 44-196 Knurów
8.	Centrum Kultury – Miejska Biblioteka Publiczna, Filia nr 3	ul. Górnicza 1, 44-193 Knurów
9.	Centrum Kultury – Hard Club „Hard Rock”	Al. Lipowa 12, 44-196 Knurów
10.	„Dance Academy”	ul. Witosza 13, 44-196 Knurów
11.	„Akademia Tańca Perfect”	ul. Witosza 8, 44-196 Knurów

Dane Urzędu Miasta Knurów.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców na temat oferty edukacyjnej, opieki przedszkolnej, opieki nad dziećmi do lat 3 i oferty kulturalnej w mieście.

Uczestnicy badania bardzo pozytywnie ocenili jakość oferty edukacyjnej szkół w mieście. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej.

Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w mieście?

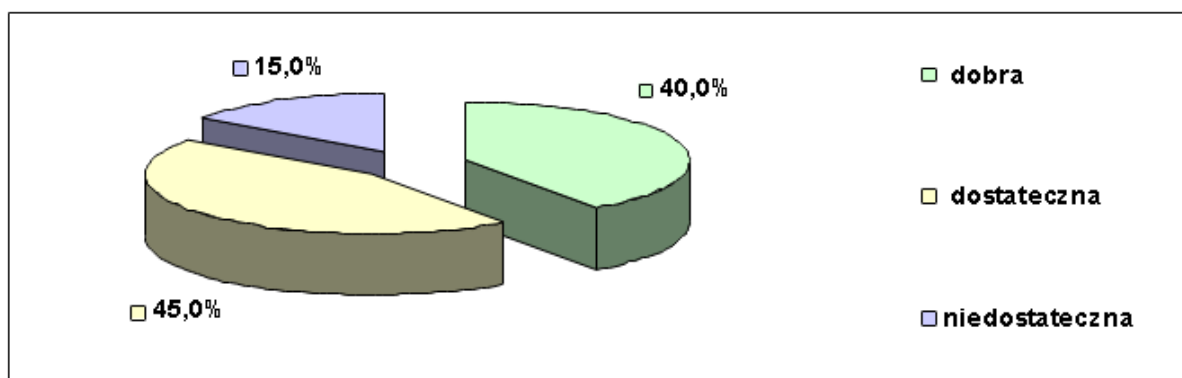

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według 95% ankietowanych oferta edukacyjna jest dobra lub dostateczna. Tylko 2,5% badanych przyznało, że jest ona niedostateczna i taki sam odsetek respondentów miał trudności z odniesieniem się do tej kwestii.

Równie pozytywnie została oceniona oferta opieki przedszkolnej, bowiem 67,5% ankietowanych stwierdziło, że zaspokaja ona potrzeby w tym zakresie. Jednocześnie 15% badanych wyraziło odmienną opinię. Prawie 18% respondentów nie potrafiło jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii. Zdaniem 45% badanych oferta opieki nad dziećmi do lat 3 zaspokaja potrzeby mieszkańców. Brak żłobka jest problemem dla 20% ankietowanych. Wysoki odsetek (35%) respondentów nie przedstawił opinii w tej sprawie. Bardzo pozytywnie oceniono obecną ofertę kulturalną w mieście. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w mieście?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według 45% ankietowanych oferta kulturalna jest dostateczna, z kolei 40% badanych przyznało, że jest dobra. Przeciwnego zdania było 15% respondentów.

9. OCHRONA ZDROWIA

Na terenie miasta w 2020 r. funkcjonowało 13 zakładów opieki zdrowotnej, w tym 2 niepubliczne, prowadzone były 23 prywatne praktyki lekarskie (w tym 6 stomatologicznych), a także 6 pielęgniarskich i 1 fizjoterapeutyczna oraz działało 11 aptek. Dane zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 19. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w mieście w 2020 r.

liczba zakładów opieki zdrowotnej ogółem	13
w tym liczba niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej	2
liczba prywatnych praktyk lekarskich (w tym pielęgniarskich)	29
liczba aptek i punktów aptecznych	11

Dane Urzędu Miasta Knurów.

Miasto charakteryzuje się dobrym dostępem do specjalistycznych usług medycznych. W Knurowie funkcjonuje szpital z izbą przyjęć i oddziałami: wewnętrznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, neonatologicznym, onkologicznym, nocną i świąteczną opieką zdrowotną oraz pracownikami: USG, endoskopową, obrazową i laboratorium diagnostycznym, a także specjalistycznymi poradniami: kardiologiczną, ortopedyczną, chirurgiczną i ginekologiczną.

Wykaz zakładów opieki zdrowotnej, prywatnych praktyk lekarskich i aptek w mieście przedstawia tabela poniżej.

Tabela 20. Wykaz zakładów opieki zdrowotnej, prywatnych praktyk i aptek w mieście w 2020 r.

lp.	podmiot	adres
1.	Szpital w Knurowie Sp. z o.o.	ul. Niepodległości 8, 44-190 Knurów
2.	Zespół Opieki Zdrowotnej w Knurowie	
3.	Zespół Opieki Zdrowotnej w Knurowie Przychodnia nr 1	ul. ks. Koziółka 8, 44-190 Knurów
4.	Zespół Opieki Zdrowotnej w Knurowie Przychodnia nr 2	ul. Kazimierza Wielkiego 6, 44-194 Knurów
5.	Zespół Opieki Zdrowotnej w Knurowie Przychodnia nr 3	ul. Staszica 1, 44-193 Knurów
6.	Zespół Opieki Zdrowotnej w Knurowie Przychodnia nr 4	ul. Dywizjonu 303 8, 44-196 Knurów
7.	Zespół Opieki Zdrowotnej w Knurowie Przychodnia nr 5	ul. Niepodległości 8, 44-190 Knurów
8.	NZOZ Centrum Zdrowia Szymel	ul. Sienkiewicza 9, 44-190 Knurów
9.	NZOZ Centrum Zdrowia Sanvita	ul. Kazimierza Wielkiego 13, 44-194 Knurów
10.	Przychodnia Specjalistyczna Prognostic Sp. z o.o.	ul. ks. Koziółka 8, 44-190 Knurów
11.	Centrum Medyczne Medan	ul. Batorego 1, 44-194 Knurów

12.	Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Knurowie Sp. z o.o.	ul. Dworcowa 3, 44-190 Knurów
13.	Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy „Nadzieja”	ul. Parkowa 1a, 44-193 Knurów
14.	Tomasz Misztela „Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska”	ul. Szarych Szeregów 3, 44-194 Knurów
15.	Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Lek. Izabela Istel	ul. Szarych Szeregów 3, 44-194 Knurów
16.	Gabinet Endokrynologii Ginekologicznej Leszek Radomyski	ul. Niepodległości 8, 44-190 Knurów
17.	Gabinet Lekarski Ginekologiczny Wojciech Słonec	ul. Wilsona 23, 44-190 Knurów
18.	Specjalistyczna Praktyka Lekarska w zakresie Położnictwa i Ginekologii Marzena Zakrzewska	ul. Legionów 2, 44-196 Knurów
19.	Gabinet Ginekologiczno-Położniczy-Danuta Sobiech	
20.	Specjalistyczna Praktyka Lekarska Roman Świerczyna	Aleja Spacerowa 3, 44-190 Knurów
21.	Stomatologia „Molar” Lek. Stom. Krystyna Seredyńska	ul. Ziętka 2a/1, 44-196 Knurów
22.	Gabinet Stomatologiczny Marcin Reginek Regimed	ul. Legionów 2, 44-196 Knurów
23.	NZOZ Andent J. Kłosowska-Holona i A. Kraus-Kłosowska Spółka Jawna	ul. Dworcowa 3/117, 44-190 Knurów
24.	Ani-Med Praktyka Stomatologiczna Natalia Dach	ul. Koziółka 57, 44-190 Knurów
25.	NZOZ A-Dent Anna Konieczny	ul. Szarych Szeregów 3, 44-194 Knurów
26.	Stomatolog Berszakiewicz Urszula	ul. Jedności Narodowej 3c, 44-194 Knurów
27.	El-Med Indywidualna Praktyka Stomatologiczna Elżbieta Hildebrandt	ul. 1 Maja 51, 44-190 Knurów
28.	Gabinet Stomatologiczny Henryka Golinowska-Porwoł	ul. Aleja Piastów 10d, 44-193 Knurów
29.	Stomatologia Chmielewscy S.C.	ul. Wolności 45, 44-190 Knurów
30.	Gabinet Stomatologiczny Jadwiga Waśkowska	ul. Powstańców 51, 44-193 Knurów
31.	„Dental Studio” Prywatna Praktyka Stomatologiczna	ul. Witosa 29, 44-196 Knurów
32.	Gabinet Stomatologiczny S. C. B. Szafraniec-Haponik, J. Haponik	ul. Szymanowskiego 23, 44-194 Knurów
33.	Praktyka Dentystyczna Celina Przybyła-Misztela	ul. K. Wielkiego 20a/12, 44-194 Knurów
34.	Praktyka Dentystyczna dr n. med. Lek.	ul. Ziętka 2a, 44-196 Knurów

	Dent. Anna Namysłowska	
35.	Dentes Zespół Gabinetów Stomatologicznych	ul. Niepodległości 31, 44-190 Knurów
36.	Dental Medicine Bizoń Stomatologia	ul. Kapelanów Wojskowych 2d, 44-194 Knurów
37.	Usługi Pielęgniarskie Krystyna Grzyb	ul. Batorego, 44-194 Knurów
38.	Usługi Pielęgniarskie Teresa Jaruchiewicz	ul. W. Stwosza 2/2, 44-190 Knurów
39.	Usługi Pielęgniarskie Irena Dąbrowska	ul. Mieszka I 17c/16, 44-194 Knurów
40.	Usługi Pielęgniarskie Elżbieta Grochowska	ul. Słoniny 1, 44-190 Knurów
41.	Usługi Pielęgniarskie Czarnecka Urszula	ul. Szpitalna 25, 44-194 Knurów
42.	Usługi Pielęgniarskie Irena Nowakowska	ul. Aleja Lipowa 12, 44-196 Knurów
43.	Centrum Fizjoterapii Fizjofit Sp. z o.o.	ul. Kilińskiego 4, 44-193 Knurów
44.	Apteka św. Barbary	ul. ks. Koziółka 8, 44-190 Knurów
		ul. Batorego 1, 44-194 Knurów
		ul. Witosa 10, 44-196 Knurów
		ul. 1 Maja 7, 44-190 Knurów
		ul. K. Wielkiego 13, 44-194 Knurów
45.	DOZ Apteka Dbam o Zdrowie	ul. Staszica 1, 44-193 Knurów
		ul. Niepodległości 14, 44-190 Knurów
46.	Apteka Słoneczna	ul. Dworcowa 3, 44-190 Knurów
47.	Apteka Zdrowit	ul. Łokietka 1, 44-194 Knurów
48.	Apteka Melissa	ul. 1 Maja 74, 44-190 Knurów
		ul. Szpitalna 25 a, 44-194 Knurów

Dane Urzędu Miasta Knurów.

Na terenie miasta funkcjonuje też Zespół Koordynujący Działania i Monitorujący Realizację Zadań dotyczących Zdrowia Psychicznego i Profilaktyki Zaburzeń Psychiczych.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców miasta ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej działających na jego terenie. Poniżej zamieszczono tabelę z informacjami o najczęściej występujących schorzeniach wśród osób dorosłych korzystających z opieki medycznej w Zespole Opieki Zdrowotnej w Knurowie w 2020 r.

Tabela 21. Schorzenia pacjentów w wieku 19 i więcej lat korzystających z ZOZ w mieście w 2020 r.

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których
-------------------	------------------------

	stwierdzono schorzenie
nowotwory	28
choroby tarczycy	40
cukrzyca	72
otyłość	2
niedokrwistość	10
choroby obwodowego układu nerwowego	13
choroby układu krążenia	268
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	31
przewlekłe choroby układu trawienego	49
choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	101

Źródła danych: Sprawozdania MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej z Zespołu Opieki Zdrowotnej w Knurowie.

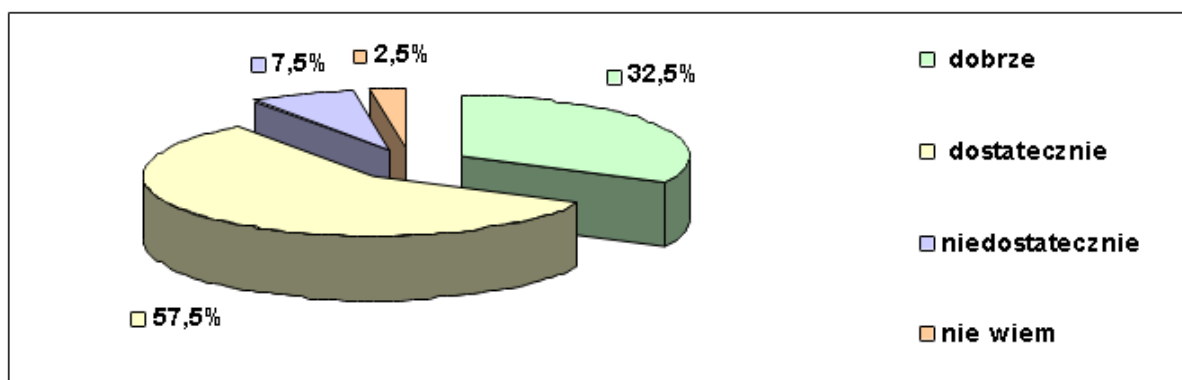
Wśród dorosłej populacji w mieście najczęściej diagnozowano choroby układu krążenia, choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej oraz cukrzycę.

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. W 2020 r. w Zespole Opieki Zdrowotnej w Knurowie badaniami profilaktycznymi objęto w sumie 6 076 osób, w tym 4 824 dorosłych mieszkańców i 1 252 dzieci i młodzieży.

Warto dodać, że w ramach promocji zdrowia psychicznego i profilaktyki zaburzeń psychicznych opracowano w Knurowie czteroletni program ochrony zdrowia psychicznego, którego celem jest udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom.

Szeroko pojęta tematyka ochrony zdrowia znalazła odzwierciedlenie w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania. Rozkład odpowiedzi na temat ocen mieszkańców odnoszących się do funkcjonowania ochrony zdrowia w mieście ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w mieście ofertę w zakresie ochrony zdrowia?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość mieszkańców pozytywnie oceniła ofertę w zakresie ochrony zdrowia w mieście. Według 57,5% ankietowanych jest ona dostateczna, a kolejne 32,5% badanych przyznało, że jest dobra. Jednocześnie 7,5% respondentów stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Zdania w tej kwestii nie wyraziło 2,5% uczestników badania.

10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Uprawianiu sportu i rekreacji w Knurowie służą obiekty sportowo-rekreacyjne, zlokalizowane na terenie miasta. Instytucją, która realizuje w mieście zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej, sportu i rekreacji jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Knurowie. W ramach prowadzonej działalności MOSiR zarządza obiektami sportowo-rekreacyjnymi, do których należą:

- Hala sportowa, pływalnia kryta, siłownia, sala fitness, ring treningowy, sauna, sala rekreacyjna – ul. Górnicza 2, 44-193 Knurów,
- Hala sportowa – Al. Lipowa 12A, 44-196 Knurów,
- Kompleks boisk wielofunkcyjnych – ul. Ułanów 8, 44-194 Knurów,
- Pływalnia kryta – ul. Szpitalna 23, 44-194 Knurów,
- Kąpielisko „Leśne Zacisze” – ul. Niepodległości 109, 44-190 Knurów,
- Stadion miejski – ul. Dworcowa 28, 44-190 Knurów,
- Siłownia zewnętrzna, Park NOT – ul. Parkowa, 44-193 Knurów,
- Siłownia zewnętrzna, skwer – ul. Ułanów/ul. Szpitalna, 44-194 Knurów.

Na bazę służącą uprawianiu sportu i rekreacji składają się także boiska sportowe i hale gimnastyczne w szkołach oraz place zabaw.

Propagowaniem kultury fizycznej w mieście zajmują się również działające na jego terenie kluby sportowe: Stowarzyszenie Miłośników Żeglarstwa „Top” przy KWK „Knurów”, Stowarzyszenie Sportowe Fight Club, Amatorski Klub Biegacza, Klub

Sportowy „Concordia”, Klub Karate Kyokushin, Klub Sportowy Spartan, TKKF „Szczygłowice”, Towarzystwo Sportowe „Vibovit”, Stowarzyszenie Piłki Siatkowej, Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Olimp” Szczygłowice, Klub Biegacza „Sokół”, Knurowskie Stowarzyszenie Cyklistów, Bokserski Klub Sportowy „Concordia”, Akademia Piłki Nożnej, Knurowskie Towarzystwo Koszykówki, Towarzystwo Piłkarskie „Europa”, Klub Biegacza Endurance Solidarni Knurów, Klub Biegacza Orły Knurów, Stowarzyszenie Miejskie Towarzystwo Sportowe Knurów, Młodzieżowy Klub Sportowy Concordia Knurów, Klub Piłki Nożnej Pięcioosobowej UPOS System Knurów oraz Uczniowski Klub Szermierczy „Diagonal”, Uczniowski Klub Sportowy „Cheerleaders”, Uczniowski Klub Sportowy „Eugen” i Uczniowski Klub Sportowy „6 Polho”.

Dane na temat obiektów sportowo-rekreacyjnych i klubów sportowych w mieście zawierają poniższe tabele.

Tabela 22. Sport i rekreacja w 2020 r.

rodzaj podmiotu	liczba
obiekty rekreacyjno-sportowe	8
kluby sportowe	25
w tym uczniowskie kluby sportowe	4

Dane Urzędu Miasta Knurów.

Miasto Knurów zajmuje obszar w obrębie makroregionu Wyżyny Śląskiej, na styku dwóch mezoregionów – Wyżyny Katowickiej i Płaskowyżu Rybnickiego. Urozmaicone ukształtowanie terenu (najwyższe wzniesienie usytuowane jest 265 m n.p.m.), kompleksy leśne i parkowe, dolina rzeki Bierawki i liczne ciek wodne (Rów Knurowski, Potok Książenicki, Szczygłowski i Krywałdzki) oraz stawy – Moczury i Zacisze tworzą zróżnicowany krajobraz. Fragment obszaru w zachodniej części miasta znajduje się w obrębie Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich, utworzonego w celu zachowania, ochrony i popularyzacji walorów przyrodniczych i kulturowych objętego nim terenu. W rejonie górnego i dolnego odcinka Potoku Książenickiego usytuowane są uroczyska, mokradła, łąki i rozlewiska wodne. Knurów ma do zaoferowania wiele ciekawych miejsc, które zachęcają do pieszych wędrówek i wycieczek rowerowych. Miasto ma rozbudowany system tras i ścieżek rowerowych, m.in. Knurów – Pilchowice, Knurów – Gierałtowice, trasa wokół Knurowa, przez miasto przebiega także Szlak Okrężny

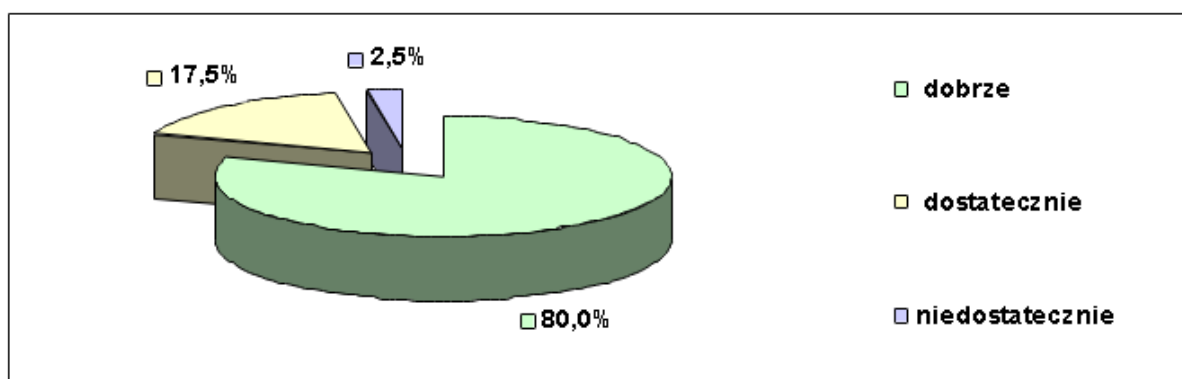
wokół Gliwic. W 2019 r. oddano do dyspozycji mieszkańców i turystów tężnię solankową z bogatą ofertą zajęć animacyjnych.

Knurów może poszczycić się ciekawymi zabytkami. Warto zobaczyć jedno z najstarszych zachowanych osiedli robotniczych na Śląsku, budynek Dyrekcji JSW Ruch Szczygłowice KWK Knurów-Szczygłowice z 1912 r. oraz budynek dawnej siedziby dworskiej – obecnie siedziba Izby Tradycji Górniczej oraz kapliczki św. Barbary i św. Jana Nepomucena, Kościół św. Cyryla i Metodego, a także ratusz i Pomnik Powstańców Śląskich.

Baza noclegowa w mieście jest słabo rozwinięta. Na jej terenie funkcjonują 2 obiekty zbiorowego zakwaterowania dysponujące 69 miejscami noclegowymi.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono mieszkańców miasta o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji w mieście. Na podstawie uzyskanych opinii można stwierdzić, iż mieszkańcy doceniają podejmowane w mieście działania na rzecz tworzenia, a następnie rozwijania oferty w zakresie sportu i rekreacji, a sama oferta została bardzo pozytywnie oceniona przez uczestników badania, bowiem 80% ankietowanych uznało ją za dobrą, a 17,5% respondentów przyznało, że jest dostateczna. Tylko 2,5% badanych stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w mieście ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych udostępnionych na potrzeby niniejszego dokumentu przez Komisariat Policji w Knurowie, w latach 2018-2020 na terenie Knurowa stwierdzono ogółem: 675 przestępstw w 2018 r., 606 przestępstw w 2019 r. i 637 przestępstw w 2020 r., w tym przestępstwa popełnione przez osoby nieletnie, to odpowiednio: 3,

3 i 4. Do najczęściej popełnianych czynów karalnych należały: przestępstwa przeciwko mieniu – 194 przypadki (o 18 mniej w porównaniu z 2019 r.), przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece – 67 przypadków (o 21 mniej w porównaniu z 2019 r.), przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji – 32 przypadki (o 14 mniej w porównaniu z 2019 r.), przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – 14 przypadków (o 2 więcej w porównaniu z 2019 r.), przestępstwa przeciwko zdrowiu i życiu – 13 przypadków (o 1 więcej w porównaniu z 2019 r.) oraz przestępstwa przeciwko wolności – 10 przypadków (o 3 mniej w porównaniu z 2019 r.).

Funkcjonariusze Komisariatu Policji w Knurowie przeprowadzali na terenie miasta interwencje domowe. W wyniku podejmowanych działań wprowadzane były procedury „Niebieskie Karty”. W 2018 r. policjanci wszczęli 50 takich procedur, w 2019 r. – 34, a w 2020 r. – 80.

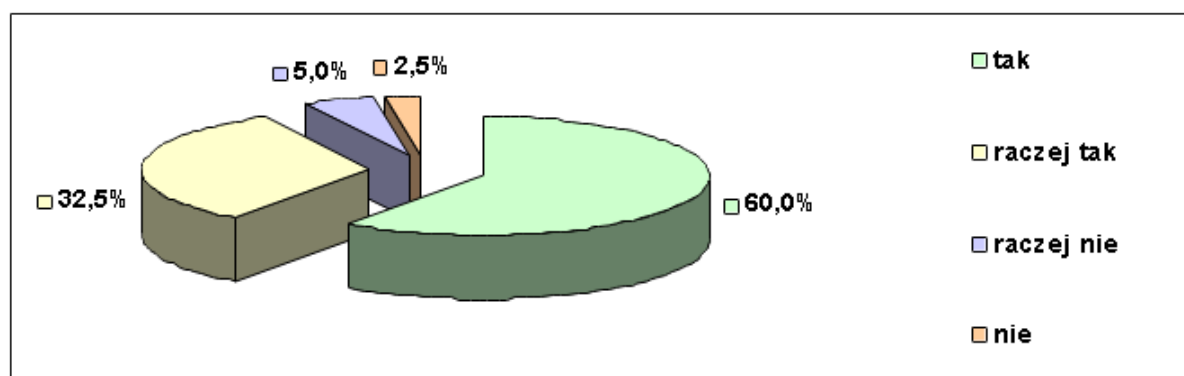
Utrzymywaniem porządku publicznego i zapewnieniem bezpieczeństwa mieszkańcom zajmuje się także 16 funkcjonariuszy Straży Miejskiej funkcjonującej na terenie Knurowa.

Według danych II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej ds. Rodzinnych i Nieletnich Sądu Rejonowego w Gliwicach w 2020 r. prowadzono 163 nadzory wobec 434 mieszkańców Knurowa, w tym:

- pozbawienie władzy rodzicielskiej – 110 spraw,
- dokonanie czynu karalnego przez osobę nieletnią – 26 spraw,
- przejawy demoralizacji osób nieletnich – 27 spraw.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom miasta pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (92,5%) stwierdziła, że w miejscu zamieszkania czuje się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. Przeciwną opinię wyraziło tylko 7,5% badanych.

12. POMOC SPOŁECZNA

Z końcem 2020 r. kadre Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knurowie stanowiło 54 pracowników. Dane na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 23. Stan zatrudnienia w MOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r.

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	6	1
pracownicy socjalni	17	–
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	–	–
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	–	–
pozostali pracownicy	31	–

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knurowie.

Tabela 24. Wykształcenie kadry MOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie			liczba osób	
			kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe		6	16
	wyższe niekierunkowe		–	1
	średnie kierunkowe		–	–
	średnie niekierunkowe		–	–
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	2	3
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	1	3
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	2	1
		w trakcie realizacji	–	–
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej			–	

osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny	–
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny	1

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knurowie.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. W 2020 r. w mieście Knurów wskaźnik ten był spełniony. Wśród propozycji w zakresie rozwoju zasobów kadrowych MOPS-u figuruje potrzeba zwiększenia o 1 osobę kadry kierowniczej.

Z końcem 2020 r. wykształcenie wyższe kierunkowe posiadało 6 osób z kadry kierowniczej oraz 16 pracowników socjalnych, zaś wykształceniem wyższym niekierunkowym legitymował się 1 pracownik socjalny (jednocześnie pracownik ten ukończył Policealną Szkołę Pracowników Służb Społecznych). Dodatkowo 2 osoby z kadry kierowniczej oraz 3 pracowników socjalnych posiadało ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Ponadto 1 osoba z kadry kierowniczej MOPS-u i 3 pracowników socjalnych posiadało specjalizację I stopnia w zawodzie pracownik socjalny, a specjalizację II stopnia w zawodzie pracownik socjalny posiadały 2 osoby z kadry kierowniczej i 1 pracownik socjalny. Dodatkowo 1 pracownik socjalny był zainteresowanych podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny.

Przepisy prawa dokładnie precyzują, kto i kiedy może skorzystać ze wsparcia udzielanego przez powołane do tego instytucje. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych w latach 2018-2020 w mieście Knurów na pomoc jego mieszkańcom.

Tabela 25. Środki finansowe wydatkowane przez MOPS na pomoc mieszkańcom w latach 2018-2020

wielkość wydatków (w zł)	2018	2019	2020
ogółem	9 705 954,36	9 836 971,77	9 952 244,11
w tym na świadczenia pomocy społecznej	2 208 370,00	2 344 187,00	2 414 292,00
w tym na świadczenia rodzinne	7 497 584,36	7 492 784,77	7 537 952,11
na zadania własne miasta	2 179 090,00	2 321 186,00	2 392 414,00
na zadania zlecone mieście	7 521 544,36	7 515 785,77	7 559 830,11

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knurowie.

Wartość środków przeznaczanych w mieście na pomoc społeczną systematycznie rosła w analizowanym okresie.

W wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej MOPS współdziałał z innymi jednostkami organizacyjnymi miasta, ochroną zdrowia, Policją, Powiatowym Urzędem Pracy, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta wpływa na prawidłowe identyfikowanie zapotrzebowania na pomoc, zgodnie z obowiązującymi przepisami, a co się z tym wiąże – pośrednio wpływa na trafność udzielanego wsparcia i właściwą dystrybucję środków.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców miasta objętych przez MOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2018-2020.

Tabela 26. Beneficjenci pomocy społecznej w mieście w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	630	557	509
liczba rodzin	376	348	315
liczba osób w rodzinach	849	716	634
udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności miasta	2,35%	2,00%	1,79%

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knurowie.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w mieście w latach 2018-2020 malała, podobnie zmniejszał się udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogóle ludności miasta.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat struktury wiekowej odbiorców pomocy społecznej w 2020 r.

Tabela 27. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2020 r.

wiek odbiorców	liczba osób
0-16 lat	179
17-21 lat	8
22-30 lat	23
31-40 lat	34
41-50 lat	62
51-60 lat	93
61-70 lat	63
71 lat i więcej	47
razem	509

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knurowie.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców miasta objętych przez MOPS pomocą społeczną w 2020 r. wykazała, że największą grupę stanowiły dzieci i młodzież do lat 16, a kolejną grupę stanowiły osoby w wieku 51-60 lat.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w mieście w latach 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Powody przyznania pomocy społecznej w mieście w latach 2018-2020

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
ubóstwo	276	246	234	607	499	461
bezdomność	67	64	64	70	66	68
potrzeba ochrony macierzyństwa	81	65	56	373	291	251
bezrobocie	161	120	109	446	331	250
niepełnosprawność	192	155	148	366	274	260
długotrwała lub ciężka choroba	250	230	201	484	403	352
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	153	127	122	529	441	391
w tym rodziny niepełne	76	63	56	251	218	184
w tym rodziny wielodzietne	13	14	13	74	80	75
przemoc w rodzinie	104	76	105	336	279	346
alkoholizm	107	109	103	288	306	299
narkomania	12	8	3	34	25	10
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	10	8	5	17	11	15
zdarzenie losowe	6	1	0	24	1	0
sytuacja kryzysowa	187	167	188	575	564	608

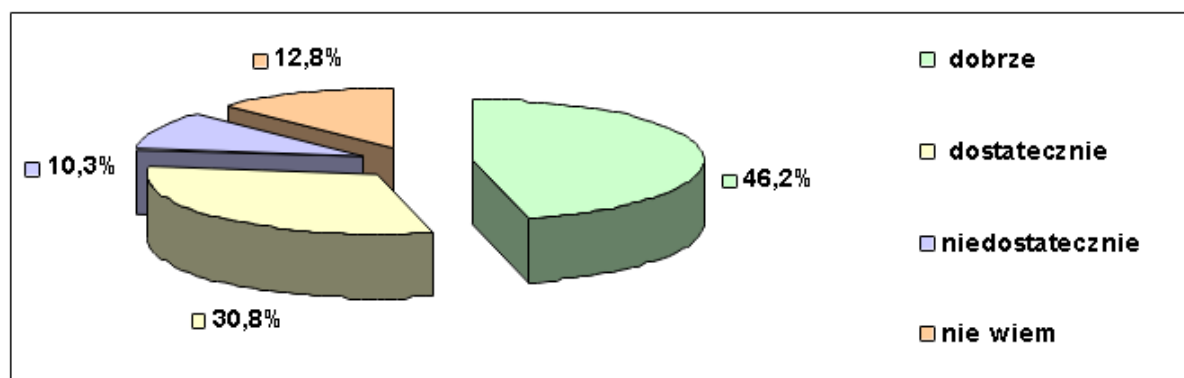
Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knurowie.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w mieście w latach 2018-2020 były ubóstwo oraz długotrwała lub ciężka choroba. W obu przypadkach na przestrzeni rozpatrywanego okresu spadała liczba rodzin

korzystających ze wsparcia z tych powodów. Istotnymi przyczynami udzielania mieszkańcom miasta wsparcia ze strony pomocy społecznej były wahająca się pod względem liczby rodzin sytuacja kryzysowa oraz systematycznie malejąca niepełnosprawność. W mniejszym zakresie pomoc społeczną przyznawano ze względu na zmniejszające się pod względem liczby rodzin: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz bezrobocie. Zauważalnymi powodami przyznawania wsparcia były ulegające wahaniom w analizowanym okresie przypadki alkoholizmu i przemocy w rodzinie oraz malejąca liczba przypadków potrzeby ochrony macierzyństwa, a także utrzymująca się na zbliżonym poziomie bezdomność. Znacznie rzadziej pomoc społeczna trafiała do rodzin, które wymagały takiego wsparcia z powodu narkomanii, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego oraz zdarzeń losowych.

W badaniach ankietowych przeprowadzonych na potrzeby niniejszego opracowania poruszono kwestię oceny realizowanych w mieście działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Poniższy wykres zawiera rozkład odpowiedzi.

Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość (77%) badanych pozytywnie oceniła te działania. Zdaniem 46,2% ankietowanych są one dobre, z kolei 30,8% pytanych przyznało, że są dostateczne. 10,3% uczestników badania stwierdziło, że są one niedostateczne. Problemy z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie miało 12,8% respondentów.

Trudności rodzin wpływały na wysokość pomocy finansowej oraz formę udzielanego przez MOPS wsparcia. Dane dotyczące form wsparcia za lata 2018-2020 przedstawia tabela.

Tabela 29. Formy wsparcia udzielanego w mieście przez MOPS w latach 2018-2020

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
pieniężna	380	326	367	285	261	246	607	504	474
rzeczowa	315	261	228	187	164	136	561	461	380
praca socjalna	X	X	X	650	538	520	1 632	1 416	1 280
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	172	161	167	528	506	535
schronienie	25	41	50	25	41	50	25	41	50
usługi opiekuńcze	51	62	52	49	60	51	56	68	57
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	39	41	39	X	X	X	X	X	X

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knurowie.

W latach 2018-2020 na terenie miasta najwięcej rodzin korzystało z pomocy w formie pracy socjalnej, przy czym ich liczba w tym okresie stała się spadła. W mniejszym stopniu mieszkańcom przyznawano wsparcie finansowe, głównie w postaci zasiłków, a liczba rodzin, którym przyznano takie świadczenie, także malała. Kolejnymi formami przyznanej pomocy były wahające się w trakcie rozpatrywanego okresu poradnictwo specjalistyczne oraz pomoc rzeczowa, która najczęściej świadczona jest w postaci posiłków, a liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, zmniejszała się z roku na rok.

Ważnym narzędziem pracy socjalnej jest kontrakt socjalny, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Celem kontraktu jest przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Kontrakt określa zobowiązania i uprawnienia obu stron, a do wykonywania pewnych działań w oznaczonym terminie zobowiązują się zarówno osoba korzystająca ze świadczeń, jak i pracownik socjalny. W 2018 r. zawarto 46 kontraktów socjalnych, w 2019 r. – 57, a w 2020 r. 39 takich kontraktów.

Istotnym wsparciem dla beneficjentów pomocy społecznej jest pomoc asystenta rodziny, który przydzielany jest rodzinie na podstawie wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego w danej rodzinie przez pracownika socjalnego

po otrzymaniu informacji o trudnościach rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (z uwzględnieniem takich problemów, jak brak pracy, nałogi czy inne trudności, które mogą mieć wpływ na zagrożenie bezpieczeństwa dziecka). W 2020 r. 42 rodziny dysfunkcyjne, w których wychowywało się 79 dzieci, skorzystało z takiej formy pomocy. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystenta rodziny w mieście w latach 2018-2020.

Tabela 30. Asystenci rodziny w mieście w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba asystentów rodziny	2	2	3
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	24	29	42
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	44	59	79
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	10	10	9
koszty ponoszone przez gminę z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (w zł)	59 104	46 951	72 334

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knurowie.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez MOPS do domów pomocy społecznej. Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów i liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 31. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób z miasta skierowanych do DPS-u	6	7	4
liczba osób z miasta przebywających w DPS-ie	39	41	39

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knurowie.

Szczególną formą pomocy jest **Karta Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do 18. roku życia,
2. w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy,
3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2020 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Dane na temat Kart Dużej Rodziny w Mieście Miejskiej Knurów zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 32. Karta Dużej Rodziny w mieście w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba wydanych kart	533	1297	605
liczba rodzin objętych wsparciem	119	546	285
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	329	347	196

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knurowie.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej MOPS w Knurowie przyznawał mieszkańcom miasta **świadczenia rodzinne**. W latach 2018-2020 wielkość środków finansowych, jakie na ten cel przeznaczano, ulegała wahaniom, osiągając najwyższy poziom w 2020 r. – 7 537 952,11 zł, natomiast liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne, malała. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 33. Świadczenia rodzinne w mieście w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
łączna wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	7 497 584,36	7 492 784,77	7 537 952,11
liczba osób, którym przyznano świadczenie	1 881	1 771	1 575

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knurowie.

Dane szczegółowe obejmujące liczbę i rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w rozpatrywanym okresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 34. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w mieście w latach 2018-2020

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2018	2019	2020
zasiłek rodzinny	15 068	13 895	11 201
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	96	31	85
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	268	308	209
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	1 185	1 062	896
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia	801	673	567

i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego			
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	1 624	1 651	1 332
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	597	589	539
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2 462	2 399	2 121
zasiłek pielęgnacyjny	9 371	9 702	9 706
świadczenie pielęgnacyjne	1 340	1 379	1 365
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	303	205	174
świadczenie rodzicielskie	1 330	1 016	928
zasiłek dla opiekuna	56	40	24
specjalny zasiłek opiekuńczy	68	71	61
razem	34 569	33 021	29 208

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knurowie.

W latach 2018-2020 ogólna liczba wszystkich świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom miasta zmniejszała się z roku na rok. Podstawowym świadczeniem rodzinnym jest zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka.

Kolejność trzech najliczniej udzielanych dodatków do zasiłku rodzinnego była w latach 2018-2020 podobna: najczęściej przyznawano mieszkańcom dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego oraz z tytułu samotnego wychowania dziecka. Nieco niższa była liczba dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania oraz z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego.

Poza zasiłkiem rodzinnym najczęściej wypłacanym mieszkańcom miasta świadczeniem był zasiłek pielęgnacyjny, który przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane są również **świadczenia wychowawcze**. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 1.04.2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Knurowie realizował Program Rodzina 500+.

W 2020 r. w ramach Programu Rodzina 500+ wypłacono rodzinom z miasta świadczenia na łączną kwotę **39 864 787,00 zł**. W 2020 r. ustalone prawo do świadczenia miało 4 481 rodzin, a świadczeniem objęto w sumie 6 678 dzieci.

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie „**Za życiem**”. Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W rozpatrywanym okresie w gminie miejskiej Knurów przyznano 7 takich świadczeń w 2018 r., 4 świadczenia w 2019 r. i 3 świadczenia w ostatnim roku analizy.

W 2020 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Knurowie wypłacał świadczenie „**Dobry start**”, ustanowione Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” z dnia 30 maja 2019 r. (Dz. U. 2019. poz. 1061). Świadczenie w wysokości 300 złotych, bez względu na dochody, otrzymują jednorazowo rodziny na każde dziecko uczące się w szkole. Świadczenie „Dobry start” objęło łącznie 4 375 dzieci, a wartość wypłaconych świadczeń wyniosła 1 310 250,00 zł.

W ramach programu „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania**” w 2018 r. z pomocy skorzystało 405 osób, (w tym: 94 dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, 147 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej oraz 173 osoby dorosłe), natomiast w ramach programu „**Posiłek w szkole i w domu**”, który zastąpił poprzednio realizowany program, pomoc otrzymało w 2019 r. 337 osób (w tym: 81 dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, 114 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej oraz 149 osób dorosłych) i w 2020 r. – 338 osób (w tym: 90 dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, 104 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej oraz 154 osoby dorosłe).

MOPS w Knurowie przyznawał także stypendia szkolne, w 2020 r. pomoc materialną o charakterze socjalnym otrzymało 41 uczniów z terenu miasta na kwotę 33 286,71 zł.

Ponadto – w ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020**, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) – Ośrodek współpracował z Oddziałem Rejonowym Polskiego Czerwonego Krzyża w Knurowie w zakresie dystrybucji artykułów spożywczych. W Podprogramie 2020 wydano 541 osobom 236 skierowań dla osób samotnych lub rodzin.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Gliwicach współorganizował prace społecznie użyteczne, będące formą aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku i korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. W 2020 r. do wykonywania prac społecznie użytecznych skierowano 8 osób.

Wśród działań, jakie podejmował MOPS na rzecz mieszkańców Knurowa, były także projekty współfinansowane ze środków unijnych:

- „Kooperacje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin”, którego celem jest zwiększenie kooperacji oraz poprawa współpracy pomiędzy instytucjami pomocy społecznej, a podmiotami innych polityk sektorowych: policji, służby zdrowia, sądownictwa, edukacji. Do udziału w wypracowaniu stworzonego modelu kooperacji zaproszono 5-10 osób/rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, które otrzymały wielospecjalistyczną pomoc w postaci Zadaniowych Zespołów Kooperacyjnych. Wsparcie otrzymali także pracownicy Ośrodka w postaci m.in.: coachingu, superwizji oraz warsztatów kooperacyjnych.
- „Centrum Wsparcia Inicjatyw Społecznych” – głównym celem projektu jest zwiększenie dostępności i jakości usług społecznych oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu na terenie rewitalizowanym dla min. 50 osób (w tym 40 kobiet i 10 mężczyzn). W ramach projektu zrealizowano następujące formy wsparcia dla mieszkańców miasta:
 - pomoc asystenta rodziny – 9 rodzin,
 - specjalistyczne poradnictwo rodzinne pedagogiczne i psychologiczne – 23 osoby,
 - mediacje rodzinne – 6 osób,
 - trening kompetencji i umiejętności życiowych – 8 osób,
 - pomoc prawna – 33 osoby,
 - warsztaty dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 4 osoby,
 - konsultacje dietetyczne – 15 osób,

- terapia logopedyczna – 7 osób,
- terapia rodzinna – 8 rodzin,
- działania animujące i promujące zdrowy styl życia – 25 rodzin,
- indywidualna rehabilitacja prowadzona w miejscu zamieszkania osoby rehabilitowanej – 9 osób,
- sąsiedzkie usługi opiekuńcze – 2 osoby,
- Punkt Informacji dla Osób Niepełnosprawnych – 18 osób.

Poza powyżej przedstawionymi formami wsparcia Ośrodek podejmował wiele działań związanych z pandemią wirusa SARS-CoV-2 oraz w celu zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania choroby COVID-19, a także wywołanych nią sytuacji kryzysowych. Pracownicy MOPS-u udzielali wieloaspektowej pomocy wszystkim mieszkańcom Knuruwa, szczególnie osobom starszym i niepełnosprawnym, osobom bezdomnym oraz osobom przebywającym na kwarantannie. Uruchomiono także dyżury telefoniczne (czynne 7 dni w tygodniu, również w święta, w godzinach od 7.30 do 19.00), podczas których pracownicy Ośrodka udzielali niezbędnych informacji osobom potrzebującym pomocy oraz podejmowali działania na rzecz mieszkańców Knuruwa przebywających w izolacji.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał także wsparcia w formie świadczenia alimentacyjnego, które przyznawane jest na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35. Świadczenia alimentacyjne przyznane w mieście w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	216	197	192
liczba przyznanych świadczeń	3 080	2 782	2 413
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	1 069 343	1 012 172	902 074

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knurowie.

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej i społecznej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Obok Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

w Knurowie na terenie miasta funkcjonują przedstawione w poniższej tabeli podmioty.

Tabela 36. Instytucje i jednostki działające w obszarze pomocy społecznej w mieście w 2020 r.

nazwa instytucji		adres	liczba miejsc
Dom Pomocy Społecznej Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek M. B. Uzdrawienie Chorych		ul. Szpitalna 29, 44-194 Knurów	66
Środowiskowy Dom Samopomocy			50
Warsztaty Terapii Zajęciowej			50
Ośrodek Wsparcia	Dzienny Dom Senior+	ul 1-go Maja 45, 44-190 Knurów	25
	Jadłodajnia		75
Świetlica opiekuńczo-wychowawcza im. bł. Edmunda Bojanowskiego		ul. ks. Koziółka 31, 44-190 Knurów	30
Knurowski Uniwersytet Trzeciego Wieku		ul. Wilsona 10, 44-190 Knurów	140
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział w Knurowie – 4 koła		ul. Szpitalna 8, 44-190 Knurów	584
Punkt Interwencji Kryzysowej przy MOPS-ie Knurów		ul. ks. Koziółka 2, 44-190 Knurów,	604
Rodziny zastępcze – 46		44-190 Knurów	59

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knurowie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Knurowie jest główną instytucją udzielającą wsparcia w mieście. Należy jednak zaznaczyć, że mieszkańcy miasta mogą korzystać z pomocy jednostek, które obejmują swoim wsparciem teren miasta. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 37. Jednostki wsparcia spoza miasta, z oferty których korzystali mieszkańcy miasta w 2020 r.

lp.	nazwa instytucji	kategoria klienta oraz liczba mieszkańców miasta objętych wsparciem w 2020 r.
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Zygmunta Starego 17, 44-100 Gliwice	osoby wymagające porad prawnych, liczba porad – 20
2.	Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, ul. Bojkowska 20, 44-100 Gliwice	osoby niepełnosprawne – 406, dzieci niepełnosprawne – 56
3.	Powiatowy Urząd Pracy, Plac Inwalidów Wojennych 12, 44-100 Gliwice	osoby bezrobotne – 564
4.	Schronisko dla osób bezdomnych Fundacja „Zacisze Grażyny”, ul. Leśna 4, 44-172 Niewiesz	osoby bezdomne (kobiety i mężczyźni) – 49

5.	Akademia Innowacji Społecznych Schronisko z usługami opiekuńczymi w Gwizdaju, ul. Jana Pawła II 3 A, 37-200 Gwizdaj	osoby bezdomne wymagające usług opiekuńczych – 1
6.	Schronisko im. Św. Jana Pawła II, ul. 3 Maja 48B, 44-200 Rybnik	osoby bezdomne wymagające usług opiekuńczych – 2, osoba bezdomna – 1
7.	Diecezjalny Dom Matki i Dziecka Caritas Diecezji Sosnowieckiej, ul. Gabrieli Zapolskiej 2, 41-218 Sosnowiec	bezdomne matki z dziećmi – 5
8.	Dom Pomocy Społecznej dla przewlekle psychicznie chorych prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Karola Boromeusza, ul. Warowna 59, 43-200 Pszczyna	osoby przewlekle psychicznie chore – 1
9.	Dom Pomocy Społecznej Nr 2 w Krośnie „Promyk Nadziei”, ul. Kletówki 7, 38-400 Krosno	osoby przewlekle psychicznie chore – 1
10.	Dom Pomocy Społecznej w Lublińcu, ul. Kochcicka 14, 42-700 Lubliniec	osoby przewlekle psychicznie chore – 3
11.	Dom Pomocy Społecznej w Ziębicach, ul. Kościelna 10-12, 57-220 Ziębice	osoby dorosłe przewlekle somatycznie chore – 1
12.	Dom Pomocy Społecznej, ul. Kamiennogórska 3, 58-575 Bolków	osoby starsze – 1
13.	Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekle Psychicznie Chorych prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Karola Boromeusza, ul. Gliwicka 22, 42-600 Tarnowskie Góry	osoby przewlekle psychicznie chore – 1
14.	Dom Pomocy Społecznej „Diana”, Kasina Wielka 448, 34-741 Kasina Wielka	osoby przewlekle psychicznie chore – 1
15.	Dom Pomocy Społecznej im. Kazimierza Jaworka Polskiego Związku Niewidomych, ul. Siemianowicka 101, 41-503 Chorzów	osoby z niepełnosprawnością fizyczną – 1
16.	Dom Pomocy Społecznej „Ostoja”, ul. Kozielska 1, 44-153 Sośnicowice	osoby niepełnosprawne intelektualnie – 2
17.	Dom Pomocy Społecznej Caritas Diecezji Gliwickiej w Wiśniczach, ul. Wiejska 42 A, 44-187 Wielowieś	osoby w podeszłym wieku – 1
18.	Dom Pomocy Społecznej, ul. Kościelna 5, 43-365 Wilkowice	osoby przewlekle psychicznie chore – 1
19.	Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Maryi Niepokalanej, Plac Władysława Jagiełły 3, 47-400 Racibórz	osoby przewlekle psychicznie chore – 2
20.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży prowadzony przez Zakon Ojców Kamilianów, ul. Damrota 7, 44-145 Pilchowice	dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie – 1
21.	Dom Pomocy Społecznej „Nasz Dom”, ul. Derkacza 10, 44-100 Gliwice	osoby w podeszłym wieku – 1

22.	Dom Pomocy Społecznej „Złota Jesień”, ul. Grzonki 1, 47-400 Racibórz	osoby w podeszłym wieku – 1
23.	Dom Pomocy Społecznej w Skrzynnie, Skrzynno 13, 98-311 Ostrówek	osoby przewlekłe psychicznie chore – 3
24.	Dom Pomocy Społecznej pw. św. Józefa w Lyskach, ul. Rybnicka 7, 44-295 Lyski	osoby przewlekłe psychicznie chore – 2
25.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intellektualnie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr św. Jadwigi, ul. Golasowicka 15, 43-253 Pielgrzymowice	dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie – 1
26.	Dom Pomocy Społecznej „Słoneczny Dom”, ul. Knurowska 17, 41-800 Zabrze	osoby przewlekłe psychicznie chore – 2
27.	Dom Pomocy Społecznej w Orzeszu, ul. Traugutta 45, 43-180 Orzesze	osoby niepełnosprawne intelektualnie – 1
28.	Dom Pomocy Społecznej dla Osób Somatycznie Chorych, ul. Farna 16, 63-100 Śrem	osoby somatycznie chore – 1
29.	Dom Pomocy Społecznej, ul. Trautmana 4, 41-946 Piekary Śląskie	osoby przewlekłe psychicznie chore – 1
30.	Dom Pomocy Społecznej Przyjaźń, ul. Włoska 24, 42-612 Tarnowskie Góry	osoby przewlekłe somatycznie chore – 1
31.	Dom Pomocy Społecznej, Klisino 100, 48-118 Lisięcice, filia Dzbańce	osoby przewlekłe psychicznie chore – 1

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knurowie.

W roku szkolnym 2019/2020 pracownicy **Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Knurowie** objęli wsparciem 620 dzieci przedszkolnych i uczniów szkół z terenu miasta w następującej formie:

- wydania stosownego orzeczenia do stwierdzonego rodzaju niepełnosprawności,
- wydania opinii w zakresie udzielania dzieciom i młodzieży szeroko rozumianej pomocy psychologiczno-pedagogicznej i logopedycznej,
- terapii psychologicznej – indywidualnej i grupowej,
- terapii pedagogicznej, w tym zajęć korekcyjno-kompensacyjnych,
- terapii logopedycznej,
- socjoterapii,
- psychoterapii,
- udzielania indywidualnych porad zawodowych na podstawie badań,
- udzielania porad bez badań oraz indywidualnych porad i konsultacji rodzicom i uczniom.

Najczęstszymi problemami z jakimi do Poradni zgłaszali się rodzice dzieci przedszkolnych i uczniów, były: trudności dydaktyczne, trudności wychowawcze, zaburzenia mowy, trudności z funkcjonowaniem w środowisku społecznym, problemy

emocjonalne, wybór dalszego kierunku kształcenia i zawodu, problemy rodzinne, zagrożenie kryzysem suicydalnym oraz interwencje kryzysowe.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach w odniesieniu do mieszkańców miasta realizuje m.in. zadania w zakresie pieczy zastępczej. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące działalności PCPR-u.

Tabela 38. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców miasta w zakresie pieczy zastępczej w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba dzieci z miasta zgłoszonych do adopcji	7	1	5
liczba dzieci z miasta adoptowanych	3	0	1
liczba dzieci z miasta umieszczonych w rodzinach zastępczych	9	6	13
liczba dzieci z miasta umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	7	2	6
liczba dzieci z miasta przebywających w rodzinach zastępczych	76	75	87
liczba dzieci z miasta przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	27	17	17
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z miasta	52	56	58
liczba usamodzielnianych dzieci z miasta	6	15	6

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach.

13. BEZROBOCIE

Sytuacja na rynku pracy w mieście Knurów w latach 2018-2020 była zmienna, bowiem wahała się liczba zarejestrowanych w urzędzie pracy osób bezrobotnych. Liczba kobiet, które w latach 2018-2020 stanowiły większość ogółu osób pozostających bez pracy, także ulegała wahaniom. Podobnie wahał się udział bezrobotnych w liczbie ludności miasta w wieku produkcyjnym w trakcie rozpatrywanego okresu. Dane w tym zakresie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 39. Stan bezrobocia w mieście w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób w wieku produkcyjnym	21 481	21 053	20 518
liczba bezrobotnych w mieście ogółem	552	376	564
liczba bezrobotnych kobiet w mieście	362	228	315
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	2,57%	1,79%	2,75%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gliwicach.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2018-2020 w powiecie gliwickim, województwie śląskim i w kraju.

Tabela 40. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
stopa bezrobocia w powiecie gliwickim	4,8%	3,5%	4,9%
stopa bezrobocia w województwie śląskim	4,3%	3,6%	4,9%
stopa bezrobocia w kraju	5,8%	5,2%	6,2%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gliwicach i Głównego Urzędu Statystycznego.

W analizowanym okresie powiat gliwicki charakteryzował się niższą w stosunku do kraju stopą bezrobocia, natomiast w porównaniu z województwem śląskim, to w 2018 r. poziom bezrobocia w powiecie gliwickim był wyższy, w 2019 r. skala bezrobocia była niższa w powiecie niż w województwie śląskim, a w 2020 r. stopa bezrobocia w powiecie gliwickim i województwie śląskim była na jednakowym poziomie. Zarówno w województwie, powiecie, jak i w kraju poziom bezrobocia ulegał wahaniom w trakcie rozpatrywanego okresu.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w mieście ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2020 r. dla miasta przedstawia poniższa tabela.

Tabela 41. Bezrobotni w mieście na koniec 2020 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	69	47	68,1%
25-34 lata	170	103	60,6%
35-44 lata	133	75	56,4%
45-54 lata	120	65	54,2%
55-59 lat	52	25	48,1%
60 lat i więcej	20	x	x
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	44	19	43,2%
1-3 miesiące	112	56	50,0%

3-6 miesięcy	115	62	53,9%
6-12 miesięcy	152	86	56,6%
12-24 miesiące	61	38	62,3%
powyżej 24 miesięcy	80	54	67,5%
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	66	45	68,2%
policealne i średnie zawodowe	122	80	65,6%
średnie ogólnokształcące	72	42	58,3%
zasadnicze zawodowe	141	64	45,4%
gimnazjalne i niższe	163	84	51,5%
staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
bez stażu	83	51	61,4%
do 1 roku	121	56	46,3%
1-5 lat	143	97	67,8%
5-10 lat	84	51	60,7%
10-20 lat	85	39	45,9%
20-30 lat	37	19	51,4%
30 lat i więcej	11	2	18,2%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gliwicach.

Na koniec 2020 r. wśród bezrobotnych w mieście największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata, osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, osoby pozostające bez pracy od 6 do 12 miesięcy oraz osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat. Najmniej bezrobotnych w 2020 r. było w następujących grupach: osób w wieku 60 lat i więcej, osób pozostających bez pracy do 1 miesiąca, osób z wykształceniem wyższym oraz osób ze stażem pracy powyżej 30 lat.

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym, osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy, osób w wieku 18-24 lata oraz osób ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat.

Wśród ogółu bezrobotnych 441 osób (w tym 260 kobiet) znalazło się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – 152 osoby (98 k.) było w wieku do 30. roku życia, w tym 69 osób (47 k.) do 25. roku życia, 186 osób (118 k.) było długotrwale bezrobotnych, 137 osób (59 k.) było w wieku powyżej 50 lat, 21 osób (20 k.) korzystało ze świadczeń pomocy społecznej, 108 osób (92 k.) posiadało co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat, 31 osób (11 k.) było niepełnosprawnych.

Tabela 42. Bezrobotni w mieście na koniec 2020 r. według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy

rodzaj działalności ostatniego miejsca pracy	liczba bezrobotnych	liczba ofert pracy
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1	0
górnictwo i wydobywanie	8	0
przetwórstwo przemysłowe	58	6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	10
budownictwo	39	19
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	81	21
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	15	3
transport i gospodarka magazynowa	21	46
informacja i komunikacja	11	3
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8	2
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4	1
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	19	1
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	43	112
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3	13
edukacja	8	5
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	12	15
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4	0
pozostała działalność usługowa	9	3
działalność niezidentyfikowana	135	0

Dane Powiatowego Urzędu w Gliwicach.

Na koniec 2020 r. wśród bezrobotnych w mieście dominowały osoby, dla których ostatnimi miejscami pracy były podmioty gospodarcze funkcjonujące w takich działach, jak: działalność niezidentyfikowana (135 osób), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli (81 osób) oraz przetwórstwo przemysłowe (58 osób).

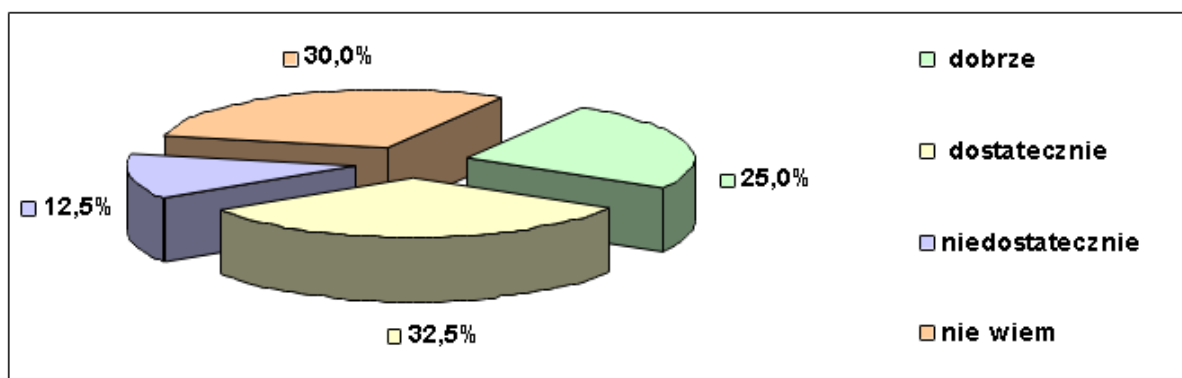
Na koniec 2020 r. dla osób bezrobotnych najwięcej ofert pracy dostępnych było w sektorze usług administrowania i działalności wspierającej (112 ofert) oraz transportu i gospodarki magazynowej (46 ofert).

W mieście Knurów bezrobocie było szóstym, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej. W ostatnich latach jego poziom ulegał wahaniom, ale skutki wyższego poziomu tego zjawiska w latach wcześniejszych są

nadal odczuwane w rodzinach, szczególnie tych najuboższych, gdzie pojawiły się uzależnienia, konflikty, problemy wychowawcze. Zjawiska te, występujące długotrwale, prowadzą do ich rozpadu, a niektórzy członkowie takich rodzin zmuszeni są szukać pomocy w wyspecjalizowanych instytucjach.

Uczestników przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania poproszono o ocenę realizowanych w mieście działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Prawie 33% badanych uznało działania realizowane w mieście w zakresie przeciwdziałania bezrobociu za dostateczne, z kolei jedna czwarta ankietowanych oceniła je jako dobre. Jednocześnie 12,5% uczestników badania stwierdziło, że są one niedostateczne. Wysoki odsetek (30%) respondentów nie potrafił tych działań ocenić.

14. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność to zjawisko społeczne polegające na braku domu lub miejsca stałego pobytu gwarantującego jednostce lub rodzinie poczucie bezpieczeństwa, zapewniającego schronienie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zaspokojenie podstawowych potrzeb na poziomie uznawanym w danym społeczeństwie za wystarczający. Natura bezdomności wyklucza zamkniętą i jednoznaczną klasyfikację jej przyczyn, ponieważ doprowadza do niej cały zespół nakładających się na siebie sił sprawczych, zespół postaw, zachowań determinowanych predyspozycjami osobowościowymi, którym sprzyjają sytuacje społeczne i sposób funkcjonowania służb socjalnych.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z terenu miasta świadczy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Knurowie. Poniższa tabela przedstawia dane o liczbie osób korzystających z pomocy w tym zakresie.

Tabela 43. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy MOPS-u z powodu bezdomności w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba rodzin	67	64	64
liczba osób w rodzinach	70	66	68

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knurowie.

Na podstawie umów i porozumień zawartych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na świadczenie usług w postaci zapewnienia schronienia wraz z gorącym posiłkiem, osoby bezdomne z terenu Knurowa kierowane były do następujących placówek:

- Schronisko dla osób bezdomnych w Niewieszy prowadzone przez Fundację „Zacisze Grażyny” – 46 mężczyzn i 3 kobiety,
- Schronisko im. Jana Pawła II w Rybniku – 3 mężczyzn,
- Schronisko dla osób bezdomnych w Gwizdaju prowadzone przez Stowarzyszenie „Akademia Innowacji Społecznych” – 1 mężczyzna,
- Diecezjalny Dom Matki z Dzieckiem w Sosnowcu oraz Schronisko Fundacji „Dobrego Pasterza” w Wiśle Małej – 2 kobiety oraz 3 dzieci.

15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 41 nakłada na samorządy lokalne szereg zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Na sfinansowanie realizacji tych zadań zapewniono dodatkowe środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych. Poniższa tabela prezentuje dane na temat wielkości środków uzyskanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście Knurów.

Tabela 44. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście w latach 2018-2020

rodzaj	wartość w zł		
	2018	2019	2020
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	749 012,00	726 939,00	799 007,87

Dane Urzędu Miasta Knurów.

W latach 2018-2020 wysokość kwot uzyskiwanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie miejskiej Knurów ulegała wahaniom, najwyższą wartość osiągając w 2020 r. – 799 007,87 zł.

Tabela 45. Środki finansowe przeznaczone w mieście w latach 2018-2020 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków (w zł)	2018	2019	2020
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	672 757,00	670 270,06	674 630,84
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	24 500,00	24 500,00	10 000,00
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	–	–	–
razem	697 257,00	694 770,06	684 630,84

Dane Urzędu Miasta Knurów.

W latach 2018-2020 wysokość kwot przeznaczanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w mieście systematycznie malała z 697 257,00 zł w 2018 r. do 684 630,84 zł w 2020 r.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności GKRPA w Knurowie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 46. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
liczba osób zaangażowanych w prace GKRPA	3	3	3

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Knurowie.

Tabela 47. Działalność GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w mieście

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	24	27	24
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	0	0

Dane Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Knurowie.

W latach 2018-2020 liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu, ulegała wahaniom i wyniosła odpowiednio: 24, 27 i ponownie 24 osoby. W analizowanym okresie

Komisja nie występowała z wnioskami do sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego wobec mieszkańców miasta.

Tabela 48. Działania podjęte w mieście przez GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie

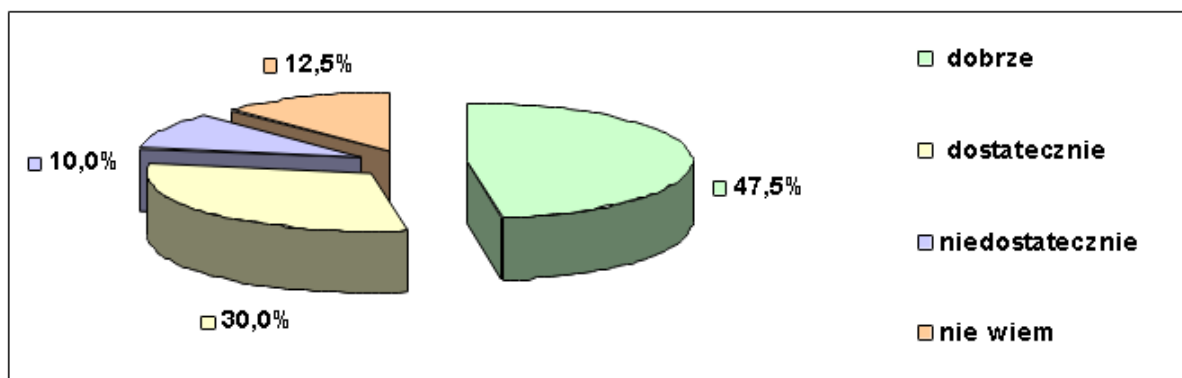
zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	0	0	0
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Knurowie.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, to w analizowanym okresie GKRPA nie kontaktowała się z osobami dotkniętymi tym problemem, nie składano także zawiadomień do prokuratury o przestępstwie przeciwko sprawcom przemocy w rodzinie.

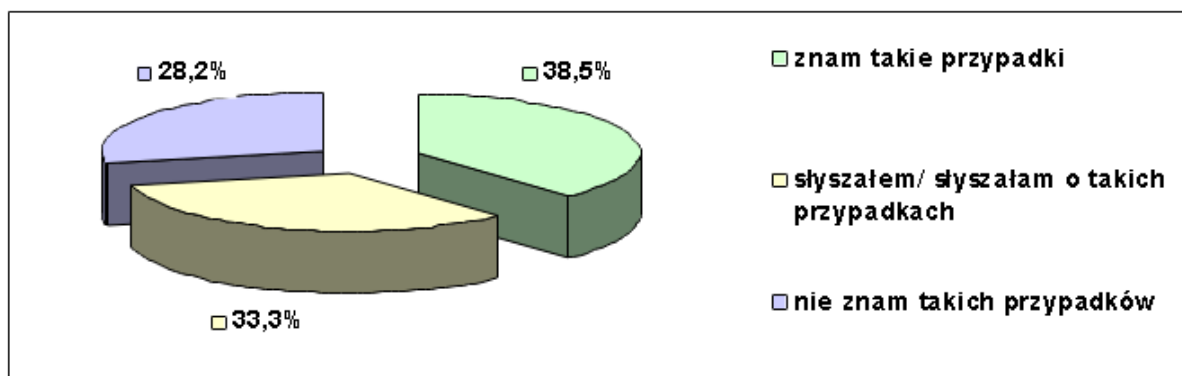
O ocenę działań, jakie prowadzone są w mieście w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, zapytano w badaniu ankietowym mieszkańców. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ujęto w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?

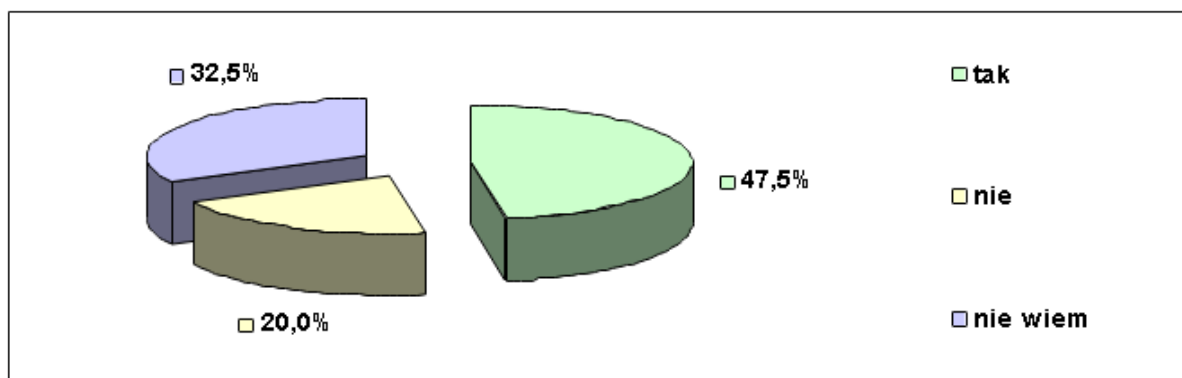
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Według zdecydowanej większości (77,5%) badanych działania przeciwdziałające uzależnieniom są dobre lub dostateczne. Jednocześnie 10% ankietowanych uznało je za niedostateczne. Opinii w tej sprawie nie przedstawiło 12,5% respondentów. W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy odnieśli się także do styczności pośredniej lub bezpośredniej z osobami doświadczającymi lub stosującymi przemoc. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie miasta lub o nich słyszała/słyszał?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

71,8% respondentów twierdzi, iż zna lub słyszało o przypadkach stosowania przemocy w rodzinie. Jednocześnie 28,2% ankietowanych odpowiedziało, że takich przypadków nie zna. Oceniając ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie miasta, 47,5% badanych odpowiedziało twierdząco. Zdaniem 20% ankietowanych takie ryzyko nie istnieje. Wysoki odsetek (32,5%) respondentów wskazał na odpowiedź „nie wiem”.

Wykres 12. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie miasta?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie powinno opierać się na ścisłej współpracy wszystkich powołanych do tego instytucji i organizacji. Konieczne jest dokładne rozpoznanie danego problemu i okoliczności jego występowania oraz zapewnienie ciągłości działań podejmowanych wcześniej, jak choćby w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego.

Przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie umożliwiają i normują odpowiednie akty prawne, a do podstawowych w tym zakresie należy Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury

„Niebieskie Karty” oraz Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Dz.U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.).

W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli MOPS-u, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, GKRPA i organizacji pozarządowych, a wszystkie te działania koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Dane dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie miejskiej Knurów prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 49. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w mieście w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	9	9	9
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	4
liczba spotkań grup roboczych	191	156	190
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	75	51	94
w tym sporządzone przez Policję	50	34	80
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	23	15	13
w tym sporządzonych przez inne podmioty	2	2	1
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	64	59	61
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	20	23	7
liczba spraw sądowych	b.d.	b.d.	b.d.

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Mieście Knurów.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie pomoc świadczy również Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 107 rodzinom (288 osobom w rodzinach) w 2018 r., 109 rodzinom (306 osobom w rodzinach) w 2019 r. oraz 103 rodzinom (299 osobom w rodzinach) w 2020 r. Pomocy z powodu narkomanii udzielono 12 rodzinom (34 osobom w rodzinach) w 2018 r., 8 rodzinom (25 osobom w rodzinach) w 2019 r. i 3

rodzinom (10 osobom w rodzinach) w 2020 r. W analizowanym okresie wsparcie ze względu na przemoc w rodzinie przyznano 104 rodzinom (336 osobom w rodzinach) w 2018 r., 76 rodzinom (279 osobom w rodzinach) w 2019 r. i 105 rodzinom (346 osobom w rodzinach) w 2020 r.

Ponadto w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii, jak również Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w placówkach oświatowych realizowane były liczne przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne w formie kampanii, programów, warsztatów, spotkań ze specjalistami i pogadanek oraz konkursów, akcji społecznych i charytatywnych, imprez sportowych, artystycznych i okolicznościowych. Wykorzystano także materiały edukacyjno-informacyjne. Odbywało się poradnictwo dla rodziców i opiekunów zgłaszających problem przemocy.

W Knurowie jednostkami wsparcia dla osób uzależnionych lub dotkniętych przemocą w rodzinie są (obok MOPS-u, GKRPA i ZI):

- Punkt Interwencji Kryzysowej – placówka przeznaczona dla osób przeżywających bolesne doświadczenia życiowe, w szczególności przypadki przemocy w rodzinie, wykorzystywanie seksualne dzieci, problemy uzależnienia i współuzależnienia, problemy wychowawcze i funkcjonowania rodziny. PIK oferuje specjalistyczną pomoc w postaci m.in. doradztwa i poradnictwa (konsultacje bezpośrednie lub telefoniczne), terapii indywidualnej i grupowej oraz grup wsparcia dla rodziców (Treningi Umiejętności Rodzicielskich). W 2020 r. udzielono wsparcia 604 osobom (187 rodzin) oraz 243 dzieciom. Działaniami terapeutycznymi objęto 528 osób (165 rodzin). Ponadto udzielono 1 733 jednorazowych porad bezpośrednich i telefonicznych;
- Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin – z profesjonalnego wsparcia, pomocy psychospołecznej oraz indywidualnych konsultacji psychologiczno-terapeutycznych i grupowych zajęć edukacyjno-wspierających skorzystało w 2020 r. 670 osób nadużywających alkoholu oraz członków ich rodzin;
- Klub Abstynentów „Siódemka” – spotkania ok. 40 osób: wtorek i piątek, w godz. 17.00-21.00. Klub prowadzi zajęcia edukacyjno-terapeutyczne (w tym grupę samopomocową, grupę wsparcia z terapeutą, obozy terapeutyczne dla uzależnionych, współuzależnionych i dzieci) oraz zajęcia kulturalno-oświatowe i sportowo-rekreacyjne;

- Grupa AA „Świt” – mitingi we czwartki, godz.17.00;
- Grupa AA „Arka” – mitingi w niedziele, godz.17.00.

Tabela 50. Wykaz jednostek i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, funkcjonujących na terenie miasta w 2020 r.

lp.	nazwa	adres
1.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. ks. Koziółka 2, 44-190 Knurów
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	
3.	Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Knurowie	
4.	Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin	
5.	Punkt Interwencji Kryzysowej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej	
6.	Klub Abstynentów „Siódemka”	ul. Dworcowa 38a, 44-190 Knurów
7.	Grupa AA „Świt”	ul. Kapelanów Wojskowych 5, 44-194 Knurów
8.	Grupa AA „Arka”	ul. Niepodległości 14, 44-190 Knurów
9.	Świetlica środowiskowa im. bł. ks. Edmunda Bojanowskiego	ul. ks. Koziółka 31, 44-190 Knurów

Dane Urzędu Miasta Knurów.

16. SYTUACJA DZIECKA

Analiza sytuacji dziecka w mieście została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jego terenie placówkach systemu oświaty. Badanie to pozwoliło zdiagnozować środowisko przedszkolne, szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w placówkach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono 10 ankiet – wypełnionych przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie miasta:

- Miejska Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Powstańców Śląskich w Knurowie (liczba uczniów: 496, liczba nauczycieli: 44),
- Miejska Szkoła Podstawowa z Oddziałem Integracyjnym Nr 2 im. Karola Miarki w Knurowie (liczba uczniów: 483, liczba nauczycieli: 62),
- Miejska Szkoła Podstawowa Nr 7 w Knurowie (liczba uczniów: 571, liczba nauczycieli: 69),
- Miejska Szkoła Podstawowa Nr 9 im. Marii Konopnickiej w Knurowie (liczba uczniów: 672, liczba nauczycieli: 51),

- Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1 im. Feliksa Michalskiego w Knurowie (liczba uczniów: 143, liczba nauczycieli: 24),
- Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 2 w Knurowie (liczba uczniów: 372, liczba nauczycieli: 37),
- Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 3 w Knurowie (liczba uczniów: 455, liczba nauczycieli: 43),
- Zespół Szkół im. Ignacego Jana Paderewskiego w Knurowie (liczba uczniów: 661, liczba nauczycieli: 62),
- Zespół Szkół Zawodowych Nr 2 w Knurowie (liczba uczniów: 619, liczba nauczycieli: 69),
- Zespół Szkół Specjalnych w Knurowie (liczba uczniów: 88, liczba nauczycieli: 40).

Zasoby i oferta szkolna i przedszkolna

Z analizy ankiet wynika, iż wszystkie ankietowane szkoły zatrudniają pedagoga, a dziewięć z nich psychologa. Uczniowie dziewięciu placówek mogą korzystać z pomocy logopedy, zaś z porad doradcy zawodowego korzystają uczniowie siedmiu szkół. Dziewięć placówek zapewnia opiekę pielęgniarską. Uczniowie wszystkich szkół mają dostęp do sali gimnastycznej, zaś z boiska sportowego mogą korzystać dzieci z ośmiu placówek. Wszystkie szkoły mają dostęp do Internetu. W dwóch z dziesięciu ankietowanych placówek utworzono klasy integracyjne. Osiem szkół prowadzi dożywianie uczniów. W analizowanym roku szkolnym z bezpłatnych posiłków skorzystało 211 dzieci. Opiekę w ramach zajęć świetlicowych zapewnia osiem z dziesięciu placówek, a dodatkowo dziewięć z nich organizuje nauczanie indywidualne. Wszystkie szkoły oferują zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wymieniono wśród nich zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne, psychoterapeutyczne, a także dodatkowo zajęcia rewalidacyjne, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne oraz zindywidualizowaną ścieżkę kształcenia.

Zajęcia dodatkowe proponowane w szkołach i przedszkolach

Szkoły z terenu miasta mają w swojej ofercie zajęcia dodatkowe. Znalazły się wśród nich rozliczne koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów: koła przedmiotowe (polonistyczne, matematyczne, językowe), komputerowe, sportowe, artystyczne (plastyczne, teatralne, taneczne, muzyczne, chór) oraz dydaktyczno-

wyrównawcze, a także zajęcia w ramach projektów unijnych (m.in. terapeutyczne i ogólnorozwojowe).

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów

Uczestnicy badania stwierdzali występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym dzieci/uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane na podstawie analizy ankiet informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 51. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	obecność poszczególnych zjawisk		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	7	162	3
sięganie po alkohol	1	15	9
sięganie po narkotyki	1	45	9
niszczenie mienia szkolnego	7	19	3
kradzieże na terenie szkoły	2	3	8
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	3	6	7
udział w grupach negatywnych	1	3	9
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	8	49	2
autoagresja	3	12	7
ucieczki z domu	3	6	7
przestępczość ujawniona	1	3	9
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	7	34	3

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych miasta.

Tabela 52. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach dzieci/uczniów w roku szkolnym 2019/2020

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
--------------------------------	-------------------------------

bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	69
zaniedbanie	38
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	18
przemoc w rodzinie	11
wykorzystywanie seksualne dzieci	–
przestępczość	–

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych i wychowawczych miasta.

W otoczeniu szkolnym uczniów odnotowano 162 przypadki palenia papierosów, 49 przypadków agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, 45 przypadków sięgania po narkotyki, 34 przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego, 19 przypadków niszczenia mienia szkolnego, 15 przypadków sięgania po alkohol, 12 przypadków autoagresji oraz pojedyncze przypadki dyskryminacji w grupie rówieśniczej i ucieczek z domu (po 6 przypadków), a także kradzieży na terenie szkoły, udziału w grupach negatywnych i przestępczości ujawnionej (po 3 przypadki). Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym dzieci i uczniów placówek systemu oświaty stwierdzono 69 przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 38 przypadków zaniedbań, jak również 18 przypadków uzależnień oraz 11 przypadków przemocy w rodzinie.

Przedstawiciele czterech spośród badanych placówek nie zauważyli wzrostu negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród dzieci i uczniów w ciągu ostatnich trzech lat, kolejni czterej ankietowani nie byli w stanie stwierdzić, czy taki wzrost nastąpił, zaś dwóch uczestników badania taki wzrost w analizowanym okresie dostrzegło. Ich zdaniem dotyczy to w szczególności sięgania po środki psychoaktywne, agresji słownej i konfliktów rówieśniczych.

Jeśli chodzi o przypadki dysfunkcji występujących w rodzinach dzieci i uczniów, to w opinii przedstawicieli pięciu placówek w ciągu trzech ostatnich lat nie nastąpił wzrost liczby zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji. Jednocześnie 5 ankietowanych taki wzrost w analizowanym okresie zauważyło, zwłaszcza jeśli chodzi o rozpad rodzin (rozwoły, rodziny niepełne, samotne wychowywanie dzieci, rodziny zastępcze), niewydolność i brak kompetencji wychowawczych, zaniedbania, osłabienie więzi rodzinnych, eurosieroctwo oraz nieumiejętność pomocy w zadaniach domowych, a także depresje i problemy społeczne uczniów.

Współpraca placówek z rodzicami uczniów przybiera różne formy i została oceniona pozytywnie przez ośmiu uczestników badania. W przypadku dwóch placówek ankietowani uznali współpracę z rodzicami za niezadowalającą. Aby to poprawić, należałoby zwiększyć zaangażowanie rodziców w sprawy szkolne dzieci oraz wykorzystać wsparcie służb i instytucji pomocowych (Punkt Interwencji Kryzysowej, policja, sąd).

Współpraca placówek z instytucjami i organizacjami jest zdaniem przedstawicieli szkół zadowalająca. Do podmiotów, z którymi placówki najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Punkt Interwencji Kryzysowej, kuratorów sądowych i społecznych, Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich, Policję, Straż Miejską, placówki oświatowe, Miejskie Centrum Edukacji, Centrum Kultury, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, PCK oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów, jak również pomocy materialnej – stypendia, zwolnienie z obowiązkowych opłat i składek, udziale w Programie Wyprawka Szkolna, a także udostępnianiu podręczników i sprzętu komputerowego. Szkoły organizują paczki świąteczne, akcje charytatywne na rzecz potrzebujących oraz uczestniczą w akcjach ogólnopolskich – Szlachetna Paczka i inicjatywach PCK. Placówki zapewniają opiekę świetlicową i pielęgniarскую oraz wsparcie nauczycieli i pedagogów, udzielają także informacji na temat źródeł pomocy materialnej.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami i psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych, prowadzona jest także pedagogizacja rodziców. Dzieci mogą również korzystać z porad i wsparcia pedagogów i psychologów szkolnych oraz opieki świetlicowej, natomiast rodzice mogą liczyć na wsparcie w postaci porad i konsultacji.

Poprawa funkcjonowania placówek oraz efektywności procesu kształcenia i wychowania wymaga, zdaniem uczestników badania, wzmocnienia współpracy instytucjonalnej, szczególnie w zakresie wymiany informacji, dzielenia się

sposprzeżeniami i prowadzeniem spójnych działań oraz diagnozowania problemów uczniów i ich rodzin na wczesnym etapie, zwiększenia liczby godzin pracy psychologa szkolnego i rozszerzenia oferty bezpłatnych konsultacji psychiatrycznych i terapii psychologicznej, a także doposażenia szkół w sprzęt interaktywny – monitory i tablice oraz badania kompetencji uczniów klas III i VII. Według ankietowanych należy kontynuować proces pedagogizacji rodziców oraz dotychczas wypracowane skuteczne działania, m.in. dalsze udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej Knurowa wynika, że w latach 2018-2020 liczba osób w wieku poprodukcyjnym rosła, wzrastał także udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności miasta. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 53. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności miasta w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba mieszkańców miasta ogółem	36 177	35 834	35 340
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	7 937	8 106	8 214
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności miasta	21,9%	22,6%	23,2%

Dane Urzędu Miasta Knurów.

Rosnąca liczba osób starszych przy zmniejszającej się z roku na rok liczbie osób w wieku produkcyjnym pozwalają na sformułowanie wniosku, iż społeczność miasta wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym tendencje i powoli zaczyna się starzeć. Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność dokonania zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług do potrzeb osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

W ramach swojej działalności MOPS świadczy m.in. usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych. Usługi te polegają m.in. na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i pielęgnacji. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 54. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba rodzin	49	60	51
liczba osób łącznie w rodzinach	56	68	57

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knurowie.

Pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych m.in. osobom starszym, samotnym lub osamotnionym w rodzinie świadczy Dzienny Dom „Senior +” prowadzony przez funkcjonujący w strukturach MOPS-u Ośrodek Wsparcia. W placówce odbywają się zajęcia terapeutyczne, rehabilitacyjne, społeczno-kulturalne oraz z zakresu profilaktyki zdrowotnej i pomocy socjalnej, prowadzone przez psychologa, instruktora terapii zajęciowej, fizjoterapeutę oraz pracownika socjalnego. W 2020 r. opieką objęto 28 najstarszych mieszkańców Knurowa. Ponadto przy Dziennym Domu „Senior +” funkcjonuje jadalnia zapewniająca posiłki pensjonariuszom placówki oraz obiady dla klientów MOPS-u, którzy własnym staraniem nie byli w stanie zapewnić sobie posiłku. W 2020 r. z obiadów skorzystało 91 osób.

Osoby starsze i niepełnosprawne wymagające stałej, długoterminowej opieki i pielęgnacji mogą korzystać z oferty Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego „Nadzieja” oraz Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego w Knurowie.

Seniorzy mieszkający w Knurowie, którzy ukończyli 60 lat, mogą ubiegać się o bezpłatną Kartę Seniora, która uprawnia jej posiadaczy do korzystania ze stałych, tymczasowych, świątecznych lub okazjonalnych ulg i uprawnień. W 2020 r. z tej formy wsparcia skorzystało 141 osób.

Warto dodać, że na terenie miasta działa Knurowski Uniwersytet Trzeciego Wieku. W zajęciach, których celem jest m.in. rozwijanie sprawności intelektualnej i fizycznej, aktywizacja społeczna oraz upowszechnianie kultury i sportu wśród seniorów, uczestniczy 140 słuchaczy.

W Knurowie funkcjonują także 4 koła Oddziału Rejonowego Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów zrzeszające 584 osoby. W swojej działalności koncentrują się na zadaniach w zakresie pomocy socjalno-bytowej, a także profilaktyki zdrowotnej poprzez aktywizowanie i organizowanie różnych form życia kulturalnego, artystycznego, sportowego i turystycznego.

W ramach wspierania osób starszych, które ukończyły 70. rok życia, miasto realizuje program „Wspieraj seniora”, do którego zgłosiło się 11 seniorów z terenu Knurowa, oraz uczestniczy w kampanii „Koperta życia”.

Wszystkie działania mają na celu integrację społeczności osób starszych oraz poprawę ich zdrowia psychicznego i fizycznego.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. Odpowiadając na pytanie, jakie problemy najczęściej dotyczą osób starszych w mieście, respondenci wskazywali głównie na samotność, niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług i opieki medycznej, problemy komunikacyjne oraz niskie dochody przyczyniające się do ubóstwa, a także brak zainteresowania i pomocy ze strony rodziny. Zwrócono także uwagę na niedostateczną ofertę spędzania czasu wolnego, marginalizację i wykluczenie społeczne oraz potrzebę systematycznego zwiększenia liczby miejsc w domach opieki dziennej i całodobowej.

Z przytoczonych opinii wynika, że mieszkańcy interesują się losem osób starszych, ankietowani dostrzegają różnego rodzaju problemy i trudności, jakie stoją przed seniorami, a których częstokroć nie są oni w stanie pokonać swoimi siłami. Świadomość tych utrudnień oraz ograniczeń związanych z wiekiem pozwoliła dokonać respondentom oceny zagrożenia seniorów marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz dostrzec braki w dotychczasowej ofercie pomocowej skierowanej do tej grupy.

Z wypowiedzi uzyskanych dla niniejszego badania wynika, iż większość respondentów stanowiły osoby przed 55. rokiem życia, a grupa wiekowa powyżej 65 lat, czyli najbardziej zainteresowana tą kwestią część mieszkańców miasta, była reprezentowana przez 17% badanych.

Z pewnością dla lepszego rozpoznania potrzeb seniorów w mieście należałoby przeprowadzić odpowiednie badania adresowane tylko i wyłącznie do tej grupy wiekowej, której opinii, z uwagi na dużą świadomość i wiedzę o bieżącej sytuacji osób starszych, należy wykorzystać w planowaniu oferty pomocowej na najbliższe lata.

SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Bieżące informacje dotyczące osób niepełnosprawnych są trudne do dokładnego określenia, gdyż jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są

narodowe spisy powszechne. Dane z ostatniego spisu dotyczące osób niepełnosprawnych nie są dostępne na poziomie gmin. Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w gminie miejskiej Knurów, zawierają dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knurowie wynika, że w latach 2018-2020 niepełnosprawność była czwartym, pod względem liczby rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej w mieście.

Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez MOPS w latach 2018-2020.

Tabela 55. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba rodzin	192	155	148
liczba osób łącznie w rodzinach	366	274	260

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knurowie.

Należy dodać, że w 2020 r. MOPS przyznał 567 świadczeń w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla rodzin z terenu miasta. Ważnymi świadczeniami dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności były także zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne.

Warto również w tym miejscu przytoczyć informacje Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Gliwicach dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) w odniesieniu do mieszkańców miasta.

Tabela 56. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom miasta w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom miasta	68	61	56
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom miasta	383	470	406
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	131	197	146

w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	172	188	183
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	80	85	77

Dane Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Gliwicach.

Osoby niepełnosprawne z terenu miasta mogą korzystać również ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach, które dysponuje środkami na rehabilitację społeczną i zawodową. W tabeli zamieszczonej poniżej zawarto dane dotyczące tego rodzaju pomocy.

Tabela 57. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom miasta w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	60	46	54
liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	59	63	69
liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	15	15	16

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach.

Na terenie miasta działają także placówki prowadzone przez Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek M. B. Uzdrawienie Chorych, z pomocy których mogą korzystać osoby niepełnosprawne. Są to: Dom Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy oraz Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Warto dodać, że w Knurowie działa Punkt Informacyjny dla Osób z Niepełnosprawnością. Do zadań placówki należy podnoszenie świadomości osób niepełnosprawnych w zakresie przysługujących im praw, zwiększenie ich aktywności w życiu społecznym, zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, informowanie o możliwościach uzyskania wsparcia (np. w ramach PFRON), a także współpraca z instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych. Wsparciem placówki objęto w 2020 r. 18 mieszkańców miasta.

Gmina miejska Knurów realizuje także wiele programów i kampanii, mających na celu poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych, m.in.:

- „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – celem programu jest pomoc pełnoletnim osobom niepełnosprawnym w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym. W 2020 r. z pomocy 8 asystentów skorzystało 15 osób, wydatkowano na ten cel kwotę: 81 330,00 zł,

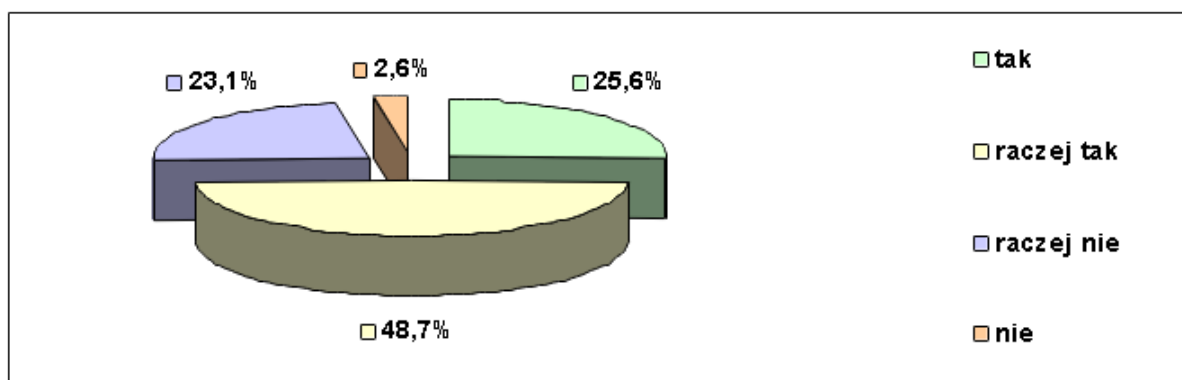
- „Opieka wytchnieniowa” – program polegający na wsparciu członków rodziny lub opiekunów osób z niepełnosprawnością poprzez pomoc w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Z programu skorzystały 2 osoby, do jego realizacji zatrudniono 2 opiekunów, którzy wykonali 451 godzin usług opieki wytchnieniowej, a kwota, jaką przeznaczono na ten cel, wyniosła: 13 530,00 zł,
- „Koperta życia” – akcja skierowana do osób przewlekle chorych, starszych, samotnych, polega na umieszczeniu w specjalnie przygotowanych kopertach najważniejszych informacji o stanie zdrowia, przyjmowanych lekach, kontaktach do najbliższych oraz danych osobowych.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. W ankiecie zapytano mieszkańców o problemy, jakie najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych w mieście. W odpowiedzi wymieniano bariery architektoniczne, niedostosowanie infrastruktury miejskiej i budynków użyteczności publicznej, niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych, brak ofert pracy i niewielką liczbę zakładów pracy chronionej oraz utrudniony dostęp do odpowiednich środków komunikacji publicznej przystosowanych do transportu osób niepełnosprawnych. Wskazywano także na izolację i wykluczenie społeczne oraz brak odpowiedniej oferty spędzania czasu wolnego dla osób niepełnosprawnych.

Większość respondentów biorących udział w badaniu ankietowym zauważa obecność osób niepełnosprawnych w środowisku. Mieszkańcy dostrzegają też niedostatki w specjalistycznej opiece oraz braki w infrastrukturze, upatrując w tych sferach źródła problemów, z którymi borykają się osoby dotknięte niepełnosprawnością.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania sformułowano pytanie odnoszące się do uwzględniania bądź nie potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych w działaniach realizowanych na terenie miasta. Według 74,3% mieszkańców w działaniach realizowanych w mieście raczej uwzględnia się lub uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych, ale jednocześnie 25,7% badanych nie podziela tej opinii. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY

W 2020 r. na terenie Knuruwa funkcjonowało 87 organizacji pozarządowych. Samorząd podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom zadań własnych, dofinansowywania działalności statutowej organizacji, wsparcia rzeczowego i lokalowego oraz doradztwa i konsultacji. Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie miasta zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 58. Wykaz organizacji pozarządowych w mieście w 2020 r.

lp.	nazwa organizacji	adres
1.	Towarzystwo Miłośników Knuruwa	ul. Sobieskiego 6, 44-194 Knurów
2.	Stowarzyszenie Pamięci Tragedii Śląskiej w 1945 r.	ul. Łubinowa 5/b, 44-190 Knurów
3.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Oddział Miejski w Knurowie	ul. Szpitalna 8, 44-190 Knurów
4.	Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych	ul. Lompy 6, 44-230 Czerwionka-Leszczyny
5.	Związek Harcerstwa Polskiego Komenda Hufca Knurów	ul. Sztabu Powstańczego 66/5, 44-100 Gliwice
6.	Cztery Pory Roku	ul. Szpitalna 8, 44-190 Knurów
7.	Centrum Edukacji Środowiskowej	ul. Górnicza 1, 44-193 Knurów
8.	PTTK Gliwice Koło Trion Knurów	ul. Rynek 11, 44-100 Gliwice
9.	Górnické Stowarzyszenie Pomocy Finansowej Pracowników KWK „Szczygłowice”	ul. Leboszowska 19, 44-145 Pilchowice
10.	Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Caritas Knurów	ul. Szpitalna 29, 44-194 Knurów
11.	Knurowskie Stowarzyszenie Kupców i Rzemieślników	ul. Lotników 19b/7, 44-196 Knurów

12.	Świetlica Środowiskowa im. bł. ks. E. Bojanowskiego	ul. ks. Kozielka 31, 44-190 Knurów
13.	Centrum Edukacji Środowiskowej	ul. Sztygarska 4, 44-193 Knurów
14.	Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Archidiecezji Katowickiej – Koło Parafialne	ul. Kapelanów Wojskowych 5, 44-194 Knurów
15.	Fundacja Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej „Promyczek”	ul. Kapelanów Wojskowych 2, 44-194 Knurów
16.	Stowarzyszenie Muzyczno-Kulturalne „Szczygłowice”	ul. Górnicza 1, 44-193 Knurów
17.	Stowarzyszenie na rzecz Integracji Dzieci Europy Cum Amicis	ul. Dywizjonu 303 1d/5, 44-196 Knurów
18.	Stowarzyszenie Calvi Cantores	ul. Szarych Szeregów 2A/12, 44-194 Knurów
19.	Stowarzyszenie Orkiestra Kopalni Węgla Kamienno Knurów	ul. Niepodległości 3, 44-190 Knurów
20.	Śląski WOPR	ul. Cicha 10, 40-114 Katowice
21.	Stowarzyszenie Opieki nad Zwierzętami na rzecz Kotów Wolnożyjących	ul. Kazimierza Wielkiego 1D/9, 44-194 Knurów
22.	Amanti del Canto	ul. 1-go Maja 21, 44-190 Knurów
23.	Stowarzyszenie Moja Gmina Nasz Powiat	ul. Korfantego 7, 44-186 Gierałtów
24.	Polskie Towarzystwo Lekarskie Koło Knurów	ul. Niepodległości 7, 44-190 Knurów
25.	Knurowskie Stowarzyszenie Diabetyków	ul. Kazimierza Wielkiego 6, 44-194 Knurów
26.	Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną	ul. Szpitalna 8, 44-190 Knurów
27.	Polski Czerwony Krzyż	ul. Szpitalna 8, 44-190 Knurów
28.	Klub Abstynentów „Siódemka”	ul. Dworcowa 38A, 44-190 Knurów
29.	Klub Honorowych Dawców Krwi im. Floriana Ogana	ul. Wilsona 10, 44-190 Knurów
30.	Stowarzyszenie Miłośników Żeglarstwa „Top” przy KWK „Knurów”	ul. Ogana 2A/10, 44-190 Knurów
31.	Stowarzyszenie Sportowe Fight Club	ul. Szarych Szeregów 2D/6, 44-194 Knurów
32.	Amatorski Klub Biegacza	ul. Michalskiego 27, 44-193 Knurów
33.	Klub Sportowy „Concordia” Knurów	ul. Dworcowa 28, 44-190 Knurów
34.	Uczniowski Klub Szermierczy „Diagonal”	ul. Stefana Batorego 7, 44-194 Knurów

35.	Klub Karate Kyokushin w Knurowie	ul. Jedności Narodowej 2e/3, 44-194 Knurów
36.	Klub Sportowy Spartan	ul. Wilsona 16C/10, 44-190 Knurów
37.	TKKF „Szczygłowice”	ul. Sztygarska 3, 44-193 Knurów
38.	Uczniowski Klub Sportowy „Cheerleaders”	ul. Jedności Narodowej 5, 44-194 Knurów
39.	Towarzystwo Sportowe „Vibovit”	ul. Kapelanów Wojskowych 12A/20, 44-194 Knurów
40.	Uczniowski Klub Sportowy „Eugen”	ul. Jedności Narodowej 5/23, 44-194 Knurów
41.	Stowarzyszenie Piłki Siatkowej	ul. Gen. Ziętka 12b/5, 44-196 Knurów
42.	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Olimp”	ul. Kilińskiego 2, 44-193 Knurów
43.	Klub Biegacza „Sokół”	ul. Wieczorka 1, 44-193 Knurów
44.	Knurowskie Stowarzyszenie Cyklistów	ul. Górnicza 1, 44-193 Knurów
45.	Bokserki Klub Sportowy „Concordia”	ul. Sztygarska, 44-193 Knurów
46.	Akademia Piłki Nożnej	ul. Prusa 13, 44-190 Knurów
47.	Knurowskie Towarzystwo Koszykówki	ul. Jedności Narodowej 5, 44-194 Knurów
48.	Towarzystwo Piłkarskie „Europa”	ul. Dywizjonu 303 1c/10, 44-196 Knurów
49.	Klub Biegacza Endurance Solidarni	ul. Gen. Ziętka 22C/3, 44-196 Knurów
50.	Uczniowski Klub Sportowy 6 Polho	ul. Gliwicka 2, 44-230 Czerwionka-Leszczyny
51.	Klub Biegacza Orły Knurów	ul. Paderewskiego 36, 44-194 Knurów
52.	Stowarzyszenie Miejskie Towarzystwo Sportowe Knurów	ul. Dworcowa 28, 44-190 Knurów
53.	Młodzieżowy Klub Sportowy Concordia Knurów	ul. E. Plater 69, 44-190 Knurów
54.	Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых	ul. Wilsona 114, 44-190 Knurów
55.	Polski Związek Hodowców Kanarków i Ptaków Egzotycznych Oddział Knurów	ul. Konopnickiej 2, 44-193 Knurów
56.	Stowarzyszenie Miłośników Drobego Inwentarza w Knurowie	ul. Kołłątaja 3A/1, 44-193 Knurów
57.	Koło Pszczelarzy	ul. Jedności Narodowej 2E/2, 44-194 Knurów
58.	Polski Związek Wędkarski Koło Nr 28	ul. Marynarzy 7A/3, 44-196 Knurów

	Knurów	
59.	Koło Wędkarskie przy KWK Szczygłowice	ul. Kilińskiego 8D/5, 44-193 Knurów
60.	Koło Łowieckie „Cyranka”	ul. ks. Kozielka 107A, 44-190 Knurów
61.	Polski Związek Działkowców – Delegatura w Gliwicach	ul. Mielęckiego 16, 44-100 Gliwice
62.	Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej Szczygłowice	ul. Górnicza 1, 44-193 Knurów
63.	Ochotnicza Straż Pożarna Knurów	ul. 1 Maja 11, 44-190 Knurów
64.	Ochotnicza Straż Pożarna Szczygłowice	ul. Zwycięstwa 42, 44-193 Knurów
65.	Knurowska Inicjatywa Obywatelska	ul. Kosmonautów 2A/2, 44-194 Knurów
66.	Ochotnicze Centrum Ratownictwa Knurów	ul. Szpitalna 8, 44-190 Knurów
67.	Stowarzyszenie Młodzieżowy Chór Schola Cantorum	ul. 1 Maja 21, 44-190 Knurów
68.	Stowarzyszenie Akademia Edukacji Informatycznej	ul. Ogana 2B/12, 44-190 Knurów
69.	Stowarzyszenie „Ruch samorządowy Zgoda i Przyszłość”	ul. Dworcowa 38A, 44-190 Knurów
70.	Stowarzyszenie wspierania społeczności lokalnych i przedsiębiorczości „Wspieramy”	ul. Dworcowa 1, 44-190 Knurów
71.	Stowarzyszenie Opieki nad Zwierzętami na rzecz Kotów Wolnożyjących	ul. Batorego 8A/14, 44-194 Knurów
72.	Stowarzyszenie Hospicjum św. Jana Bożego w Knurowie	ul. Szarych Szeregów 3, 44-194 Knurów
73.	Silesis Superior	ul. Rybnicka 34, 44-195 Knurów
74.	Stowarzyszenie Wędkarskie Górnik II w Knurowie	ul. Górnicza 1, 44-193 Knurów
75.	Stowarzyszenie Centrum Terapii Dziecięcej „Tęcza”	ul. Niepodległości 43/1, 44-190 Knurów
76.	Stowarzyszenie Kreatywna Warsztatownia Skład	ul. Wolności 87D/1, 44-190 Knurów
77.	Stowarzyszenie Grupa Poszukiwawczo-Ratownicza Knurów	ul. Powstańców Śląskich 12, 44-193 Knurów
78.	Stowarzyszenie „Organizacja Ekologiczna Arka”	ul. Niepodległości 102, 44-190 Knurów
79.	Stowarzyszenie „Kolorowe Damy”	ul. Jedności Narodowej 6A/6, 44-194 Knurów

80.	Stowarzyszenie Kolej na Knurów	ul. Kapelanów Wojskowych 6D/1, 44-194 Knurów
81.	„Zmieniamy Knurów”	ul. Armii Krajowej 3F/1, 44-194 Knurów
82.	Knurowski Uniwersytet Trzeciego Wieku	ul. Wilsona 10, 44-190 Knurów
83.	„Fundacja Gram Kibicuję Pomagam”	ul. Ułanów 11A/1, 44-194 Knurów
84.	Fundacja Królestwo	ul. Wilsona 5/9, 44-190 Knurów
85.	„Fundacja Mali Przyjaciele”	ul. Staszica 1/101, 44-193 Knurów
86.	Fundacja Pomaganie Łączy Ludzi	ul. Szpitalna 3, 44-190 Knurów
87.	Fundacja Soundscape	ul. Różana 14, 44-190 Knurów

Dane Urzędu Miasta Knurów.

W 2020 r. w Knurowie funkcjonowały 4 parafie Kościoła rzymskokatolickiego, 1 Kościół ewangeliczny oraz 1 związek wyznaniowy. Poniższa tabela przedstawia ich wykaz.

Tabela 59. Parafie rzymskokatolickie, inne kościoły i związki wyznaniowe na terenie miasta

lp.	nazwa	adres
1.	Parafia pw. św. Cyryla i Metodego	ul. Niepodległości 1, 44-190 Knurów
2.	Parafia pw. Matki Boskiej Częstochowskiej	ul. Kapelanów Wojskowych 5, 44-194 Knurów
3.	Parafia pw. Najświętszej Marii Panny Królowej Świata	ul. Zwycięstwa 71, 44-193 Knurów
4.	Parafia pw. św. Antoniego z Padwy	ul. Michalskiego 56, 44-193 Knurów
5.	Kościół Boży w Chrystusie „Nowe Życie”	ul. Żwirki i Wigury 3, 44-190 Knurów
6.	Sala Królestwa Świadków Jehowy	ul. Niepodległości 32, 44-190 Knurów

Dane Urzędu Miasta Knurów.

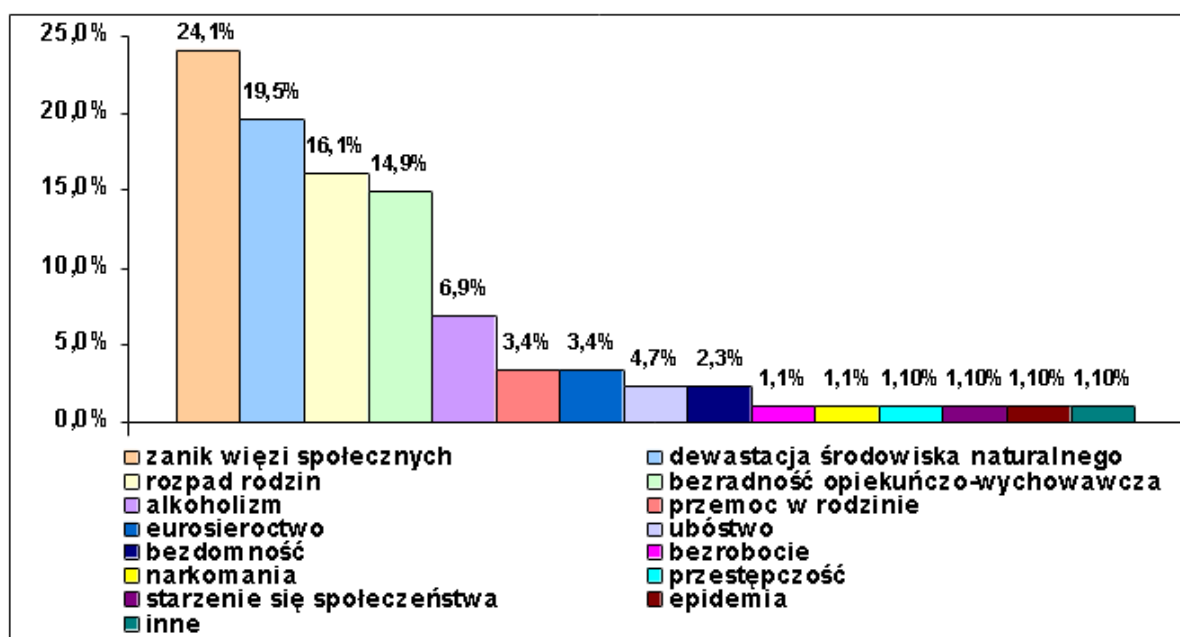
Wszystkie parafie rzymskokatolickie z terenu miasta należą do dekanatu Knurów w archidiecezji katowickiej.

19. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW, DIALOG SPOŁECZNY

Uczestników badania ankietowego przeprowadzonego na potrzeby skonstruowania niniejszego dokumentu poproszono także o wskazanie problemów bądź niekorzystnych zjawisk, które są w mieście najbardziej widoczne. Pytanie miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru. Respondentów poproszono również o ocenę komunikacji z władzami samorządowymi i ocenę poziomu zadowolenia z faktu zamieszkiwania na terenie miasta.

Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w mieście, respondenci najczęściej wskazywali zanik więzi społecznych, dewastację środowiska naturalnego, rozpad rodzin i bezradność opiekuńczo-wychowawczą. W dalszej kolejności wymieniali alkoholizm, przemoc w rodzinie oraz eurosieroctwo, a także ubóstwo i bezdomność. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w mieście?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

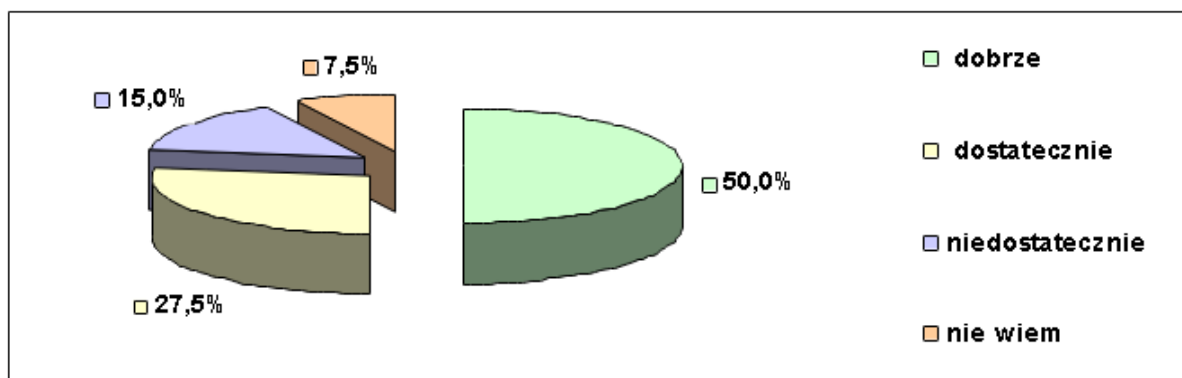
W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania i inicjatywy, jakie należałoby podjąć w mieście, aby integrować i aktywizować społeczność lokalną. Odpowiadając, ankietowani szczególnie nacisk położyli na konieczność organizowania imprez integracyjnych (pikników rodzinnych, festynów, koncertów), spotkań i warsztatów (np. kulinarnych, rękodzielniczych) oraz wydarzeń kulturalnych i rekreacyjno-sportowych, a także utworzenia klubu seniora i kolejnych domów kultury oraz fundacji na rzecz aktywności społecznej. Zwrócono również uwagę na potrzebę organizowania częstszych spotkań władz miasta

z mieszkańcami, poprawy systemu informowania o planach i projektach przygotowywanych przez samorząd, prowadzenia szerszego dialogu społecznego z mieszkańcami i stworzenia forum dyskusyjnego oraz dotarcie do osób, które nie korzystają nowoczesnych technologii (np. mediów społecznościowych), a także udostępniania lokali dla licznych stowarzyszeń i grup społecznych. Postulowano również inicjowanie działań proekologicznych i prozdrowotnych oraz stworzenie oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych.

Wskazując działania, które mogłyby przyczynić się do łagodzenia bądź rozwiązywania problemów społecznych oraz zaspokojenia potrzeb mieszkańców, uczestnicy badania wymieniali najczęściej utworzenie placówki całodobowej opieki nad osobami starszymi, poprawę oferty w zakresie ochrony zdrowia (poradnia specjalistyczna dla dzieci, poradnia zdrowia psychicznego dla dorosłych, grupy wsparcia dla osób autystycznych) oraz zapewnienie dostępu do terapeutów dla osób uzależnionych w Punkcie Konsultacyjnym i MOPS-ie. Wspomniano także o dalszym rozwoju miejsc rekreacji, wytyczaniu ścieżek rowerowych oraz budowie parkingów.

W sondażu poruszono także kwestię oceny komunikacji między władzami samorządowymi a mieszkańcami. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 15. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?

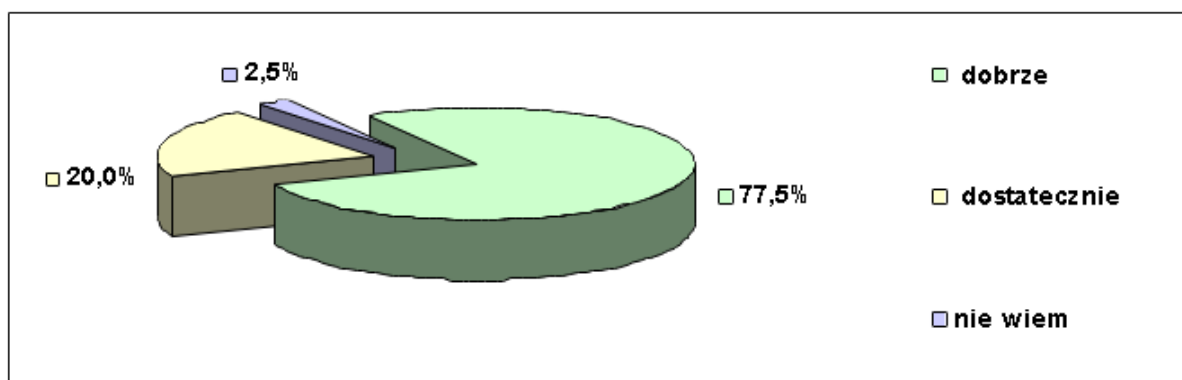

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Mieszkańcy miasta bardzo pozytywnie ocenili komunikację z władzami samorządowymi. Zdaniem połowy respondentów jest ona dobra, z kolei 27,5% ankietowanych przyznało, że jest dostateczna. Jednocześnie 15% badanych uznało ją za niedostateczną. Jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii nie potrafiło 7,5% pytanym.

Ankietowanych poproszono również o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem miasta. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 16. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem miasta?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że Knurów jest dobrym miejscem do zamieszkania, bowiem w odpowiedzi na pytanie o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem miasta 97,5% respondentów wyraziło opinię pozytywną. Nikt z badanych nie wyraził opinii negatywnej. Zdania w tej sprawie nie przedstawiło 2,5% pytanych.

20. PROBLEMY RÓWNOŚCI SZANS

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć oraz odniesieniu się do występujących barier równości płci. W latach 2018-2020 struktura ludności pod względem płci była w Knurowie stabilna; stale więcej niż połowę mieszkańców stanowiły kobiety. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 60. Udział kobiet w liczbie ludności miasta w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba ludności miasta ogółem	36 177	35 834	35 340
liczba kobiet	18 901	18 741	18 519
udział kobiet w liczbie ludności miasta ogółem	52,25%	52,30%	52,40%

Dane Urzędu Miasta Knurów.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gliwicach w latach 2018-2020 kobiety stanowiły większość ogółu osób bezrobotnych w mieście.

Tabela 61. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w mieście w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba bezrobotnych ogółem	552	376	564
liczba bezrobotnych kobiet	362	228	315
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	65,58%	60,64%	55,85%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gliwicach.

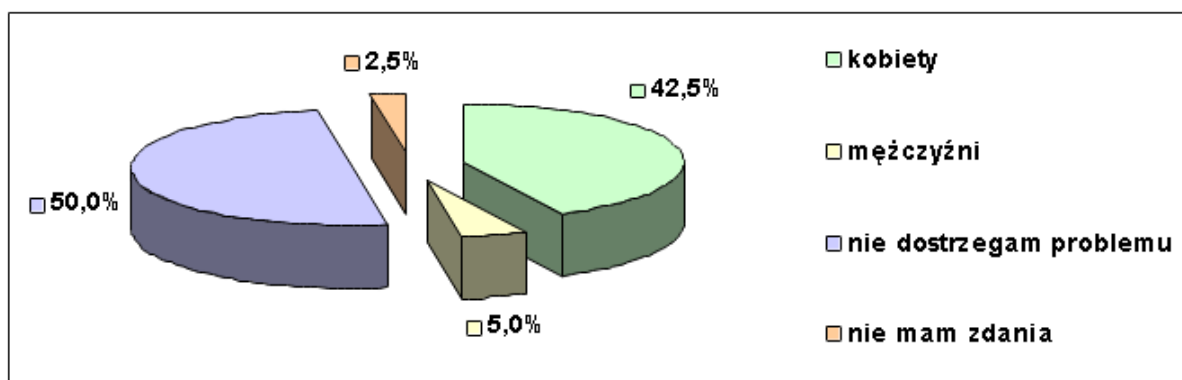
Analiza struktury bezrobocia w mieście pod względem płci wykazała, że kobiety przeważały we wszystkich wyróżnionych kategoriach, zarówno jeśli chodzi o wiek, czas pozostawania bez pracy, wykształcenie i staż pracy. Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym i policealnym średnim zawodowym, osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy i od 12 do 24 miesięcy oraz osób ze stażem pracy od 1 do 5 lat, bez stażu pracy i ze stażem pracy od 5 do 10 lat, a także osób w wieku 18-24 lata i 25-34 lata.

Może to wskazywać na istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn na lokalnym rynku pracy, co jednocześnie implikuje konieczność działań sprzyjających aktywizacji zawodowej kobiet, a w działaniach tych należy uwzględnić szeroki zakres rozwiązań ułatwiających kobietom godzenie pracy zawodowej i życia rodzinnego.

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w mieście Knurów przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć. Do analizy przedłożono w sumie 40 ankiet wypełnionych przez mieszkańców miasta, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu.

Zasada równości szans płci ma ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując im taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów. Uwzględniając powyższe, pytano respondentów, kto, ich zdaniem, jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans. Rozkład uzyskanych odpowiedzi zawarto w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 17. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

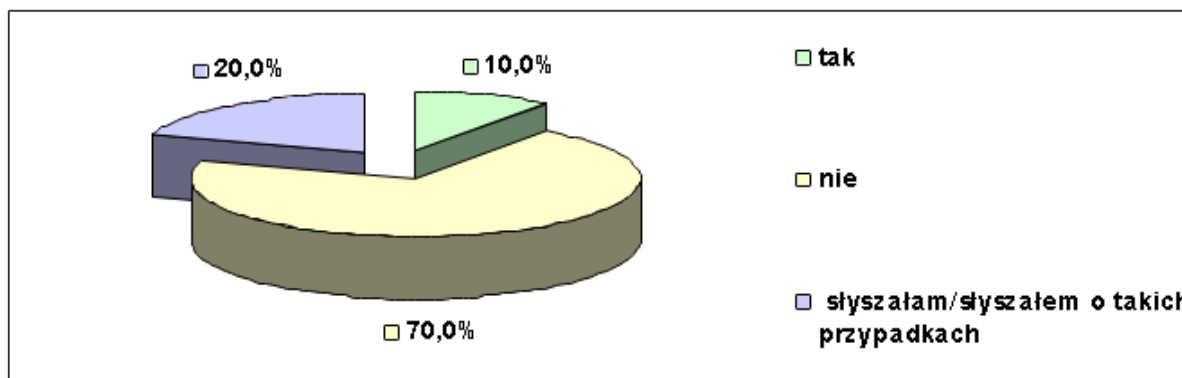

Dane z badania ankietowego.

Połowa uczestników badania nie dostrzega problemu zawartego w pytaniu. Według 42,5% ankietowanych bardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety. Zdaniem 5% badanych są to mężczyźni. Trudności z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie miało 2,5% respondentów.

Badanie ankietowe pozwoliło również poznać wiedzę biorących w nim udział respondentów na temat problematyki równości szans kobiet i mężczyzn w ich lokalnym środowisku. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniżej zamieszczony wykres.

Wykres 18. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w mieście lub o nich słyszała/ słyszał?

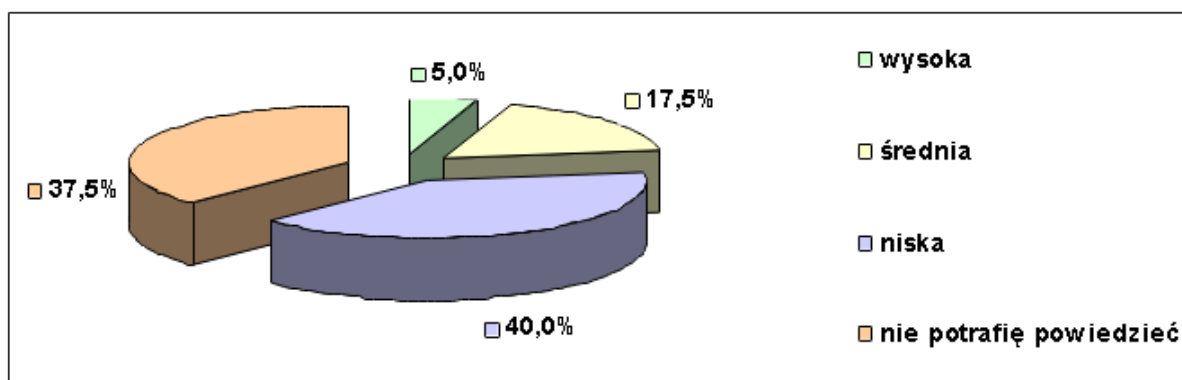

Dane z badania ankietowego

Zdecydowana większość (70%) spośród pytaných mieszkańców odpowiedziała, że nie spotkała się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w mieście. Jednocześnie 20% badanych przyznało, że słyszało o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w mieście, a 10% respondentów stwierdziło, iż takie przypadki zna.

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące określenia skali problemu nierówności płci w mieście. Poniższy wykres zawiera rozkład odpowiedzi.

Wykres 19. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w mieście?

Dane z badania ankietowego

Według 40% badanych skala problemu nierówności płci na terenie miasta jest niska, z kolei 17,5% pytanych stwierdziło, że jest średnia, zaś zdaniem 5% badanych jest ona wysoka. Jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii nie potrafiło 37,5% ankietowanych.

Uczestnicy badania udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji płciowej. Potrzebę prowadzenia takich działań potwierdziło 55% badanych. Jednocześnie 20% ankietowanych uznało podejmowanie takich działań za bezzasadne. Jedna czwarta respondentów nie potrafiła rozstrzygnąć tak sformułowanej kwestii.

Kolejne pytanie dotyczyło obszarów, w jakich powinno się podejmować działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn przeciwdziałające dyskryminacji ze względu na płeć. Respondenci najczęściej wskazywali płace (22,4%), życie rodzinne (19,4%), rynek pracy (17,9%), udział we władzach samorządowych i awans zawodowy (po 13,4%) oraz działalność społeczną i ochronę zdrowia (po 6%), a także edukację (1,5%). Odpowiadając na pytanie o konkretne działania, jakie należy podejmować na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ankietowani zwrócili uwagę na potrzebę podnoszenia świadomości społecznej, wyrównania szans na rynku pracy, szczególnie w zakresie wynagrodzeń, szerszego wprowadzania parytetu płci, tworzenia miejsc pracy oraz prowadzenia warsztatów i kampanii informacyjno-edukacyjnych rozszerzających wiedzę w kwestii dyskryminacji.

Z udzielonych wypowiedzi ankietowanych wynika, że znaczna ich część dostrzega problemy nierówności szans oraz dyskryminacji płciowej i identyfikuje je nie tylko w obszarze zatrudnienia, a wysoki odsetek respondentów potrafił ocenić także skalę tego problemu. Jednocześnie daje się zauważyć znaczny odsetek

badanych, którzy wybierali odpowiedź „nie mam zdania” czy „nie potrafię powiedzieć”. Może to świadczyć o stosunkowo niewielkiej znajomości tych problemów, a co za tym idzie, także skutków, jakie wywołują w funkcjonowaniu społeczności lokalnej. Z pewnością dla osiągnięcia pozytywnej zmiany, należy zadbać o wyraźniejszą obecność tej tematyki w sferze publicznej.

21. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność; kapitał społeczny i ludzki.

Diagram 1. Obszary analizy SWOT

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w mieście • inicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców • prowadzenie działań na rzecz 	<ul style="list-style-type: none"> • niepodejmowanie działań zmierzających do tworzenia w mieście podmiotów ekonomii społecznej mogących zapewnić nowe miejsca pracy • słabo zróżnicowana struktura przemysłu • brak na terenie miasta mieszkań chronionych

<ul style="list-style-type: none"> ograniczenia bezrobocia • podejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet • prowadzenie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych • upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy; o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych • realizowanie projektów mających na celu pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy UE) • wydzielona strefa ekonomiczna • korzystne dla inwestorów położenie geograficzne (przy zbiegu dwóch autostrad A1 i A4) • organizowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, np. akcji charytatywnych na rzecz ubogich i zagrożonych ubóstwem • realizowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem • diagnozowanie problemu bezdomności w mieście • wykwalifikowana kadra MOPS-u diagnozująca i rozwiązująca problemy ubóstwa i bezdomności 	<ul style="list-style-type: none"> • brak na terenie miasta organizacji pozarządowych działających w obszarze wspierania bezdomnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • stale rosnące zainteresowanie potencjalnych inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy w mieście • wzrastające zainteresowanie mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej • zwiększające się zainteresowanie problemami osób ubogich i działaniami prowadzonymi na ich rzecz wśród lokalnej społeczności • niewzrastające zjawisko ubożenia wśród mieszkańców miasta • niezwiększająca się liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością • wsparcie ze strony instytucji w zabezpieczaniu podstawowych potrzeb bytowych • malejąca liczba beneficjentów pomocy społecznej otoczona wsparciem z powodu ubóstwa, bezrobocia i bezdomności 	<ul style="list-style-type: none"> • niezmnijająca się liczba osób długotrwale bezrobotnych • wzrastający poziom bezrobocia wśród kobiet • brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej • zagrożenie utratą miejsc pracy i źródła utrzymania mieszkańców w związku z polityką w dziedzinie restrukturyzacji górnictwa • brak zainteresowania mieszkańców tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej • brak motywacji u osób bezdomnych do zmiany swojej sytuacji

Analiza uwarunkowań dla obszaru **bezrobocie, ubóstwo, bezdomność** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w mieście, inicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców, prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia, podejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet, prowadzenie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych, upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy; o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych, realizowanie projektów mających na celu pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy UE), korzystne dla inwestorów położenie geograficzne (przy zbiegu dwóch autostrad A1 i A4) oraz funkcjonowanie wydzielonej strefy ekonomicznej, organizowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, np. akcji charytatywnych na rzecz ubogich, jak też realizowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem, a także wykwalifikowana kadra MOPS-u diagnozująca i rozwiązująca problemy ubóstwa i bezdomności.

Szczegółnej uwagi i intensyfikacji działań ze strony władz samorządowych, odpowiednich instytucji i organizacji wymagają zagrożenia, do których należy zaliczyć: niezmnijającą się liczbę osób długotrwale bezrobotnych, wzrastający poziom bezrobocia wśród kobiet, brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej, brak motywacji u osób bezdomnych do zmiany swojej sytuacji oraz zagrożenie utratą miejsc pracy i źródła utrzymania mieszkańców w związku z polityką w dziedzinie restrukturyzacji górnictwa.

RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w mieście • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo 	<ul style="list-style-type: none"> • utrudniony dostęp do specjalistów (psychologów, psychiatrów) pracujących z dziećmi i młodzieżą

<p>w mieście kadra i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów</p> <ul style="list-style-type: none"> • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie miasta • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie • działający w mieście Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie • współpraca różnych podmiotów i prowadzenie działań mających na celu wsparcie rodziny w sytuacji problemowej • funkcjonujący w Knurowie Zespół Koordynujący Działania i Monitorujący Realizację Zadań dot. Zdrowia Psychicznego i Profilaktyki Zaburzeń Psychiczych 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niezwiększająca się liczba osób samotnie wychowujących dzieci (na podstawie danych MOPS-u) • możliwość tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie miasta (z powodu braku zainteresowania od 2020 r. przestała funkcjonować jedna z placówek) • funkcjonowanie na terenie miasta żłobka publicznego oraz 3 żłobków prywatnych • zaspokajająca potrzeby mieszkańców, oferta w zakresie opieki przedszkolnej • wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • niezwiększające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie • bezpośredni dostęp do Punktu Interwencji Kryzysowej • współpraca międzyinstytucjonalna dot. monitorowania sytuacji dziecka • zmieniające się uregulowania prawne w kierunku ochrony interesów ofiary przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> • nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • nasilająca się w mieście skala zjawiska przemocy w rodzinie • obserwowany u ofiar przemocy brak konsekwencji w działaniu • brak miejsca schronienia na terenie miasta dla ofiar przemocy • rosnąca liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny • rosnąca liczba dzieci skierowanych do pieczy zastępczej

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie** zwraca uwagę na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w mieście, wsparcie

asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną, dysponowanie przez szkolnictwo w mieście kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie, zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie miasta, inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie, a także działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, współpraca różnych podmiotów i prowadzenie działań mających na celu wsparcie rodziny w sytuacji problemowej oraz funkcjonowanie na terenie miasta Zespołu Koordynującego Działania i Monitorującego Realizację Zadań dot. Zdrowia Psychicznego i Profilaktyki Zaburzeń Psychiczych.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin, wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego, utrudniony dostęp do specjalistów (psychologów, psychiatrów) pracujących z dziećmi i młodzieżą, rosnąca liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, wzrastająca liczba dzieci skierowanych do pieczy zastępczej, a także nasilająca się w mieście skala zjawiska przemocy w rodzinie, obserwowany u ofiar przemocy brak konsekwencji w działaniu, brak miejsca schronienia na terenie miasta dla ofiar przemocy – to kwestie, które należy uwzględnić w programowaniu działań w tym obszarze.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej • duża liczba przychodni (w tym również praktyk prywatnych) i aptek na terenie miasta • funkcjonujący na terenie miasta szpital z oddziałami specjalistycznymi, w tym z oddziałem onkologicznym 	<ul style="list-style-type: none"> • brak na terenie miasta Poradni Zdrowia Psychicznego (zarówno dla dorosłych, jak i dzieci) • brak Poradni Leczenia Uzależnień na terenie miasta

<ul style="list-style-type: none"> • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie przez samorząd miasta działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • podejmowanie przez samorząd miasta działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w mieście oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • brak barier finansowych lub lokalowych utrudniających prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • propagowane na terenie miasta zdrowotne programy profilaktyczne • rządowe programy mające na celu wykorzystanie naturalnych zasobów energetycznych (np. do ogrzewania) w celu ochrony środowiska • niezwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • niezwiększające się zagrożenie przestępczością wśród nieletnich • stale rosnący poziom bezpieczeństwa mieszkańców miasta oraz poziom bezpieczeństwa na drodze • przychylność władz miasta do podejmowania przedsięwzięć na rzecz poprawy bezpieczeństwa na drodze (m.in. inwestycje) 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • niechęć osób uzależnionych do leczenia w trybie stacjonarnym • długi czas oczekiwania do lekarzy specjalistów i na specjalistyczne badania • zanieczyszczenie środowiska

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron: zabezpieczenie

dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej – duża liczba przychodni (w tym również praktyk prywatnych) i aptek, jak również funkcjonujący na terenie miasta szpital z oddziałami specjalistycznymi, w tym z oddziałem onkologicznym, inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, podejmowanie przez samorząd miasta działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, a także realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów, programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, a także podejmowanie przez samorząd miasta działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w mieście oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze.

Mimo zdecydowanej przewagi mocnych stron i szans w tym obszarze wskazane zagrożenia – długi czas oczekiwania do lekarzy specjalistów i na specjalistyczne badania, rosnące zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi, niechęć osób uzależnionych do leczenia w trybie stacjonarnym, brak na terenie miasta Poradni Zdrowia Psychicznego i Poradni Leczenia Uzależnień oraz zanieczyszczenie środowiska – mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanej strategii.

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie sytuacji demograficznej miasta z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • dysponowanie kadrą pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi • funkcjonowanie na terenie miasta form wsparcia osób starszych • zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej 	<ul style="list-style-type: none"> • brak na terenie miasta Domu Pomocy Społecznej adresowanego do osób starszych

<ul style="list-style-type: none"> funkcjonujące na terenie miasta: Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy „Nadzieja” i Zakład Opiekuńczo-Leczniczny 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> niezwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych (MOPS nie posiada danych na temat zaspokajania tych potrzeb we własnym zakresie) zapewnianie osobom starszym dostępu do takich form wsparcia, jak klub seniora, dom dziennego pobytu wystarczające możliwości miasta umożliwiające zaspokajanie potrzeb w zakresie kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej osób starszych rozwijający się sektor usług dla osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym oraz stale rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców wzrastająca liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej obserwowane zjawisko braku zainteresowania osobami starszymi przez członków rodziny – występowanie przypadków pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin

Analiza uwarunkowań dla obszaru **starość** uwypukla mocne strony, takie jak: analizowanie sytuacji demograficznej miasta z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców, informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, dysponowanie kadrą pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze, analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi, funkcjonowanie na terenie miasta form wsparcia osób starszych, m.in. Zakładu Opiekuńczo-Lecznicznego oraz Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego „Nadzieja”, a także zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej. Uwagę zwracają jednak liczne zagrożenia: wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym oraz stale rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców, wzrastająca liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej czy obserwowane zjawisko braku zainteresowania osobami starszymi przez członków rodziny (występowanie przypadków pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin). W obliczu postępującego starzenia się społeczeństwa te kwestie powinny znaleźć się w obszarze zainteresowania wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się polityką społeczną.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> monitorowanie liczby orzeczeń 	<ul style="list-style-type: none"> brak Zakładu Aktywności Zawodowej na

<p>o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom miasta</p> <ul style="list-style-type: none"> informowanie osób niepełnosprawnych z miasta o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy funkcjonowanie na terenie miasta Punktu Informacyjnego dla Osób Niepełnosprawnych organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie miasta likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością funkcjonujący w mieście Zespół Szkół Specjalnych, a także klasy integracyjne oraz grupy przedszkolne integracyjne funkcjonujący w mieście Środowiskowy Dom Samopomocy 	<p>terenie miasta</p>
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> niewzrastająca liczba osób niepełnosprawnych niezwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej (w 2021 r. zauważa się wzrost tej liczby ze względu na wprowadzenie nowych programów adresowanych do osób niepełnosprawnych) niewzrastająca liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających specjalistycznych usług opiekuńczych społeczna akceptacja likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym zatrudnianie osób niepełnosprawnych przez lokalnych przedsiębiorców możliwość korzystania z programów i projektów rządowych 	<ul style="list-style-type: none"> brak na terenie miasta Poradni Zdrowia Psychicznego utrudniony dostęp do psychiatrii dziecięcego

Analiza uwarunkowań dla obszaru **niepełnosprawność** uwypukla mocne strony, takie jak: monitorowanie liczby orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu

niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom miasta, funkcjonowanie na terenie miasta Punktu Informacyjnego dla Osób Niepełnosprawnych, informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy, organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym, upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością, funkcjonowanie w mieście Zespołu Szkół Specjalnych, a także klas integracyjnych oraz grup przedszkolnych integracyjnych, jak również funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy. Nie należy jednak tracić z oczu zagrożeń, jakie występują w tym obszarze, a zaliczają się do nich: brak na terenie miasta Zakładu Aktywności Zawodowej, Poradni Zdrowia Psychicznego oraz utrudniony dostęp do psychiatry dziecięcego. Rozwiązywanie tych problemów wymaga współpracy zarówno organów samorządowych, instytucji pomocowych, jak i organizacji pozarządowych oraz tych podmiotów, które w sferze swojego zainteresowania mają pomoc osobom niepełnosprawnym.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych • duża liczba stowarzyszeń i organizacji pozarządowych (popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o nich) • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • prężnie działające Centrum Kultury i Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • aktywność grup seniorskich • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dostosowana do aktualnych potrzeb 	<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi

liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej <ul style="list-style-type: none"> • profesjonalna kadra pomocy społecznej • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych • podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu • działalność na terenie miasta ZHP Knurów 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedni potencjał miasta zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia (tereny inwestycyjne) • zwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie miasta • stale rosnąca liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • zainteresowanie władz miasta tworzeniem nowych ośrodków kultury i sportu • zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • wykorzystywanie przez gminę środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • niewzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • stale rosnące zainteresowanie mieszkańców działalnością wolontarystyczną • polityka prorodzinna rządu 	<ul style="list-style-type: none"> • procesy depopulacji wyrażające się spadkiem liczby mieszkańców • starzejące się społeczeństwo

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** wskazuje na mocne strony, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców, prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców, prężnie działające Centrum Kultury i Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, aktywność grup seniorskich, prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej, a także podejmowanie działań mających na celu propagowanie

i inicjowanie wolontariatu oraz działalność na terenie miasta ZHP Knurów. Należy także podkreślić profesjonalizm kadry pomocy społecznej, jak również możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej.

Jednakże mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi słabych stron oraz dostrzeganych i zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć: starzejące się społeczeństwo, procesy depopulacji wyrażające się spadkiem liczby mieszkańców oraz niski poziom współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi to w obliczu niekorzystnych tendencji demograficznych niezwykle istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

III. PROGRAMOWANIE

Wyniki diagnozy problemów społecznych, opartej na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych oraz analizie SWOT, ocena wdrożenia założeń poprzednio realizowanej strategii i wnioski płynące z tej oceny pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej Miasta Knurów na lata 2021-2026. Zostały one przedstawione w formie wizji i misji, celów i kierunków działań. Działania zostały wyznaczone w obrębie celów strategicznych i operacyjnych z uwzględnieniem następujących priorytetów:

- 1. Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności, zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin**
- 2. Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**
- 3. Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie**
- 4. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych**
- 5. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia**
- 6. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom miasta**
- 7. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego**

1. WIZJA I MISJA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Knurów na lata 2021-2026 pozwala na podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w gminie, które destabilizują życie mieszkańców. Dla osiągnięcia zakładanych celów została na potrzeby strategii sformułowana wizja, która brzmi:

„Miasto Knurów miejscem przyjaznym dla mieszkańców, zapewniającym wysoki poziom i jakość życia, z szeroką dostępnością do usług społecznych oraz warunkami sprzyjającymi rozwojowi lokalnego kapitału społecznego”.

Przyjęta wizja będzie realizowana zgodnie z wyznaczoną misją:

„Tworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju oraz godnego życia mieszkańców miasta poprzez podejmowanie zintegrowanych działań zmierzających do rozwiązywania problemów społecznych”.

Realizacja zaprogramowanych celów strategicznych, operacyjnych oraz kierunków działań pozwoli na wypełnienie przyjętej misji oraz przyczyni się do rozwiązywania problemów społecznych występujących na terenie miasta, a także zapobiegania problemom i trudnościom, z jakimi borykają się jej mieszkańcy.

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Celem Strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w mieście i destabilizujących życie mieszkańców. Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wsparcie mieszkańców zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpoznawanie potrzeb osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej na ich rzecz oraz podejmowanie pracy socjalnej. 2. Realizacja programów i projektów na rzecz osób zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem. 3. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich oraz z Kościołem. 	działania ciągłe
2. Aktywizacja osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach. 2. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi z wykorzystaniem 	działania ciągłe

	kontraktów socjalnych. 3. Organizowanie prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie miasta. 4. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy. 5. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci.	w zależności od potrzeb
3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.	1. Podejmowanie interwencji na rzecz osób zagrożonych utratą lokalu mieszkalnego. 2. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz wsparcia osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością. 3. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 1.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2026 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
wielkość środków wydatkowanych na pomoc mieszkańcom miasta	zł	9 952 244,11	10 549 378,76	UM/MOPS	raz w roku
zaangażowanie środków zewnętrznych w wydatkach na pomoc	%	5,67	6	UM/MOPS	raz w roku

społeczną					
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	osoba	509	357	MOPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej z powodu:					
ubóstwa	osoba	461	323	MOPS	raz w roku
bezrobocia	osoba	250	175	MOPS	raz w roku
bezdomności	osoba	68	48	MOPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną	osoba	1 280	1 280	MOPS	raz w roku
liczba realizowanych kontraktów socjalnych	kontrakt	39	47	MOPS	raz w roku
liczba osób bezrobotnych	osoba	564	497	PUP	raz w roku
liczba bezrobotnych kobiet w mieście	osoba	315	302	PUP	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Prezydent, Rada Miasta, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.	Powiatowy Urząd Pracy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza miasta, organizacje pozarządowe,	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne UE, środki organizacji

	Kościół, związki wyznaniowe, społeczność lokalna.	pozarządowych, sponsorzy indywidualni.
--	--	--

**CEL STRATEGICZNY 2. WZMACNIANIE POTENCJAŁU RODZIN,
WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY,
PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE**

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie potencjału rodzin.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych. 2. Prowadzenie pracy socjalnej i poradnictwa z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. 3. Edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych, promowanie prawidłowych wzorców funkcjonowania. 4. Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 5. Doskonalenie warsztatu pracy osób zaangażowanych w pracę na rzecz dziecka i rodziny oraz osób zagrożonych wykluczeniem 	działania ciągłe

	<p>społecznym.</p> <p>6. Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem.</p> <p>7. Współpraca różnych podmiotów instytucjonalnych, organizacji pozarządowych i Kościoła.</p>	
<p>2. Podwyższanie jakości usług edukacyjnych, wsparcia udzielanego dzieciom i młodzieży oraz rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego.</p>	<p>1. Monitorowanie zagrożeń mających wpływ na jakość i poziom procesu kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży w mieście i podejmowanie interwencji w tym zakresie.</p> <p>2. Rozwijanie współpracy ze szkołą w celu lepszego rozpoznania i zabezpieczenia potrzeb dzieci, w tym pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny.</p> <p>3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów, jak pediatra, psychiatra dziecięcy czy psycholog.</p> <p>4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.</p> <p>5. Rozszerzanie w miarę posiadanych możliwości oferty zajęć pozalekcyjnych, rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży z wykorzystaniem zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych miasta.</p>	<p>działania ciągłe</p>
<p>3. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.</p>	<p>1. Kontynuowanie i wspieranie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.</p> <p>2. Podnoszenie kwalifikacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego</p>	<p>działania ciągłe</p>

	<p>w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie.</p> <p>3. Pomoc materialna rodzinom, w których występują problemy uzależnień lub przemocy domowej.</p> <p>4. Zapewnienie osobom uzależnionym dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.</p> <p>5. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień oraz przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego.</p> <p>6. Zapewnienie schronienia osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej w celu odizolowania od sprawców przemocy.</p> <p>7. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych.</p> <p>8. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.</p> <p>9. Podejmowanie współpracy z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii.</p>	
--	---	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 2.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2026 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
----------	-----------------	---------------------------	-------------------------	---------------	-----------------------

liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,	rodzina	315	220	MOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	rodzina	122	85	MOPS	
liczba rodzin objętych pracą socjalną	rodzina	520	427	MOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	rodzina	42	57	MOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu:					
alkoholizmu,	rodzina	103	103	MOPS	raz w roku
narkomanii	rodzina	3	5	MOPS	raz w roku
przemocy w rodzinie	rodzina	105	105	MOPS	raz w roku
liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty	karta	94	94	ZI	raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych	osoba	1 575	1 000	MOPS	raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych	osoba	192	180	MOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem Karta Dużej	rodzina	285	285	MOPS	raz w roku

Rodziny					
---------	--	--	--	--	--

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Prezydent, Rada Miasta, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 3. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wsparcie idei starzenia się w zdrowiu i możliwości prowadzenia aktywności społecznej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych. 2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym. 3. Udzielanie przez MOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym. 4. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. 5. Wsparcie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu 	działania ciągłe

	<p>i cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych.</p> <p>6. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne.</p> <p>7. Inicjowanie przedsięwzięć zapewniających integrację osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem.</p> <p>8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia wsparcia adresowanego do osób starszych i niepełnosprawnych.</p> <p>9. Poszerzenie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.</p> <p>10. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.</p>	
2. Wsparcie osób niepełnosprawnych w integracji społecznej i zawodowej	<p>1. Udzielanie przez MOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym</p> <p>2. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym.</p> <p>3. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym również dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>4. Rozpowszechnianie ofert pracy, kursów zawodowych i szkoleń dla osób niepełnosprawnych.</p>	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 3.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2026 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
----------	-----------------	---------------------------	-------------------------	---------------	-----------------------

liczba osób w wieku poprodukcyjnym	osoba	8 214	8 814	UM	raz w roku
liczba osób w wieku powyżej 60 lat objętych wsparciem z pomocy społecznej	osoba	94	100	MOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	rodzina	148	104	MOPS	raz w roku
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	osoba	52	60	MOPS	raz w roku
liczba osób z miasta przebywających w DPS	osoba	39	45	MOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Prezydent, Rada Miasta, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW MIASTA.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
----------------	------------------	-----------------

1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia fizycznego i psychospołecznego oraz zdrowego stylu życia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. 2. Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej oraz realizowanie programów prozdrowotnych, w tym również skierowanych do dzieci i młodzieży. 3. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie miasta. 4. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców. 5. Dbłość o środowisko fizyczne oraz społeczne życia mieszkańców miasta. 	<p>działania ciągłe</p>
2. Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w mieście.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców miasta. 2. Prowadzenie akcji informacyjnych, w tym w szczególności w środowisku seniorów, na temat zagrożeń przestępczością. 3. Podejmowanie inwestycji mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa na drodze. 4. Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców miasta o zagrożeniach z wykorzystaniem telefonii komórkowej i internetu. 	<p>działania ciągłe</p>
3. Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym. 2. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci 	<p>działania ciągłe</p>

i w otoczeniu domowym uczniów.	<p>w drodze do i ze szkoły.</p> <p>3. Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym.</p> <p>4. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat uzależnień, przemocy w rodzinie, przestępczości i jej negatywnych skutków.</p> <p>5. Integrowanie społeczności szkolnej, budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji uczniów z nauczycielami i rówieśnikami.</p>	
---------------------------------------	--	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 4.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2026 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
przedsięwzięcia w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki zdrowotnej	działanie	10	16	UM, NGO-s, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
przedsięwzięcia w zakresie aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego	działanie	111	140	UM, NGO-s, placówki oświatowe, jednostki rekreacyjno-sportowe	raz w roku
badania profilaktyczne	badanie	6 076	7 000	UM, NGO-s,	raz w roku

mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej				placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	
przestępstwa i wykroczenia popełnione na terenie miasta, w tym z udziałem nieletnich	przestępstwo	637	637	Policja	raz w roku
liczba realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach oraz liczba osób nimi objętych	program/osoba	2/606	4/650	placówki oświatowe, PPP	raz w roku
liczba i wartość zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa publicznego i bezpieczeństwa na drodze	inwestycja	7	7	UM	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Prezydent, Rada Miasta, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy

Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne.		indywidualni.
---	--	---------------

CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE KAPITAŁU I DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego. 2. Zapewnienie właściwych warunków pracy umożliwiających sprawną i efektywną obsługę beneficjentów systemu pomocy społecznej. 3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego. 4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej. 5. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych. 6. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami funkcjonującymi na terenie miasta 	działania ciągłe
2. Wspieranie instytucji społeczeństwa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne miasta. 	działania ciągłe

obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego.	2. Promowanie działalności organizacji pozarządowych. 3. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmacnianie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami. 4. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.	
---	---	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 5.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2026 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,	szkolenie	5	36	MOPS	raz w roku
liczba organizacji pozarządowych w mieście, w tym funkcjonujących w obszarze polityki społecznej	organizacja	87	87	UM, NGO-s, MOPS	raz w roku
liczba spotkań przedstawicieli samorządu miasta z mieszkańcami.	spotkanie	9	20	UM, RM	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Prezydent, Rada Miasta, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

cel strategiczny	prognoza zmian
CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, - poprawa sytuacji osób ubogich, - podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia

	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie liczby osób zaktywizowanych zawodowo, - zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, - eliminowanie zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy, - zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej
CEL STRATEGICZNY 2. WZMACNIANIE POTENCJAŁU RODZIN, WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY, PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE	<ul style="list-style-type: none"> - sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, - sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, - spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, - podniesienie kompetencji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, - zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin, - podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, - zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce, - poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień, - zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, - zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
CEL STRATEGICZNY 3. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym,

	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, - zapobieganie wykluczeniu społecznemu cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych, - podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym, - poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku, - pełniejsza integracja seniorów i osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.
CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW MIASTA.	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost aktywności fizycznej mieszkańców i świadomości zasad zdrowego trybu życia, - zmniejszenie zagrożenia przestępczością, - zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek oświatowych, - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców miasta,
CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE KAPITAŁU I DIALOGU SPOŁECZNEGO.	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej, - podniesienie jakości świadczonych usług, - większa aktywność społeczna mieszkańców miasta, - popularyzacja inicjatyw lokalnych.

4. RAMY FINANSOWE

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych strategii. Każdy podmiot z terenu miasta, będący realizatorem zadań w ramach strategii, planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu gminy, ale są to także dotacje ze źródeł zewnętrznych pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej strategii będą: budżet miasta; budżet państwa; środki Europejskiego Funduszu Społecznego.

W ramach finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Knurów na lata 2021-2026 ujęto poziom planowanych wydatków Gminy w 2020 r. z działów klasyfikacji budżetowej: 801 – oświata i wychowanie, 851 – ochrona zdrowia, 852 – pomoc społeczna, 854 - edukacyjna opieka wychowawcza oraz 855 – rodzina, który w 2020 r. wynosił 117 633 101,58 zł.

W kolejnych latach wdrażania założeń strategii szacuje się, że wysokość kwot przeznaczonych na realizację tych zadań będzie nie niższa niż w roku 2020, przy założeniu, że wysokość przyznawanych dotacji na realizację zadań zleconych i własnych będzie co najmniej na tym samym poziomie. Trudność precyzyjnego określenia wysokości funduszy przeznaczonych na realizację strategii w poszczególnych latach wynika z wielu czynników. Kluczowe znaczenie ma tu horyzont czasowy strategii, a także wielość zadań i podmiotów realizujących działania określone w strategii.

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Knurów na lata 2021-2026 będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z jego Dyrektorem. Zespół monitorujący postęp wdrażania zapisów strategicznych, w którego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych i przedstawiał ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w mieście Prezydentowi i Radzie Miasta, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących, mających na celu aktualizację obowiązującej strategii. Pierwsza ocena nastąpi po roku od wdrażania założeń strategii i zostanie przygotowana w formie raportu monitoringowego.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA

Zarządzanie strategiczne jest swoistym zbiorem procesów pozwalających odpowiednio szybko reagować na zmiany zachodzące w otoczeniu, a jednocześnie pozwala tworzyć i utrzymywać odpowiednie relacje pomiędzy założonymi celami strategicznymi i zasobami. W praktyce jest to zbiór wytycznych, którymi można posłużyć się przy podejmowaniu decyzji czy określonych działań w poszczególnych obszarach.

Spośród wielu różnych definicji mówiących o zarządzaniu strategicznym, można wyłonić pewne aspekty, które najczęściej określają czym właściwie ono jest. W szczególności jest to:

- horyzont planowania – czyli określenie długoterminowych kierunków działań, sięgających od kilku do kilkunastu lat;
- wątek celów – zbiór wartości, misja, a także cele strategiczne, za pomocą i w ramach których podejmowane są odpowiednie działania;
- przedmiot zarządzania – traktowany jako spójna całość, gdzie zarządzanie strategiczne integruje funkcje i procesy organizacyjne w jedną strategię, koordynującą jego działanie;
- podmiot zarządzania – grupa lub jednostka organizacyjna zajmująca się zarządzaniem strategicznym, tzw. wierzchołek strategiczny.

Przenosząc te aspekty zarządzania strategicznego na grunt strategii rozwiązywania problemów społecznych, należałoby postrzegać przedmiot zarządzania jako cały organizm miasta, nie tylko jej tkankę społeczną, natomiast w podmiocie zarządzania dostrzegać przede wszystkim samorząd miasta, jej jednostki organizacyjne, ale także partnerów. Doświadczenia zdobyte podczas wdrażania założeń strategii, dla której zakończył się okres programowania, z pewnością przyczynią się do efektywniejszej realizacji wytyczonych w niniejszym dokumencie celów i kierunków działań, niemniej należy dostrzec, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Knurów na lata 2021-2026 powstaje w drugim roku trwania pandemii koronawirusa.

Trudno na obecnym etapie oszacować skutki, jakie pandemia może spowodować, zarówno w sferze gospodarczej, jak i społecznej kraju, a co za tym idzie miasta Knurów. Przyjęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Knurów na lata 2021-2026 założenia przewidują w odniesieniu do:

- demografii – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym;
- niepełnosprawności – wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami spowodowany m.in. powiększeniem się grupy najstarszych mieszkańców miasta;
- bezrobocia – spadek liczby osób bezrobotnych;
- pomocy społecznej – spadek liczby beneficjentów systemu pomocy społecznej w związku poprawą kondycji materialnej osób i rodzin zamieszkujących gminę;
- problemów uzależnień i przemocy w rodzinie – podobny poziom liczby osób uzależnionych, stosujących przemoc i doświadczających przemocy.

Z punktu widzenia sytuacji, z jaką mamy obecnie do czynienia, należy się jednak liczyć w trzech wymienionych na końcu obszarach: bezrobocie, pomoc społeczna i kwestia problemów uzależnień z możliwymi odstępstwami od poczynionych założeń. W związku z tym należy baczniej monitorować zagrożenia dotyczące miejscowego rynku pracy oraz kwestii bezrobocia i w razie wystąpienia niekorzystnych tendencji dostosować odpowiednio strukturę i zasoby pomocy społecznej do zapobiegania możliwym niepożądanym skutkom, mającym destrukcyjny wpływ na jakość i kondycję życia mieszkańców miasta.

7. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Knurów na lata 2021-2026 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny;
2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Knurów;
3. Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii;
4. Program współpracy Gminy Knurów z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia miasta i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe. Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią. Ich autorami są przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych z terenu miasta.

Projekty:

1. „Wirusochrona.”
2. „Żyjmy zdrowo”

Wnioskodawca projektów:

Miejska Szkoła Podstawowa Nr 9, al. Lipowa 12, 44-196 Knurów.

Cel główny projektu:

Propagowanie wiedzy na temat Covid-19 i higieny osobistej.

Miejsce realizacji projektu:

Miejska Szkoła Podstawowa Nr 9, al. Lipowa 12, 44-196 Knurów.

Beneficjenci projektu:

Klasy I-III.

Partnerzy:

Projekt 1. – Sanepid Katowice.

Projekt 2. – dietetyk, lekarz.

Czas realizacji projektu: luty 2021 – kwiecień 2021.

Projekt: „Poznaj atrakcje powiatu gliwickiego.

Wnioskodawca projektu:

Stowarzyszenie Knurowski Uniwersytet Trzeciego Wieku, ul. Wilsona 10, 44-190 Knurów.

Cel główny projektu:

Poznanie walorów turystycznych i poznawczych powiatu gliwickiego.

Miejsce realizacji projektu:

Miejsca historyczne związane z tradycjami powiatu gliwickiego.

Beneficjenci projektu:

Słuchacze Knurowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Partnerzy:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Knurowie.

Czas realizacji projektu: wrzesień 2021 – listopad 2021 r.

Projekt: „Centrum Wsparcia Inicjatyw Społecznych”.

Wnioskodawca projektu:

Gmina Knurów – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. ks. Koziółka 2, 44-190 Knurów.

Cel główny projektu:

Zwiększenie dostępności i jakości usług społecznych na terenie rewitalizowanym dla min. 50 osób poprzez utworzenie Centrum Wsparcia Inicjatyw Społecznych w celu zapobiegania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.

Miejsce realizacji projektu:

Knurów, ul. Dworcowa 3.

Beneficjenci projektu:

Osoby i rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Partnerzy:

Projekt nie jest realizowany w partnerstwie z innymi instytucjami.

Czas realizacji projektu: 1 marca 2020 – 28 września 2021.

Projekt: „Mobilna harcówka”.

Wnioskodawca projektu:

ZHP Knurów, Hufiec Ziemi Gliwickiej, al. Przyjaźni 9, 44-100 Gliwice.

Cel główny projektu:

Uzyskanie lokum na sprzęt specjalistyczny w razie konieczności, szkolenie z zakresu pierwszej pomocy dla dzieci i młodzieży, zajęcia kwatermistrzowskie i na świeżym powietrzu.

Miejsce realizacji projektu:

Gmina Knurów.

Beneficjenci projektu:

Dzieci, młodzież, dorośli, seniorzy.

Partnerzy:

OSP Knurów, Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza PSP Knurów, Urząd Miasta Knurów, placówki oświatowe.

Czas realizacji projektu: rok 2021.

Projekt: „Organizacja zadań aktywizujących mieszkańców – prowadzenie szkoleń ratowniczych”.

Wnioskodawca projektu:

Śląskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Oddział Miejski WOPR w Knurowie, ul. Szpitalna 8/408, 44-190 Knurów.

Cel główny projektu:

Współdziałanie z organami administracji samorządowej i innymi podmiotami w sferze bezpieczeństwa powszechnego oraz ochrony ludności, aktywizacja zawodowa mieszkańców.

Miejsce realizacji projektu:

Obiekt pływalni krytej MOSiR-u, ul. Górnicza 2, 44-193 Knurów.

Kąpielisko sezonowe „Leśne zacisze”, ul. Niepodległości 109, 44-190 Knurów.

Beneficjenci projektu:

Młodzież i dorośli mieszkańcy miasta.

Partnerzy:

Placówki oświatowe, MOSiR Knurów.

Czas realizacji projektu: 15.02 – 15.12.2021 r.

Projekt: „Świetlicowi tropiciele odnajdują błogosławionego Edmunda Bojanowskiego śladów wiele – edycja 2”.

Wnioskodawca projektu:

Świetlica bł. Edmunda Bojanowskiego, ul. ks. Koziółka 31, 44-190 Knurów.

Cel główny projektu:

Opieka, wychowanie i animacja czasu wolnego:

- integracja społeczna i przeciwdziałanie dyskryminacji, demoralizacji oraz wykluczeniu społecznemu,
- kształtowanie postaw prospołecznych,
- aktywizacja,
- wspieranie opiekuńczo-wychowawczych funkcji rodziny.

Miejsce realizacji projektu:

Świetlica bł. Edmunda Bojanowskiego, ul. ks. Koziełka 31, Knurów.

Beneficjenci projektu:

- dzieci kwalifikujące się do pomocy opieki społecznej,
- dzieci zagrożone wykluczeniem, z rodzin dysfunkcyjnych,
- dzieci z rodzin rozbitych, niepełnych,
- dzieci skierowane przez szkoły, kuratorów lub MOPS,
- dzieci, których rodzice wyrazili chęć korzystania z oferty placówki.

Partnerzy:

Miejska Szkoła Podstawowa nr 1, Miejska Szkoła Podstawowa nr 2, Niepubliczne Przedszkole „Świątełko”, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, kuratorzy społeczni, Parafia pw. św. Cyryla i Metodego .

Czas realizacji projektu: 15.01.2021 – 31.12. 2021.

Projekt: „Organizacja działań aktywizujących mieszkańców Knurowa – emerytów”.

Wnioskodawca projektu:

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy, ul. Szpitalna 8, 44-190 Knurów.

Cel główny projektu:

- upowszechnianie kultury fizycznej wśród osób starszych oraz poprawa ich kondycji fizycznej i zdrowotnej (podnoszenie sprawności fizycznej wśród seniorów),
- popularyzacja kultury fizycznej i turystyki,
- aktywowanie seniorów do aktywności fizycznej dostosowanej do ich własnych możliwości poprzez spacer, nordic walking, pływanie, zwiedzanie,
- możliwość zwiedzania kolejnych atrakcyjnych miejsc w Polsce,
- integracja emerytów i osób samotnych poprzez wspólną aktywność fizyczną,
- motywowanie seniorów do aktywnego spędzania czasu wolnego oraz odbudowywanie u nich poczucia własnej wartości,
- edukowanie osób starszych w zakresie prowadzenia zdrowego trybu życia, konieczności korzystania z profilaktyki zdrowotnej, kształtowanie wśród nich pozytywnej samooceny i pokazywanie mocnych i pozytywnych cech charakteru,
- nawiązywanie nowych i utrzymywanie dotychczasowych przyjaźni.

Miejsce realizacji projektu:

- przygotowanie i organizacja wycieczek turystycznych do Zakopanego i Chochołowa (zwiedzanie Krupówek, wjazd na Gubałówkę, wyjazd do Brennej),
- przygotowanie i zorganizowanie wydarzeń integracyjnych na terenie Knuruwa z okazji Dnia Kobiet, Barbórki, Dnia Seniora, spotkania opłatkowego,
- organizacja wyjazdów sportowo-rekreacyjnych na baseny/kąpieliska, m.in. do Olzy, Pławniowic.

Beneficjenci projektu:

Mieszkańcy Knuruwa w wieku od 65 do 90 lat (4 koła emerytów i rencistów, łącznie 584 osoby).

Partnerzy:

Urząd Miasta Knurów.

Czas realizacji projektu: od 1.05.2021 r. do 31.12.2021 r.

UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Knurów na lata 2021-2026 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w mieście. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy

Diagram 1. Obszary analizy SWOT..... 94

Tabele

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”4
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”5
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2018-2020.....24

Tabela 4. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2018-2020.....	24
Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2018-2020.....	25
Tabela 6. Infrastruktura techniczna w mieście w 2020 r.....	26
Tabela 7. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w mieście w latach 2018-2020.....	26
Tabela 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne.....	28
Tabela 9. Aktywność gospodarcza mieszkańców miasta w latach 2018-2020.....	29
Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe w mieście w latach 2018-2020.....	29
Tabela 11. Dodatki mieszkaniowe przyznane w mieście w latach 2018-2020.....	30
Tabela 12. Opieka nad dziećmi do lat 3 w mieście w roku szkolnym 2020/2021.....	31
Tabela 13. Placówki wychowania przedszkolnego w mieście w roku szkolnym 2020/2021.....	31
Tabela 14. Placówki oświatowe w mieście w roku szkolnym 2020/2021.....	31
Tabela 15. Wykaz placówek systemu oświaty działających w mieście w roku szkolnym 2020/2021.....	31
Tabela 16. Wykaz placówek kształcenia ustawicznego, kształcenia praktycznego, ośrodków doksztalcania i doskonalenia, inne placówki umożliwiające uczenie się przez całe życie w roku szkolnym 2020/2021.....	32
Tabela 17. Placówki kultury w mieście w 2020 r.....	34
Tabela 18. Wykaz placówek kultury w 2020 r.....	35
Tabela 19. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w mieście w 2020 r.....	37
Tabela 20. Wykaz zakładów opieki zdrowotnej, prywatnych praktyk i aptek w mieście w 2020 r.....	37
Tabela 21. Schorzenia pacjentów w wieku 19 i więcej lat korzystających z ZOZ w mieście w 2020 r.....	40
Tabela 22. Sport i rekreacja w 2020 r.....	42
Tabela 23. Stan zatrudnienia w MOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r.....	45
Tabela 24. Wykształcenie kadry MOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r.....	45
Tabela 25. Środki finansowe wydatkowane przez MOPS na pomoc mieszkańcom w latach 2018-2020.....	46
Tabela 26. Beneficjenci pomocy społecznej w mieście w latach 2018-2020.....	47
Tabela 27. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2020 r.....	47
Tabela 28. Powody przyznania pomocy społecznej w mieście w latach 2018-2020.....	48
Tabela 29. Formy wsparcia udzielanego w mieście przez MOPS w latach 2018-2020.....	50
Tabela 30. Asystenci rodziny w mieście w latach 2018-2020.....	51
Tabela 31. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2018-2020.....	51
Tabela 32. Karta Dużej Rodziny w mieście w latach 2018-2020.....	52
Tabela 33. Świadczenia rodzinne w mieście w latach 2018-2020.....	52
Tabela 34. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w mieście w latach 2018-2020.....	53
Tabela 35. Świadczenia alimentacyjne przyznane w mieście w latach 2018-2020.....	57
Tabela 36. Instytucje i jednostki działające w obszarze pomocy społecznej w mieście w 2020 r.....	57
Tabela 37. Jednostki wsparcia spoza miasta, z oferty których korzystali mieszkańcy miasta w 2020 r.....	58
Tabela 38. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców miasta w zakresie pieczy zastępczej w latach 2018-2020.....	60
Tabela 39. Stan bezrobocia w mieście w latach 2018-2020.....	61
Tabela 40. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2018-2020.....	61
Tabela 41. Bezrobotni w mieście na koniec 2020 r. według wieku, czasu pozostawiania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia.....	62
Tabela 42. Bezrobotni w mieście na koniec 2020 r. według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy.....	63
Tabela 43. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy MOPS-u z powodu bezdomności w latach 2018-2020.....	65
Tabela 44. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście w latach 2018-2020.....	66
Tabela 45. Środki finansowe przeznaczone w mieście w latach 2018-2020 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie.....	66
Tabela 46. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2020.....	67
Tabela 47. Działalność GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w mieście.....	67
Tabela 48. Działania podjęte w mieście przez GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie.....	67
Tabela 49. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w mieście w latach 2018-2020.....	69
Tabela 50. Wykaz jednostek i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, funkcjonujących na terenie miasta w 2020 r.....	71

Tabela 51. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020.....	74
Tabela 52. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach dzieci/uczniów w roku szkolnym 2019/2020.....	74
Tabela 53. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności miasta w latach 2018-2020.....	77
Tabela 54. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2018-2020.....	77
Tabela 55. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020.....	80
Tabela 56. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom miasta w latach 2018-2020.....	80
Tabela 57. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom miasta w latach 2018-2020.....	80
Tabela 58. Wykaz organizacji pozarządowych w mieście w 2020 r.....	83
Tabela 59. Parafie rzymskokatolickie, inne kościoły i związki wyznaniowe na terenie miasta.....	87
Tabela 60. Udział kobiet w liczbie ludności miasta w latach 2018-2020.....	90
Tabela 61. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w mieście w latach 2018-2020.....	90

Wykresy

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2018-2020.....	24
Wykres 2. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2018-2020.....	25
Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w mieście?.....	36
Wykres 4. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w mieście?.....	36
Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w mieście ofertę w zakresie ochrony zdrowia?.....	41
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w mieście ofertę w zakresie sportu i rekreacji?.....	43
Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?.....	44
Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?.....	49
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?.....	64
Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?.....	68
Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie miasta lub o nich słyszała/słyszał?.....	68
Wykres 12. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie miasta?.....	69
Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?.....	82
Wykres 14. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w mieście?.....	88
Wykres 15. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?.....	89
Wykres 16. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem miasta?.....	89
Wykres 17. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?.....	91
Wykres 18. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w mieście lub o nich słyszała/ słyszał?.....	92
Wykres 19. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w mieście?.....	92